

T.C.
KARAMANOĞLU MEHMETBEY ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

**YEREL HİZMET SUNUMU, ÇOCUKLARA YÖNELİK HİZMETLER VE
KARAMAN ÖRNEĞİ**

Kamu Yönetimi Anabilim Dalı

Yüksek Lisans Tezi

Aliye BELİİNCE

150424102

DANIŞMAN

Dr. Öğr. Üyesi Şerife PEKKÜÇÜKŞEN

KARAMAN,2019

ÖNSÖZ

Yerel yönetimlerin en önemli basamağı olan belediyelerin, yerel hizmet sunumunda çocuklara yönelik yapmış olduğu faaliyetlerin neler olduğu konusunun araştırıldığı bu çalışmada örneklem olarak Karaman Belediyesi'nin uygulamaları incelenmiştir. Bu doğrultuda gerçekleştirilen çevresel düzenlemeler, sanatsal, kültürel, sportif faaliyetler ve sosyal hizmet uygulamaları incelenmiştir.

Bu çalışmada öncelikle beni bugünlere getiren, hem maddi hem de manevi desteğiyle her zaman arkamda duran, varlıklarına şükrettiğim, en az benim kadar bu süreci tamamlamamı canı gönülden isteyen canım babam Ramazan Boyacı'ya ve canım annem Şenay Boyacı'ya teşekkür ederim. Bu süreçte beni destekleyen, heveslendiren, yardımlarını esirgemeyen kıymetli eşim, yol arkadaşım Mustafa Belince'ye sonsuz teşekkürler.

Şüphesiz en çok teşekkür değerli danışmanlarımdır. Çalışmam boyunca desteğini esirgemeyen kıymetli hocam Prof. Dr. Ercan Oktay'a ve çalışma konumu belirlemede bana ışık olan araştırma süresince bana her daim zaman ayıran, çalışmamın en iyi şekilde netice kazanması için çaba gösteren, değerli danışmanım Dr. Öğr. Üyesi Şerife Pekküçükşen'e şükranlarımı sunarım.

Aliye BELİNCE

ÖZET

Kamu hizmetlerinin etkin ve verimli olabilmesi için, hizmetleri organize edebilecek merkezi ve yerel düzeyde örgütlenmiş siyasal sistemler gereklidir. Son yıllarda devletin kamu hizmetleri sunumundaki rolünde önemli değişimler görülmektedir. Yerelleşme olgusuyla birlikte kamu hizmetlerinin sunumunda yerel yönetimlerin yetkisi artırılarak, merkezi yönetimden yetki ve görev devri gerçekleşmektedir. Böylelikle kamu hizmeti sunumunda vatandaşa en yakın hizmet birimi olan belediyeler önem kazanmaktadır.

2004 yılında yayımlanan 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Yasası ve 2005 yılında yayımlanan 5393 sayılı Belediye Yasası ve son olarak 2012 yılında çıkarılan yerel yönetim mevzuatında önemli değişiklikler yapan 6360 sayılı yasayla birlikte belediyelere sosyal içerikli uygulamalarda önemli sorumluluklar getirilmiştir. Çocuk, kadın, engelli, yoksul gibi dezavantajlı kişilere yönelik eğilim arttırılmıştır.

Çalışmada kamu hizmeti ve yerel kamu hizmeti kavramı incelenmiş, belediyelerin hizmet sunmadaki çocuklara yönelik yapmış olduğu uygulamalar araştırılmıştır. Çalışmanın amacı sosyal belediyecilik kapsamında geleceğin teminatı olan çocuklara yönelik yerel yönetimlerin ne tür uygulamalar yaptığını ortaya koymaktır. Bu doğrultuda Karaman Belediyesi'nin çocuklara yönelik çalışmaları incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Kamu Hizmeti, Yerel Kamu Hizmeti, Sosyal Belediyecilik, Çocuk

ABSTRACT

In order for public services to be effective and efficient, centralized and locally organized political systems are needed to organize services. There have been significant changes in the role of government in the provision of public services in recent years. With the concept of decentralization, the authority of local governments is increased and the authority and duties are transferred from the central government in the provision of public services. Thus, municipalities, which are the closest service units to citizens, gain importance in the provision of public services.

The Metropolitan Municipality Law No. 5216, which was published in 2004, and the Municipality Law No. 5393, published in 2005, and finally the Law No. 6360, which made significant changes in the local government legislation in 2012, brought important responsibilities to the municipalities in social applications. The tendency towards disadvantaged people such as children, women, disabled and poor has been increased.

In this study, the concept of public service and local public service was examined and the applications of municipalities towards children in service provision were investigated. The aim of the study is to determine the practices of local administrations for children who are the guarantee of the future within the scope of social municipality. In this direction, the activities of Karaman Municipality towards children were examined.

Keywords: Public Service, Local Public Service, Social Municipality, Child

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	i
ÖZET.....	ii
ABSTRACT.....	iii
TABLolar LİSTESİ.....	vii
GİRİŞ.....	1
1.BÖLÜM.....	6
YEREL KAMU HİZMETLERİ.....	6
1.1. Merkezden Yönetim ve Yerinden Yönetim Kavramları.....	6
1.1.1. Merkezden Yönetim.....	6
1.1.2. Yerinden Yönetim.....	10
1.1.2.1. Siyasi Yönden Yerinden Yönetim.....	13
1.1.2.2. İdari Yönden Yerinden Yönetim.....	13
1.2. Yerel Yönetimler.....	16
1.2.1. Yerel Yönetimlerin Önemi ve Özellikleri.....	18
1.3. Kamu Hizmeti.....	20
1.3.1. Kamu Hizmetinin Özellikleri.....	22
1.3.2.1. Süreklilik ve Düzenlilik.....	23
1.3.2.2. Nesnellik ve Eşitlik.....	24
1.3.2.3. Bedelsizlik (Meccanilik).....	25
1.3.2. Kamu Hizmetinin Kurulması, Düzenlenmesi ve Kaldırılması.....	26
1.4. Yerel Kamu Hizmeti Kavramı.....	27
1.4.1. Yerel Kamu Hizmeti Sunulmasında Belediyelerin Yetkisi.....	28
2.BÖLÜM.....	30
TÜRKİYE’DE YEREL HİZMET SUNUMUNDA ÇOCUKLARA YÖNELİK UYGULAMALAR.....	30
2.1 Çocuk Hakları Sözleşmesi.....	30
2.2. Çocuk Dostu Kentler Projesi.....	32
2.3. Sosyal Devlet Anlayışı.....	35
2.4. Sosyal Belediyecilik ve Çocuk.....	37
2.5. Belediyelerin Çocuklara Yönelik Hizmetleri.....	39
2.5.1. Çocuklara Yönelik Çevresel Düzenlemeler.....	39

2.5.1.1. Çocuk Parkları ve Çocuk Oyun Grupları.....	40
2.5.1.2. Engelsiz Parklar	42
2.5.1.3. Çocuk Trafik Parkları.....	44
2.5.1.4. Çocuk Sokakları.....	45
2.5.2. Çocuklara Yönelik Kültürel, Sanatsal ve Sportif Faaliyetler	46
2.5.2.1 Tiyatro ve Sinema Gösterimi	47
2.5.2.2. Sanat Kursları.....	47
2.5.2.3. Gezi Organizasyonları.....	48
2.5.2.4. Uçurtma Şenlikleri	48
2.5.2.5. Sportif Etkinliklerde Bulunma	49
2.5.3. Çocuklara Yönelik Sosyal Hizmet Uygulamaları	50
2.5.3.1 Kadın Konukevi	51
2.5.3.2. Çocuk Bakım Evleri.....	52
2.5.3.3. Danışmanlık Tedbiri Hizmeti	52
3.BÖLÜM	54
KARAMAN BELEDİYESİ'NİN ÇOCUKLARA YÖNELİK HİZMETLERİ	54
3.1. Karamanın Demografik Yapısı	54
3.2. Karaman Belediyesinin Çocuklara Yönelik Hizmetleri	55
3.2.1. Karaman Belediyesi'nin Çocuklara Sunduğu Çevresel Düzenlemeler.....	55
3.2.2. Karaman Belediyesi'nin Çocuklara Sunduğu Kültürel, Sanatsal ve Sportif Faaliyetler	65
3.2.3. Karaman Belediyesi'nin Çocuklara Yönelik Sosyal Hizmet Uygulamaları.....	74
SONUÇ	84
ÖNERİLER	89
KAYNAKÇA	90
EK 1: KARAMAN BELEDİYESİ ARAŞTIRMA İZİNİ	104
EK2: KARAMAN İLİ PARKLARIN AYRINTILI GÖSTERİMİ.....	105

KISALTMALAR LİSTESİ

ASPB:	Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı
BM:	Birleşmiş Milletler
IULA:	Uluslararası Yerel Yönetimler Birliği
KEİG:	Kadın Emeği ve İstihdamı Girişimi
KOP:	Konya Ovası Projesi
MEB:	Milli Eğitim Bakanlığı
PTT:	Posta ve Telgraf Teşkilatı
RTÜK:	Radyo Televizyon Üst Kurulu
SEGE:	Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması Araştırması
SERÇEV:	Serebral Palsili Çocuklar Derneği
TDK:	Türk Dil Kurumu
TRT:	Türkiye Radyo Televizyon Kurumu
TUİK:	Türkiye İstatistik Kurumu
UNICEF:	Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu

TABLULAR LİSTESİ

Tablo 1. Genel Nüfus İçinde Yaş Grubu ve Cinsiyete Göre En Az Bir Engeli Olan Nüfus.....	42
Tablo 2. Karaman Merkez ve İlçelerin Nüfus Sayısı.....	54
Tablo 3. Karaman İli Yaş Grubu ve Cinsiyete Göre Nüfusun Dağılımı.....	55

GİRİŞ

İnsan toplumsal bir varlıktır. Bundan dolayı birlikte yaşamanın getirdiği birçok kamusal hizmete ihtiyacı vardır. Kamu hizmeti kavramı idare hukukunda temel bir kavram olmasına rağmen tanımı konusunda öğretilerde genel bir uzlaşma olmamıştır. Kamu hizmeti kavramı, Fransa'da eski rejimin sonlarına doğru ortaya çıkmaya başlamış, devrim ile birlikte kamu hizmetine, bir bireyin diğerine hizmetini aşan ve tüm herkesi ilgilendiren hizmet anlamı yüklenmiştir. Ülkelerin hepsinde toplumsal olan ihtiyaçların giderilmesi devletin vazgeçilmez ve öncelikli görevlerinden birisi olmuştur. Bu nedenle hizmetlerin bir kısmı tüm toplumu ilgilendirip genel özellik taşıırken diğer kısmı bölgesel nitelik taşımaktadır.

Merkezden yönetim, kamusal nitelikteki hizmetlerin tek elden hiyerarşi olarak yürütülmesidir. Yerinden yönetim, merkezi yönetim dışında kalan topluluğun ihtiyaçlarını gidermek amacıyla oluşturulan yönetim kademesidir. Merkezden yönetim ve yerinden yönetim birbirinin eksik yanlarını tamamlayan yönetim birimleridir. Bütün ülkeler merkezden yönetim ve yerinden yönetim ilkelerine göre şekillenirken, kültürel, ekonomik ve sosyal özelliklerine göre farklı yapılanmalarla kendini gösterirler.

Yerel toplumun ihtiyaçları, merkezi yönetim tarafından karşılanmakla birlikte daha çok yerinden yönetim tarafından karşılanmaktadır. Hizmetlerin görülmesinde en etkili yöntem yerel yönetimlerdir. Çünkü yerel yönetim organları yöre halkından seçilir, seçilen bu insanlar yöre halkının ihtiyaçlarını sorunlarını bilmekte ve bunların çözüm yollarını daha iyi görebilmektedir.

Türkiye'de yerel yönetimler kamu hizmetlerinin yürütülmesinde, Avrupa ülkelerinin belediye hizmetleri konusundaki yöntemlerinin değişmesiyle birlikte yeni arayışlara ihtiyaç duymuştur. 2004 yılından sonra Türkiye'de yerel yönetimlerin yeniden yapılanması

konusunda önemli çalışmalar yapılmış, köklü değişimlere gidilmiştir. Bunlar 2004 tarihli 5216 Sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu; 2005 tarihli 5393 Sayılı Yeni Belediye Kanunu; 2008 tarihli 5747 Büyükşehir Belediyesi Sınırları İçerisinde İlçe Kurulması ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanundur. Özellikle son yıllarda yerel yönetim alanında önemli yasal değişiklikler yapılmaktadır. Bunların gerçekleşmesinde iç nedenler olduğu gibi dış nedenler de etkilidir. İç nedenlere baktığımızda kırdan kente olan göç dalgaları, şehir nüfusundaki hızlı artış, bölgeler arasındaki ekonomik değişikliklerdir. Dış nedenler ise küreselleşmeden dolayı meydana gelen ekonomik ve sosyal değişiklikler, imzalanan antlaşmalardır.

Son yıllarda en önemli değişim şüphesiz 6360 sayılı “On Dört İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Yedi İlçe Kurulması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun” dur. Bu kanun 30 Mart 2014 yerel seçimleri sonrasında uygulamaya konulmuştur. 6360 sayılı kanun büyükşehir belediyelerinde önemli yapısal ve işlevsel değişikliklere yol açmıştır. Yasa ile birlikte, il ve ilçelerde özel idareler kaldırılmış, bağlı belde belediyeleri ve köylerin tüzel kişilikleri kaldırılarak, önceki bağlı oldukları il veya ilçeye mahalle olarak bağlanmıştır. Büyükşehir belediyesi ve ilçe belediyeleri arasında görev ve yetki bölüşümü yeniden düzenlenmiştir. Belediyelere sosyal içerikli uygulamalar ve sorumluluklar getirilmiştir.

Her geçen gün kentlerde daha yaşanabilir imkanlar sunmak durumunda olan politika yapıcılar, kentsel politikalarda kentte yaşayan tüm paydaşlarını dikkate almak durumundadır. Ülke nüfusunun yaklaşık %30’unu oluşturan çocukların beklentilerinin, haklarının, yaşamlarını sürdürmek durumunda oldukları mekana yansması da kentsel politikalar sayesinde mümkündür. Çocukların yetiştirilmesinde bedensel ve duygusal gelişiminin yanı sıra haklarının, aile ve toplum içerisindeki yerinin düzenlendiği hukuk kurallarının olması gerekmektedir. Bu doğrultuda dünyada ve ülkemizde çocuklara yönelik hukuksal sözleşmeler

yapılmıştır. Çocukların "Magna Carta"sı olarak kabul edilen Çocuk Hakları Sözleşmesi birçok ülke tarafından onaylanmıştır. Sözleşme 1995 yılında 4058 sayılı yasa ile ülkemizin iç hukuk kuralına dönüşerek resmîyet kazanmıştır.

Çocuk hakları sözleşmesine göre çocuk hakları bütün çocuklar içindir. Çocukların doğdukları yer, konuştukları dil, dini inançları, ten renkleri ne olursa olsun ayrımcılık yapılamaz. Her durumda öncelikli olarak çocuğun yararı düşünülür. Çocuk dostu kent yaklaşımı çocuk hakları sözleşmesinin uygulanmasını garanti ederek bu görevi üstlenmiş bir yerel yönetim sistemidir. Çocuk dostu kent çocuklara yaşadıkları şehirle ilgili verilen kararlara katılma, olmasını istedikleri şehir hakkında görüşlerini dile getirme hakkını vermektedir.

Yerel yönetimler yerel politikalarda çocuk haklarını gözeten onların her türlü gelişimini takip eden kuruluşlar olmalıdır. Sosyal belediyeçilik anlayışıyla birlikte belediyelere sadece klasik belediye fonksiyonları dışında sosyal sorunların çözümü konusunda da yetkiler verilmiştir. 1970'li yıllarda kurumsallaşmaya başlayan bu anlayış, 1990'lı yıllarda ivme kazanmış, 2000'li yıllarda belediye sınırları içerisinde yaşayan vatandaşların sayısının artması, eğitim seviyesinin yükselmesiyle birlikte sosyal hizmet merkezli politikalar önem kazanmıştır. Yerel düzeyde çocukların hayatını etkileyen birçok hizmeti sosyal belediyeçilik anlayışıyla belediyeler yürütmektedir.

Büyüdüğümüz kent bizim hayata bakışımızı da şekillendirmektedir. Mekana ve kültüre ilişkin ilk birikimlerimizi çocuk yaşta kazanmaktayız. Hayatımızı çocukluktan getirdiğimiz anılar üzerine inşa etmekteyiz. Bu yüzden yerel yönetimlerin çocuğa bakışını ele almak gerekmektedir. Çocukların temel gereksinimlerinin yanı sıra yeşil bir çevrede yaşamaları için çalışmalar yapılması, kirliliğin olmadığı bir ortamın oluşturulması, sosyal ve kültürel etkinliklerin çoğaltılması, çocuk dostu kent olabilme yolunda büyük çaba harcanması gerekmektedir.

Çalışmanın birinci bölümünde merkezden yönetim, yerinden yönetim, kamu hizmeti ve yerel kamu hizmetinin kavramsal çerçevesi incelenmeye çalışılmıştır. Yerel yönetim kuruluşlarının önemi anlatılarak yerel kamu hizmeti sunumunda belediyelerin öneminden bahsedilmiştir.

Çalışmanın ikinci bölümünde Türkiye’de yerel hizmet sunumunda çocuklara yönelik yapılan uygulamalar anlatılmıştır. Bu doğrultuda çocuklarının haklarını güvence altına alan Çocuk Hakları Sözleşmesi ve sözleşmeyi garanti ederek bu görevi üstlenmiş Çocuk Dostu Kent Projesi incelenmiştir. Sosyal devlet anlayışı ve sosyal devlet anlayışının yerel yönetim düzeyindeki bir izdüşümün adı olan sosyal belediyecilik anlayışı çocuk kapsamında ele alınarak, yerel yönetim kuruluşu olan belediyelerin çocuklara yönelik çevresel düzenlemeleri, kültürel, sanatsal, sportif faaliyetleri ve sosyal hizmet uygulamaları anlatılmıştır.

Son bölümde ise yerel hizmet sunumunda çocuklara yönelik uygulamalar Karaman örneği ile ele alınmış, Karaman Belediyesinin çocuklara yönelik yapmış olduğu çevresel düzenlemeler, sosyal hizmet uygulamaları, sportif faaliyetler, sanatsal ve kültürel faaliyetler anlatılmıştır.

Belirlenen alanda çalışmanın yöntemi, doküman incelemesi ve betimleyici analizdir. Doküman incelemesi, hedeflenen çalışma hakkında bilgi içeren yazılı belgelerin analizini içermektedir. Doküman incelenmesini yetersiz kaldığı alanlarda betimleyici tanımlar yapılmıştır. Karaman Belediyesi’ne ait son 10 yılın (2009-2018) faaliyet raporları ve başka belediyelere ait faaliyet raporları, resmi internet siteleri ve stratejik raporlar incelenmiştir. Ayrıca tez konusuyla ilgili Karaman Belediyesi’nin ilgili birimlerinde görev yapmakta olan yetkili kişilerle mülakat yöntemiyle görüşme yapılmıştır.

Çalışmanın kısıtları ise doküman analizi için internet kaynaklarının kullanılmış olmasıdır. Belediyelerin bizzat kendisinden alınması gereken faaliyet raporlarına ve bazı

kaynaklara ulaşılamamasıdır. Ayrıca mülakata katılan kişilerin verdikleri cevaplar samimi ve doğru olduğu varsayımıyla değerlendirilmiştir.

1.BÖLÜM

YEREL KAMU HİZMETLERİ

1.1. Merkezden Yönetim ve Yerinden Yönetim Kavramları

Devletler halklarının gereksinimlerini karşılamak ve onları korumak amacıyla iki esasa bağlı olarak örgütlenirler. İlki merkezden yönetim diğeri ise yerinden yönetimdir. Merkezden yönetim ve yerinden yönetim birbirinin tamamlayıcısıdır. Her devleti yerinden yönetim ve merkezden yönetim ilkeleri şekillendirirken sosyal kültürel ekonomik özellikleri değıştiğı için farklı yapılanmalarda kendini göstermektedir.

1.1.1. Merkezden Yönetim

Merkezden yönetim, kamu hizmetlerinin görülmesi ve bu hizmetlerin merkezi hükümet ve onun hiyerarşik yapısı içinde yer alan örgütlerce yerine getirilmesidir (Bayrakçı, 2012: 3). Başka bir anlatımla egemenliğin içerdığı yetkilerin tek merkezde toplandığı ve günümüzde en yaygın olan yönetim şeklidir (Bülbül, 2006: 13).

Merkezden yönetim kamusal nitelikteki hizmetlerin tek elden toplanması ve bu hizmetlerin belli bir alt-üst ilişkisi içerisinde devam etmesidir. Merkezi yönetim ilkesi idari merkezden yönetim ve siyasi merkezden yönetim olarak uygulanmaktadır. Siyasi merkezden yönetim ilkesinde hukuk birliği içerisinde yasama ve yürütme erki tektir. Buna üniter devlet modeli denilmektedir. Türkiye Cumhuriyeti Devleti üniter devlet modelinin en güzel örneklerindedir. Siyasi merkezizetçiliğin bir uzantısı olarak idari merkezizetçilik kurumsallaştırılmıştır. Kamusal nitelikteki hizmetlerin türleri bunların nasıl sağlanacağı, bu hizmetleri hangi personelin sunacağı ve mali kaynakların tespiti ile ilgili kararlar merkezi yönetim tarafından verilmektedir (Öner, 2006: 2).

Merkezden yönetimin başlıca özellikleri şunlardır (Karakılçık, 2013: 17-19);

- Hizmetler merkezde toplanmıştır. Kararların alınması ve bunların uygulanması yetkisi bir merkezin elindedir.
- Plan ve program yapma yetkisi merkeze aittir.
- Örgütlenmede hiyerarşik yapı mevcuttur.
- Merkezi idarede yer alacak personelin işlemleri merkez idare tarafından yürütülür.

Merkezden yönetim sisteminin birçok avantajı vardır. Kaynakların tek elden toplanması hizmetlerin maliyetini azaltıp etkinlik ve verimliliği yükseltir. Merkezi bir planlama sistemiyle hizmetlerin finansmanı sağlanır ve böylece her bölgeye dengeli bir şekilde dağılması gerçekleştirilir. Kamu görevlileri yerel etki ve baskıdan kurtarılmış olur. Hizmetlerin daha akılcı ve planlı yürütülmesine imkan sağlar. Hizmetlerin verimli yürütülmesi için gerekli uzman personelin sağlanmasında daha elverişlidir (Bülbül, 2006: 13).

Merkezi yönetim sisteminde, hizmetlerin daha az masrafla görülmesi ve bundan dolayı halkın üzerine düşen külfetin azalması söz konusudur. Yerel etkilerden arınan idarenin yansızlığı sağlanırken denetimi de kolaylaştırır (Bayrakçı, 2012: 5). Milli savunma ve diplomasi hizmetleri yerinden yönetim tarafından örgütlenemez. Çünkü faydaları ülke çapında yayılmıştır ve bunlar bölünemez. O yüzden bu hizmetler merkezi idare tarafından yürütülmek zorundadır (Eryılmaz, 2011: 89-90).

Merkezi yönetimin avantajları olduğu kadar birçok sakıncası da mevcuttur. Merkezi yönetim halkın gündelik işlere katılımını engelleyerek yerel konularda katılım yetkisini merkezi idareye bırakıp etkinlik ve kalkınma ihtiyacından eksik bırakır. Ayrıca kamu hizmetlerinde gecikmeye neden olabilir. Hizmetler yerel gereksinimlerden çok merkezin tercihine göre yürütülür (Karakılçık, 2013: 19-20).

Karar olma yetkisi merkezi idarede olduğundan dolayı verilen kararların ilgili birimlere iletilmesi ve bunların gözlemlenmesi sıkı bir bürokrasiyi ve kırtasiyeciliği gerektirir. Merkezi idarenin hizmet yükünün artması, temel fonksiyonlarını gerçekleştirmeyi aksatır. Halk kendini ilgilendiren konularda karar almadığı için pasifleşerek her şeyi devletten beklemektedir (Gönen, 2014: 12).

Merkezi yönetimde bölgesel ihtiyaçların belirlenmesi ve yerine getirilmesi çok mümkün değildir. Çünkü merkezi yönetimlerin taşrada onları temsil edecek temsilcileri bulunduğundan halkın taleplerine karşı genellikle duyarsızdırlar (Şinik, 2011: 13). Merkezden yönetim modelinin uygulanmasında, yönetim gücüne sahip olanlar hizmetlerin paylaşılmasında ayrımcılık yapabilirler. Bu ayrımcılık dikkate alındığında merkezden yönetim modelinin demokrasiye uygun olmadığı belirtilmiştir. Ayrıca merkezi yönetim modelinde, kamu görevlileri bireysel inisiyatif geliştirmek noktasında yetersiz kalmaktadır (Öner, 2006: 2).

Merkezi yönetimde sorumluluk alma ve yetki yolları hiyerarşik bir düzeneği izler. Hiyerarşi, emirlerin izleyeceği çizgiyi gösterir. Yukarıdan aşağıya doğru veya aşağıdan yukarıya doğrudur. Yetkiyi açıklama ve ilişkileri belirten bir araçtır. Üstler astlarını diledikleri zaman denetleyebilirler (Tortop ve diğ, 2006: 44).

Hiyerarşi astlık-üstlük ilkesidir. Olağan bir yetkidir, ayrıca yasal bir dayanağa ihtiyaç yoktur (Gönen, 2014: 14). Hiyerarşi, bir teşkilat içinde çalışan insanlar arasında astı üste bağlayan ilişkiler silsilesidir. Üst derecedekiler alt derecede bulunanlara emir verebilirler. Alt derecedekiler de verilen bu emirleri yerine getirmek mecburiyetindedir (Bayrakçı, 2012: 7).

Merkezden yönetimin yetkilerinden bir kısmının, merkezin dışında olan ancak merkeze bağlı çalışan idari birimlere devredilmesine yetki genişliği denir. Bu ilke merkezi idarenin taşra örgütünde bulunan amirlere bazı konularda merkezi idareye danışmadan,

merkez adına kendiliğinden karar alma imkanı vermiştir. Bu ilkenin amacı merkezi idarenin yükünü hafifleterek kamu hizmetlerinde etkinliği ve verimliliği sağlamak, hizmetleri kolay ve hızlı ulaştırmaktır (Şinik, 2011: 14).

Yetki genişliği merkezden yönetimin yumuşatılmış halidir. Merkezi yönetimin negatif özelliklerini kaldırmak amacıyla ortaya konulmuş bir çözüm yoludur. Yetki genişliği ilkesi yerel yönetimin taşradaki yüksek kamu görevlilerine belirli konularda karar alabilme ve bunları uygulama yetkisi verir (Gözübüyük, 1995: 40).

Yetki genişliği coğrafi ve fonksiyonel yetki genişliği şeklinde uygulanmaktadır. Fonksiyonel yetki genişliği, merkezi idarenin elinde bulunan bazı yetkileri belirli konularda faaliyet gösteren kuruluşlara veya onun yöneticilerine bırakılmasıdır. Coğrafi yetki genişliği, merkezi idarenin yürütme ve karar almaya ilişkin bazı görevlerini taşradaki birimlerin yöneticilerine aktarılmasıdır. Coğrafi yetki genişliği ülkemizde anayasal bir kavramdır. Ülkemizde coğrafi yetki genişliğinin uygulandığı yerlerin başında il gelmektedir. Vali ilde devletin ve hükümetin temsilcisi ayrı ayrı her bakanın temsilcisi ve bunların yürütme aracı olarak yetki genişliği içerisinde faaliyetini yürütmektedir (Öner, 2006: 3).

Merkezi yönetimde işlerin bir kanaldan yürütülmesi ve yetkilerin bir yerde toplanması verimsizlik ve bir takım güçsüzlükleri beraberinde getirir. Örgütler büyüdükçe uzmanlık isteyen işlerin sayısı artacaktır. Bu nedenle merkezi yönetim örgütünde dengeli bir yetki devri söz konusu olmalıdır (Bayrakçı, 2012: 7).

Merkezi yönetim ve yerinden yönetim kuruluşları ülkeden ülkeye değişiklik göstermektedir. Anayasanın 123. maddesinde bu kuruluşlar şöyle düzenlenmiştir;

‘İdare, kuruluş ve görevleriyle bir bütündür ve kanunla düzenlenir. İdarenin kuruluş ve görevleri, merkezden yönetim ve yerinden yönetim esaslarına dayanır. Kamu tüzel kişiliği ancak, kanunla veya kanunun açıkça verdiği yetkiye dayanılarak kurulur.’

1.1.2. Yerinden Yönetim

Sözcük anlamı olarak yetkinin ve gücün tek elde toplanmadığı, çeşitli parçalara ayrılan idare biçimidir. Ayrıca merkezi yönetim örgütünün sakıncalarını gideren ve tamamlayan bir yönetim biçimidir (Yalçındağ, 1996: 174-175). Yerel kamu hizmetleri devlet tüzel kişiliği dışında başka organlarca yerine getiriliyorsa yerinden yönetim sistemi söz konusudur. Yani kamu erkinin birazının merkezi yönetimden daha az yetkili olan başka bir otoriteye bırakılmasıdır. Yerinden yönetim merkezle birlikte yürütmeyi oluşturur. Yetki, görev ve sorumluluklar, mali kaynaklar, coğrafi ya da hizmetin özelliklerine göre merkez dışında özerk bir biçimde kullanılır (Karakılçık, 2013: 17-19).

Yerinden yönetim topluma sunulacak hizmetlerin tek bir elden veya merkezi yönetimden değil, merkezi yönetim teşkilatı ve hiyerarşisi içinde bulunmayan kamu tüzel kişilikleri tarafından yürütülmesidir. Yerinden yönetim sistemleri kendilerini iki ayrı şekilde gösterirler. Bunlardan ilki Kanada, Avustralya, İsviçre, Almanya gibi ülkelerin örnek verileceği, yerel yönetimlere ağırlık veren federal sistemlerdir. İkincisi ise İngiltere ve İskandinav ülkelerinin örnek verilebileceği yerel yönetimlere oldukça özerk bir statü veren üniter sistemlerdir (Bayrakçı, 2012: 10-11).

Merkezi yönetime karşıt olan yerinden yönetim sisteminde kamu görevlileri merkezi yönetim hiyerarşisi altında olmadığı gibi ilgili organları da merkezi yönetimin buyruğu altında yer almamaktadır. Yerinden yönetimde merkezi yönetimin genel bir denetim yetkisi vardır. Bu sistem her şeyden önce halkın kendisini ilgilendiren birçok konuda yönetime katılması sebebiyle demokrasi ilkesiyle bağlantılıdır. Halkın kararlara katılması, yönetim sorumluluğunu paylaşması ve merkezi yönetimle uzlaşmasıyla sonuçlanır (Bülbül, 2006: 14-15). Buna rağmen ülkeler yerinden yönetime daha az önem verme eğiliminde olduğu gibi daha çok önem verme eğiliminde de olabilirler.

Ülkelerin yerinden yönetime daha az önem vermesinin sebepleri şunlardır (Eryılmaz, 2012: 100-102);

- Mevcut rejimi rahatsız eden durumlar söz konusu ise merkezi yönetim yerinden yönetime daha az yetki vermek ister. Sebebi yerinden yönetimin güçlenmesiyle birlikte yapılmak istenen politikanın tehlikeye düşeceği düşüncesidir.
- Siyasi partiler, ideoloji ve teşkilat bakımından merkeziyetçi bir yapıya sahiptirler iktidara geldiklerinde de aynı yapıyı ülke yönetiminde uygulayacaklardır. Yani mahalli idarelerin güçlenmesini istemeyeceklerdir. Genel merkezdeki organ ve yöneticiler taşra teşkilatında istemedikleri ve kendilerine muhalefet olan kişileri feshetmede tereddüt yaşamayacaklardır.
- Merkezi idarede bulunan bürokratlar güçlü ve yetenekli ise mahalli idarelere kaynak aktarımı azalacaktır. Çünkü bu bürokratlar kamu kaynaklarını kendi elinde tutmak ve siyasi iktidar üzerinde bir baskı grubu gibi etki yapmak isteyecekler mahalli idarelere kaynak aktarımı yapmaktan kaçınacaklardır.

Yerinden yönetime önem verilmesinin nedenleri (Eryılmaz, 2012: 103);

- Coğrafi alan ve nüfus yoğunluğu bakımından geniş olan ülkeler yerinden yönetime ağırlık verir. Çünkü coğrafi büyüklük ve nüfus yoğunluğu hizmetlerin bir merkezden kararlaştırılmasını güçleştirir ve yürütülmesi imkansız hale getirir.
- Bir ülkede demokrasi düşüncesi arttıkça, yerel yönetimlere verilen değer de aynı ölçüde artacaktır.
- Genellikle gelişmiş ve sanayileşmiş toplumlarda yerinden yönetimlere önem verilmektedir. Yerinden yönetim sisteminin birçok sakıncası olduğu gibi faydaları da mevcuttur.

Yerinden yönetim sisteminin sakıncaları şunlardır (Göner, 2014: 14);

- Ayrı tüzel kişilik dolayısıyla özerklik söz konusudur. Bu yüzden ülkenin bütünlüğünün bozulma tehlikesi vardır.
- Seçim kaygısı suistimallere yol açar. Partizanca uygulamalar söz konusu olmaktadır.
- Mali denetimde güçlülere neden olmaktadır.
- Bölgelerarası çıkar ayrılıkları ve çekişmeler, devletin birliğini bozabildiği gibi ortak faydaların gözetilmesini zorlaştırabilir (Bülbül, 2006: 16).
- Kamu hizmetlerinin yürütülmesinde bölgesel kayırmalar ve taraf tutmalar olabilir (Şinik, 2011: 16).

Yerinden yönetimin sakıncalarının giderilmesinin en uygun yolu bu sistemi merkezi sistemle bağdaştırmaktır. Yürürlükteki idari sistemlerin birçoğu merkezden yönetimle yerinden yönetimin değişik ölçeklerle uzlaştırılmasının ürünüdür. Tarihsel gelişimine bakıldığında merkezden yönetim ve yerinden yönetimin zaman zaman birbirinden daha hakim duruma geçtiği görülmüştür. Fakat günümüzde yerinden yönetim daha ağır gelmekte ve giderek gelişmektedir (Bülbül, 2006: 16).

Yerinden yönetim sisteminin faydaları şunlardır;

- Karar organlarını halk seçtiği için demokratik esaslara uygundur.
- Kırtasiyecilik ve bürokrasiyi azaltır.
- Kırtasiyecilik ve bürokratik engeller fazla olmaması sebebiyle kararlar merkezden yönetime göre daha çabuk alınır ve uygulanır (Şinik, 2011: 15).

Yerinden yönetim ülkelerin siyasal yapılarına göre siyasi yönden yerinden yönetim ve idari yönden yerinden yönetim biçiminde uygulanmaktadır.

1.1.2.1. Siyasi Yönden Yerinden Yönetim

Siyasi yerinden yönetim siyasi erkin merkezi idareyle yerinden yönetim üniteleri arasında bölüşümdür. Yalnız bunlar ulusal hükümetten sonra gelen kuruluşlardır. Siyasi yerinden yönetim federal devleti ortaya çıkarmıştır. Federalizmin örgütsel açıklaması çok merkezlidir. Bu üçlü kademe yönetimlerin merkezi hükümet yapısından daha karmaşık bir yapıda olmasına neden olmuştur. Federal yapı din, dil ve kültürel bakımdan farklılık gösteren toplumlara belirli ölçüde siyasi özerklik tanımaktadır (Eryılmaz, 2012: 95-96).

Federasyonda federal devlet en başta ve tek bir hükümet vardır. Federal devlet uluslararası kişiliğe sahiptir. Fakat federal anayasa ile federal devlete bırakılmış olanların dışında federe devletler de yasama ve yargı bağımsızlığı bulunmaktadır. Üniter devletlerde ise yasama ve yargı yalnızca merkezi yönetim tarafından kullanılır. ABD, İsviçre federasyonlara örnek verebilecek ülkelerdir (Bayrakçı, 2012: 13).

Federalizm, üniter devlet sisteminden farklı onun zıddı olan bir siyasal sistemi temsil eder. Üniter devlet sisteminde vatandaşlarla ulusal hükümet arasına giren başka egemenlik gücüne sahip yönetim birimi bulunmamaktadır. Yani üniter devlette ulusal devlet haricinde egemenliğin bırakıldığı başka bir egemenlik alanı bulunmamaktadır. Üniter devletin örgütlenme merkezi idare ve yerel yönetimler olmak üzere iki şekilde ortaya çıkmıştır (Nadaroğlu, 1998: 27).

1.1.2.2. İdari Yönden Yerinden Yönetim

İdari yerinden yönetimde yargı ve yasamanın tüm yetkileri merkezdedir. Yürütmeye ilişkin bazı yetkileri yerel yönetimler kullanırlar (Bayrakçı, 2012: 13). Bunlar ya belli bir coğrafyada yaşayan halkı veya ticaret, sanayi, kültür gibi hizmetlerdir. Bu kuruma federalizmde olduğu gibi bir egemenlik tanınmamıştır. İdari yerinden yönetim kuruluşlarıyla

ortaya çıkan kuruluşlar, özerk yapıdadır. Fakat özerklik bağımsızlık ve dokunulmazlık değil, kendi kendine yeterlik ve yönetimde serbest olmak demektir (Bülbül, 2006: 16).

İdari yerinden yönetimler, harcamalarını kendi kaynaklarından yapmakta ve yasalar izin verdiği sürece yeni kaynaklar oluşturabilmektedir. Bu yönetim kuruluşları kendi organları tarafından yönetilir. Bu organlar seçimle belirlenir. İdari yerinden yönetimle halk yönetimde katılımcı ve aktif bir konuma geçmektedir (Eryılmaz, 2011: 97).

İdari yerinden yönetimde yargı ve yasama güçleri merkezde toplanmıştır. Bu yetkileri kullanan birimlerin de niteliğine göre, idari yerinden yönetimi iki türü vardır. Bunlar hizmet yönünden yerinden yönetim ve yer yönünden yerinden yönetimdir (Keleş, 2009: 23).

Hizmet Yönünden Yerinden Yönetim

Hizmet yerinden yönetim belirli bazı işlevlerin merkezi idare kuruluşundan alınarak özerk kurumlara aktarılması onlar tarafından yerine getirilmesidir. Diğer kamu kurumlarına göre hizmet yerinden yönetimin ortaya çıkışı yenidir. Birinci Dünya Savaşının ardından toplumun refahının güçlenmesi için devletler hasarları ve tahribatları üstlenmiştir. Kamunun b üstlendiği bu yeni görevler mali ve idari bakımından özerk nitelikte olan kamu kurumlarınınca yönetilmeye başlanmıştır. Birinci Dünya Savaşının ardından özerk nitelikteki kamu kurumlarına verilmesinin en önemli sebebi hizmetlerin yürütülmesinde ki etkinlik ve verimlilik anlayışı olmuştur (Eryılmaz, 2011: 98-99).

Sosyal devlet ilkesinin üstlenilmesi sonucunda, hizmetler arttı ve devletin görevlerinde değişmeler meydana gelmiştir. Ortaya çıkan bu pozisyonların hepsi merkezi hükümet tarafından karşılanamaz olduğundan bazı hizmetler merkezi idare kuruluşundan alınarak tüzel kişiliğe sahip özerk kuruluşlara bırakılmıştır. Bunlara hizmet amaçlı (fonksiyonel) yönetim kuruluşları denilmektedir (Bayrakçı, 2012: 14).

Hizmet yerinden yönetim belli bir alana bağlanmaksızın hizmetlerin uzandığı birçok yerel kuruluşu kapsayan belirli bazı kamu hizmetlerinin merkezin dışında bulunan bağımsız örgütlere bırakılmasıdır. Hizmet yerinden yönetimde bağımsızlık hizmetin kendisine verilmiştir (Tortop, 1996: 4).

Hizmet yerinden yönetim kuruluşları, hem genel yönetimden hem de yerel yönetimlerden farklılık gösterir. Hizmet yerinden yönetim kuruluşlarının özellikleri şöyledir (Gözübüyük, 1995: 125);

- Hizmetsel kuruluşlar belirli görev ve yetkilerle donatılmışlardır. Bunların hizmet alanları değişiklik göstermektedir.
- Hizmetsel kuruluşların kendilerine ait bütçeleri ayrıca malvarlıkları mevcuttur.
- Hizmetsel Kuruluşlar yasa ile ya da yasanın verdiği yetkiye dayanılarak yönetsel kararlar kururlar.
- Hizmet kuruluşlarının yerel yönetim kuruluşları gibi tüzel kişilikleri vardır.

Hizmet yerinden yönetim bazı kamu hizmetlerinin katılımcı, zamanlı, etkin ve gereklere uygun bir şekilde yapılabilmesi için merkezi yönetimin dışında olan ve kanunlarca belirlenen birimlere özerkliğin verilmesidir. Hizmet yerinden yönetim kuruluşlarının organları seçimle oluşmaz. Bunlara kamu kurumları da denir. Bölgesel veya ulusal düzeyde olabilirler. Bu kuruluşlar teknik bilgi isteyen belirli hizmetlerin devlet ve mahalli idare dışında örgütlenmesi ve tüzel kişilik kazanmasıyla oluşmaktadır (Bozlağan ve Demirkaya, 2008: 100).

Yer Yönünden Yerinden Yönetim

Bir yörede oturan insanların orada bulduklarından dolayı meydana gelmiş ortak ve idari çıkarlarını korumak için birlikte yaşamayı gerektirdiği işlerin görülmesi açısından tanınmış olan özerkliktir (Türkoğlu, 2009: 12).

Yerinden yönetim türleri içerisinde yer bakımından yerinden yönetimler kökeni itibarı ile en eski olanıdır. İnsanların mahalli müşterek ihtiyaçlarını karşılamak için ortaya çıkmıştır. Çünkü beraber yaşamaktan doğan ihtiyaçların merkezi yönetim tarafından giderilmesi zor bir durumdur. Bu nedenle yerel ihtiyaçları karşılayacak, yerel kamu hizmetlerini yürütecek kamu tüzel kişileri oluşturulmuştur (Bayrakçı, 2009: 14-15). Coğrafi yerinden yönetim il, kent, köy gibi belirli yerleşimlerde ya da coğrafi alanda yaşayan yerel topluluklara yerel ortak gereksinimlerince etkin ve zamanlı bir şekilde yasada gösterilen organlarla karşılayabilmeleri için, merkezi yönetimin dışında yönetsel mali ve sınırlı ölçüde ve siyasal özerklik tanınmasıdır. Coğrafi yerinden yönetim birimlerine de yerel yönetimler denir (Bozlağan ve Demirkaya, 2008: 98).

1.2. Yerel Yönetimler

Toplumun oluşum ve gelişim sürecine bağlı olarak bir arada yaşamaktan doğan ihtiyaçlar gün geçtikçe artış göstermiştir. Her ülke açısından toplumsal ihtiyaçların giderilmesi devletin vazgeçilmez ve öncelikli görevlerinden birisi olmuştur. Bu nedenle hizmetlerin bir kısmı tüm toplumu ilgilendirip genel özellik taşıırken diğer kısmı bölgesel nitelik taşımaktadır. Özellikle devletler yerel ihtiyaçların belirlenmesini ve belirlenen bu ihtiyaçlara hizmet götürülmesini hedeflenmişlerdir. Bu nedenle yerel yönetimler konusunda ki temel beklenti yerel nitelikteki hizmetlerin daha iyi saptanması olmuştur (Akdoğan, 2014: 413).

Yerel yönetimlerin kesin başlangıç tarihi bilinmemektedir. Bugünkü niteliklerine sahip olmasalar da yerel yönetimler, ilk kez merkezi otoritenin yetkilerinden bir kısmını, bazı yerel otoritelere devretmesinin ve mahalli bazı topluluklara bir takım haklardan faydalanma imkanı tanımış olmasının bir sonucu olarak ortaya çıkmıştır (Bayrakçı, 2012: 18).

Kamu Yönetimi sözlüğünde ise yerel yönetimler, *“merkezi yönetimin dışında, yerel bir topluluğun ortak bir gereksinimini karşılamak için oluşturulan, karar organlarını doğrudan halkın seçtiği, demokratik ve özerk bir yönetim kademesi, bir kamusal örgütlenme modeli”* olarak tanımlanmaktadır (Öner, 2006: 31).

Erten’e göre (1999: 32) yerel yönetimler *“Yerel halkın, kendi seçtiği organlarca yönetilmesini anlatan bir yönetim biçimidir”* Nadaroğlu (1998: 3) yerel yönetimleri, *“Devlet sınırları içinde yerleşmiş irili ufaklı insan topluluklarının (köy, kasaba, kent) ortak ve yerel nitelikteki ihtiyaçlarını karşılamak maksadıyla belli bir hukuk düzeni içinde oluşturulmuş anayasal kuruluşlar”* olarak tanımlamaktadır. Keleş’e göre (2009: 23) *“Yerel yönetimler belli erklere ulaşmak, belli gereksinimlere yanıt vermek üzere toplumların tarihsel gelişmesine koşut olarak ortaya çıkmış birimlerdir”* demiştir.

Yerel yönetim tarih boyunca halka en yakın yönetim birimi olmuştur. Yerel yönetimler tarihsel süreç içerisinde merkezi yönetimden önce gelmektedir. Bireyin kendi kendi yönetimine katılacağı en uygun düzey olmasından dolayı diğer yönetim birimlerinden farklıdır. Yerel yönetimlerin iki temel boyutu vardır. Bunlardan ilki bir yerel hizmet birimi olma ve yerel hizmetlerin sağlayıcısı olma boyutudur ki burada yerel yönetim bir işletme, üretme veya ürettirme, idare etme sistemidir. İkincisi ise demokratik kendi kendini yönetme boyutudur yerel yönetimler bu açıdan bir siyasal sistemdir (Yıldırım, 2013: 95).

Yerel yönetimler, merkezi hükümetten izin almadan halkın ihtiyaçları için harcama yapma yetkisine sahiptirler. Bunu mali ve idari özerkliğe sahip oldukları için yapabilirler.

Ancak bu özellik bağımsızlık anlamı taşımamaktadır. Çünkü özerklik ile bağımsızlık farklıdır. Bağımsızlık hiçbir yere bağlı olmadan sınırsız hareket edebilme özgürlüğü anlamına gelir. O yüzden yerel yönetimlerdeki özerklik bundan farklıdır. Yerel yönetimler yasa ile çizilmiş bir çerçeve içinde karar alma ve uygulama yetkisini içerir. Bundan dolayıdır ki bağımsızlık kavramından değil özerklik kavramından bahsedebiliriz. Yasaların kendilerine vermiş oldukları sınırlar çerçevesinde merkezi idareye sormadan kendi adlarına karar alabilirler (Keleş, 2009: 52-55).

Diğer bir tanımda yerel yönetimler kamu yönetiminin bir parçasıdır. Mahalli sınırlar içerisinde yaşayan halkın ihtiyaçlarını gerçekleştirmekte görevlidirler. Bu tanımdan hareketle yerel yönetimler, merkezi idarenin bir alt birimi olmasının yanı sıra yerel halkın ortak ihtiyaçlarına cevap verecek hizmetler üretmektedir (Aydın, 2008: 31-32).

1.2.1. Yerel Yönetimlerin Önemi ve Özellikleri

Yerel yönetimler yerel hizmetlerin görülmesinin en etkili yoludur. Çünkü yerel yönetim organları yöre halkından seçilmektedir. Seçilenler, yöre halkının ihtiyaçlarını sorunlarını bilmekte ve bunların çözüm yollarını daha iyi görebilmektedir. Yerel yönetimler, yerel özellikteki görevleri merkezi yönetimin üstünden aldıkları için merkezi yönetimin yükünü azaltırlar. Yerel yönetimler, kendilerine verilen özerk yapılarıyla girişimcilik yönlerini geliştirip, yeni hizmet sunumları üretebilirler. Yerel yönetimler, hemşehricilik bilincinin gelişmesinde etkilidir. Aynı zamanda aşırı şekilde merkezileşmiş hükümetin tehlikesini azaltma noktasında önemli bir role sahiptir (Eryılmaz, 2011: 150-151).

Yerel yönetimler, yönetilenlerin yönetime katıldığı ilk basamaktır. Mahalli düzeyde en iyi yöneticilerini seçmeyi bilen vatandaşlar, ulusal düzeydeki temsilcilerini de aynı özveriyle seçerler. Ayrıca bir ülkenin siyasi birliğinin sağlanmasında yerel yönetimlerin katkısı büyüktür. Siyasi bütünlüğün sağlam olamadığı ülkelerde merkezi yönetim daha güçlü, yerel

yönetim kuruluşları zayıftır. Yerel yönetimler, demokrasinin de vazgeçilmez unsurlarından birisidir (Bayrakçı, 2012: 18-19). Yerel yönetimlerin kesin başlangıç tarihi bilinmemektedir. Fakat demokrasinin yerel yönetimlerle birlikte ortaya çıktığı söylenebilir. Çünkü parlamenter demokrasiyle yönetilen ülkelerde önce yerel yönetimler sonrasında merkezi yönetim ortaya çıkmıştır (Toprak, 2008: 13).

Yurttaşlığın kazandırılmasında; siyasal süreçlere katılımın sağlanmasında; toplumda bulunan değişik kültürel, dini, siyasal, sosyal ve etnik grupların yönetime katılmaları ve temsili konusunda; siyasal ve toplumsal istikrarın sürdürülmesinde yerel topluluğun ve onun temel yönetim birimi olan yerel yönetimin önemi açıktır (Yıldırım, 2013: 96).

Anayasamızdan hareketle yerel yönetim kuruluşlarının özellikleri şu şekilde sıralanabilir (Gözübüyük, 2004: 114-115);

- Yerel yönetim kuruluşlarının tüzel kişilikleri vardır.
- Yerel yönetim kuruluşları, yerinden yönetim ilkesine dayanan özerk kuruluşlardır.
- Yerel yönetim kuruluşlarının seçilmiş organlarının organlık sıfatı kazanmaları ve kaybetmelerine ilişkin denetim yargı yerince yapılır.
- Yerel yönetim kuruluşlarının görevleri yasa ile belirtilir.
- Yerel yönetimlere görevleri ile orantılı gelir kaynakları sağlanır.
- Merkezi yönetimin, yerel yönetimler üzerinde yönetimde bütünlüğü sağlamak amacıyla vesayet yetkisi vardır.
- Büyük yerleşim merkezleri için yasa ile özel yönetim biçimleri getirilebilir.

Türkiye’de yerel yönetimin 3 türü vardır. Bunlar il özel idaresi, belediye ve köydür (Şinik, 2011: 62).

1.3. Kamu Hizmeti

Kamu hizmeti kavramı idare hukukunda temel bir kavram olmasına rağmen tanımı konusunda öğretilerde genel bir uzlaşma olmamıştır. Kamu hizmetlerinin yönetim, hukuk, işletme, maliye bilimleri ile ilişkili bir kavram olması ayrıca dinamik ve kullanıldığı yere göre değişmesinden dolayı tanımlanması zorlaşmıştır (Gazan, 2010: 36).

Hizmet ile ilgili bazı tanımları şu şekildedir. Türk Dil Kurumu hizmet kavramını “*Birinin işini görme veya birine yarayan bir işi yapma*” şeklinde tanımlamıştır (TDK, 2018).

Kamu hizmeti kavramı, Fransa’da eski rejimin sonlarına doğru ortaya çıkmaya başlamıştır. Savaş, hastalık, kıtlık gibi hallerde özel girişimin yokluğuyla birlikte kamu hizmeti kabul olunmaya başlamıştır. Devrim ile birlikte kamu hizmetine bir bireyin değerine hizmetini aşan ve tüm herkesi ilgilendiren hizmet anlamı yüklenmiştir. Kamu hizmetinin kamu yararı ile örgütleneceği anlayışı 1789 İnsan ve Yurttaş Hakları Bildirgesi’ne girmiştir. Kamu hizmetlerinin gelişimine paralel olarak 19. yy’ da kavram mevzuata ve içtihatla girmiş ve Fransa’da bir kamu hizmeti doktrini oluşmuştur. Kamu hizmeti kavramının idare hukukunun temel dayanağı olarak kabulünü takiben, kamu hizmetinin tanımı yapılmaya başlanarak kavramın içi doktrinsel olarak doldurulmaya çalışılmıştır (Artantaş, 2016: 17-18).

Kamu hizmeti, bir kamu tüzel kişisi tarafından üstlenilen ve doğrudan doğruya onun tarafından veya onun görevlendirmesi ve denetimi altında bir özel kişi tarafından yürütülen kamu yararı amacına yönelik faaliyetlerdir (Gözler, 2018: 477).

Kamu hizmeti, giderilmesinde kamu yararı olan ve giderildiğinde toplumsal bir gereksinimi gidermiş olan kamu tüzel kişileri ve onların gözetimi ve denetimi altında özel girişimciler tarafından özel bir hukuki rejim içerisinde yürütülen, düzenli ve sürekli faaliyetlerdir. Kamu hizmetinin bu tanımından da hareketle dört tane temel unsur

bulunmaktadır. Birincisi kamu kurumu unsuru, ikincisi kamu yararı unsuru, üçüncüsü kamu hukuku unsuru, dördüncüsü ise süreklilik ve devamlılık unsurudur (Bayrakçı, 2012: 59).

Kamu hizmeti siyasal organlar tarafından kamuya yararlı olarak kabul edilen ve bu nedenle de ya idarece bizzat yürütülen ya da idarenin denetimi ve gözetiminde yapılan faaliyetlerdir (Gönen, 2014: 149).

Bir faaliyetin kamu hizmeti olabilmesi için kamu yararı amacını gerçekleştirmeye yönelik bir faaliyet olması gerekmektedir. Başka bir ifadeyle, kamu yararı amacına yönelik olmayan bir faaliyet kamu hizmeti haline dönüştürülemez (Gözler, 2018: 478).

Kamu hizmeti kavramı çeşitli açılardan tanımlanmıştır. Bunlar organik açıdan kamu hizmeti, maddi açıdan kamu hizmeti ve şekli açıdan kamu hizmeti olmak üzere 3 tanedir.

a-)Organik Anlamda Kamu Hizmeti

Anayasanın 70 inci maddesinde yer alan “ *Her Türk kamu hizmetlerine girme hakkına sahiptir*” hükmündeki kamu hizmeti deyiimi organik açıdan kullanılmıştır (Günday, 1998: 222).

b-)Maddi Anlamda Kamu Hizmeti

Maddi anlamda kamu hizmeti kavramında ise, hizmetin içeriğine bakılır. Faaliyeti gerçekleştiren örgütün niteliklerinden tamamen bağımsız bir şekilde sadece faaliyetin niteliği gözetilmektedir. Hizmeti verecek organların özelliklerinden ayrılarak, gerçekleştirilecek etkinliğin içeriği ön plandadır. Anayasanın 47 inci maddesinde bulunan “*kamu hizmeti niteliği taşıyan özel teşebbüsler, kamu yararının zorunlu kıldığı hallerde devletleştirilebilir...*” hükmünde faaliyet anlamında kullanılmıştır (Günday, 1998: 222).

c-)Şekli Anlamda Kamu Hizmeti

Şekli anlamda kamu hizmeti kamu hukuku rejimini ifade etmektedir (Bayrakçı, 2012: 59). Buna göre kamu hizmeti olabilmesi için kamu hizmetleri hukuku rejimine, yani kamusal yönetim usulüne tabi tutulmuş olması gerekmektedir (Günday, 1998: 222).

1.3.1. Kamu Hizmetinin Özellikleri

Liberal anlayıştan sosyal devlet anlayışına geçilmesiyle birlikte devletin hem sosyal hem de ekonomik hayata müdahalelerinde değişiklikler olmuştur. Bu değişimden kamu hizmetlerini de etkilemiş ve alanını genişletmiştir. Sosyal ve ekonomik kamu hizmetlerinde birçok değişiklik olmuştur, kamu hizmetlerinin özellikleri şöyledir (Gözübüyük, 2004: 282-285);

- Bir hizmetin kamu hizmeti olup olmayacağı, içinde bulunduğu toplumla ilgilidir. Bir hizmetin kamusal hizmet sayılıp sayılmayacağı siyasal kararlarla belirlenir.
- Kamu hizmetleri kamu kuruluşlarınca yerine getirilir. Fakat kamu kuruluşlarınca yapılma zorunluluğu bulunmamaktadır. Kamu kuruluşlarının denetiminde özel kesimce de yerine getirilebilir.
- Kamuya yönelik hizmetin olması o hizmetin kamu hizmeti olacağı anlamına gelmemektedir. Örneğin taksi kamuya yönelik bir hizmet olmasına karşılık ilgili kamu kurumunun yakın gözetimde yürütülen bir hizmet değildir.
- Kamu hizmetleri sürekli hizmetlerdir. Ancak süreli veya geçici nitelikte kamu hizmetleri de mevcuttur (Depremlerde geçici olarak yürütülen hizmetler).
- Bir hizmetin kamu hizmeti sayılabilmesi için tekel konumda olması gerekmemektedir. Aynı hizmetler kamu tarafında yürütülebileceği gibi özel kesim tarafından da yürütülebilir (Devlet tiyatrolarının yanında özel tiyatrolarında bulunması gibi).

- Kamu hizmeti ücretli olabileceği gibi ücretsiz de sunulur. Kamu hizmetlerinin önemli bir kısmı parasızdır (İktisadi nitelikteki hizmetlerin paralı olması kuraldır. PTT, Demir yolları gibi).
- Kamu hizmetleri kamu yararı ve kamu düzeni sağlamayı amaçlamaktadır.
- Halkın genel ve ortak gereksinimleri ile ilgili olan bu hizmetler herkese ayırım yapılmaksızın sürekli ve düzenli olarak sunulmaktadır.
- Hizmetlerin devletin denetiminde ve kontrolünde yapılması gerekmektedir (Çoker, 1999: 18-19).
- Bir hizmetin kamu hizmeti olup olmayacağı siyasi kararlarla belli olur (Aydın, 2013:111-112).

Kamunun sunduğu hizmet türleri dört gruba ayrılır. Bunlardan ilki eğitim sağlık vb. gibi geleneksel kamu hizmetleridir. İkincisi endüstriyel ve ticari faaliyetler olup hem özel hem kamu hizmetleri özelliğini koruyan ekonomik kamu hizmetleridir. Üçüncüsü emeklilik ve sosyal güvenlik gibi hizmetleri içeren sosyal kamu hizmetleridir. Sonuncusu ise bilimsel, teknik, tiyatro, müzik, sinema gibi alanlarda verilen kültürel faaliyetleri kapsayan bilimsel, teknik, kültürel kamu hizmetleridir (Aydın, 2013: 112). Kamu hizmetlerinin özellikleri aşağıda anlatılmıştır.

1.3.2.1. Süreklilik ve Düzenlilik

Kamu hizmetlerinin sürekli ve düzenli olmasının sebebi kamu yararı gütmesidir. Mesela sağlık hizmetlerinin görüldüğü hastaneler sürekli olarak hizmet vermektedir. Bununla birlikte bazı hizmetlerin belirli zamanlarda karşılanması söz konusudur. Mesela eğitim-öğretim hizmetlerinde olduğu gibi kütüphanelerin, okulların tatil günlerinde kapalı olması o

zamanlarda bu hizmetlerin sunulmasını isteyenlerin olmamasındandır (Günday, 1998: 225-226).

Kamu hizmetinin düzenli ve kesintisiz şekilde yürütülmesi süreklilik özelliğini oluşturur. Buradaki süreklilik hem kronolojik bakımından hem de yoğunluk bakımındandır. Örneğin evlere elektriğin yirmi dört saat devamlı verilmesi ilkin, bunun evlere verilen voltajın az ya da çok olması ikincisini oluşturur (Çağlayan, 2011: 131).

Kamu hizmetlerinden beklenen yararların sağlanması için, bu hizmetler istikrarlı bir şekilde düzenli olarak yürütülmelidir. Bu süreklilik ya da düzen olmadığında kamu yararından bahsedilemez. Çünkü kamu hizmeti toplumun düzenli bir şekilde yaşayabilmesi için zorunlu şartlarından birisidir. Bu sebeptendir ki devlet günün değişen koşullarına göre kamu hizmetlerini düzenlemeli, yenilemelidir. İdare tek taraflı olarak hizmetlerin düzenini, idari sözleşmelerin koşullarını ayrıca memurların statülerini değiştirme yetkisine sahiptir (Özay, 1986: 243).

1.3.2.2. Nesnellik ve Eşitlik

Kamu hizmetleri kişisel olmamakla birlikte tüm toplumu ilgilendiren hizmetlerdir. Bu hizmetleri yerine getirirken idare objektif davranmak ve taraf tutmamak durumundadır. Bu yüzden bireyler kamu hizmetlerinden yararlanmada, katılmada ve kamu hizmetlerinin getireceği sorumluluklara katılmada eşittirler. Ancak mutlak bir eşitlikten söz edilemez. Kanunlar ve düzenleyici işlemler doğrultusunda gerçekleşen bir eşitliktir. Şöyle ki koşulları ve nitelikleri aynı olanlar kamu hizmetlerinden faydalanabilirler ve bunlara katılabilirler (Günday, 1998: 227).

Kanun önünde eşitlik ilkesinin bir uzantısı olan bu ilkeye göre, kamu hizmeti sunan tüm idareler, hizmeti sunarken eşit davranmak ve din, dil, mezhep, siyasi düşünce, cinsiyet ayrımı gözetmeksizin hareket etmek durumundadırlar (Çağlayan, 2011: 131).

1.3.2.3. Bedelsizlik (Meccanilik)

Geleneksel bazı kamu hizmetleri ücretsiz olarak yürütülmektedir. Örneğin karayolunda yararlanmak çoğunlukla ücretsiz olduğu gibi devlet okullarında ilköğretim okumak da ücretsizdir. Fakat çağımızda idarenin yürütmekte olduğu görevler her geçen gün çoğalması bununla birlikte yürütülen hizmetlerin yükünün o hizmetten hiç faydalanamayanlara yüklenmesinin engellenmesi düşüncesiyle bazı hizmetlerden faydalananların ödeme gücü düşünülerek katılma payı istenmektedir (Günday, 1998: 227).

Kamu hizmetlerinin bedeli vergidir. Bundan dolayı, kamu hizmetleri sunulurken başka bir bedel alınmamalıdır. Ancak bu vergiler yetersiz kaldığından kamu hizmetlerinden yararlananlardan belli bir miktar bedel alınmaktadır. Kamu hizmetlerinin amacı kamu yararı olduğundan, alınan bedel fiyat olmamalıdır. Mali güce göre ödenecek vergi, resim, harç cinsinden olmak durumundadır (Çağlayan, 2011: 129-131).

1.3.2.4. Değişkenlik

Kamu hizmeti kamusal gereksinimin en iyi şekilde karşılanması amacıyla yapıldığı için gelişen ve değişen durumlara ayrıca teknik verilere göre kendini ayarlamalıdır. Bu nedendir ki kamu hizmetlerinde yeni yöntemlere, araç-gereç ve düzenlemelere yer verilmesi gerekmektedir. Kamu hizmeti imtiyaz sözleşmeleri, yasama organının kamu görevlilerinin statülerini serbestçe değiştirebilme yetkileri kamu hizmetinin değişken olma ve uyarlama özelliğiyle ilgilidir (Günday, 1998: 226-227).

Bu ilkeye göre kamu hizmetleri toplumun ortak ihtiyaçlarını ve kamu yararı gereklerindeki gelişime paralel olarak çağın teknik, bilimsel, teknolojik imkanlarından yararlanarak yürütülen hizmetlerin içerik, yönetim, araç ve gereçlerinde sürekli uyarlamalar yapılmasıdır (Yani yangın söndürme tekniklerinin geliştiği çağımızda tulumbacılarla yangın

söndürmek veya gaz lambaları ile sokağı aydınlatmak artık mümkün değildir (Çağlayan, 2011: 131).

1.3.2 Kamu Hizmetinin Kurulması, Düzenlenmesi ve Kaldırılması

Kamu Hizmetinin Kurulması

Kamu hizmetinin kuruluyor olması, toplumda var olan ihtiyaçları karşılamak ve kamu yararı sağlamak amacı ile örgüt kurmak ve örgüte bu ihtiyaçlar gereği bazı yetkiler vermek demektir. Kamu hizmetleri, bakanlık veya tüzel kişilik şeklinde kurulan teşkilatlar tarafından yürütülür. Kamu tüzel kişiliğine sahip bir teşkilat kurulduğunda, aynı zamanda kamu hizmeti de kurulmuş demektir. Türkiye deki kamu hizmetlerinin nasıl kurulacağı anayasal hükümler çerçevesinde belirlenmiştir. Anayasanın 113. maddesinde Bakanlıkların kurulması, kaldırılması, görevleri, yetkileri ve teşkilatı kanunla kurulur demiştir. Aynı zamanda 123. Maddesinin 2. Fıkrasında kamu tüzel kişiliğinin ancak kanunla veya kanunun açıkça verdiği yetkiye dayanılarak idari bir işlemle kurulacağı belirtilmiştir.

Kamu Hizmetinin Düzenlenmesi

Kamu hizmetlerinin kurulmasında kanunilik ilkesi geçerlidir. Fakat hizmetin usul ve esasları, hizmetin teşkilatlanması, hizmetten kimlerin yararlanacağı konusu ve şartlarının belirlenme yetkisi idareye bırakılmıştır. Yeni kurulan bir kamu hizmetinin yürütülmesinde idare değişen şartlara, gün geçtikçe karşılaştığı yeni durumlara, hizmetin gereklerine göre düzenleyici tedbirler almak için yetkilendirilmiştir. Fakat idarenin bu yetkisi kişilerin temel hak ve özgürlükleri ve kamu hizmetinin kurulmasının dayanağını teşkil eden kanunla sınırlıdır. Kişi hak ve özgürlüklerini sınırlayan düzenlemelere gidilemez. Bunu yapabilmesi için yasa ile yetkilendirilmesi gerekmektedir (Gözübüyük, 1995: 245).

Kamu hizmeti, hizmetin işletme şekillerinin detayları ve iç işlerin tanzimi konusu, hizmeti yürütmekte olan idari organa bırakılır. Yönetim yasama tarafından belli bir hizmetin

yönetilmesi için görevlendirilince, hizmetin nasıl yönetileceği yönetimce kararlaştırılır. Kamu hizmeti devlet ve diğer kamu tüzel kişilerin yürütülmesine rağmen bazı kamu hizmetleri, özel hukuk gerçek ve tüzel kişileri tarafından da yürütülebilir (Top, 1999: 13).

Kamu Hizmetini Kaldırılması

Bir kamu hizmetinin kurulmasına neden olan toplumsal gereksinim ortadan kalktıktan sonra, kuruluşunda ki usullere uygun olarak bir kanunla ya da kanunu verdiği açık bir yetkiye dayanan bir idari işlemle kaldırılır. Bu nedenle bir kamu hizmetinin kaldırılmasında yetkili organ yasama organıdır. Fakat değişkenlik ilkesince kamu hizmetinin kaldırılmasına pek rastlanmaz, onun yerine günün şartlarına, yeni koşullara göre uyarlanır (Günday, 1998: 225).

1.4. Yerel Kamu Hizmeti Kavramı

Yerel kamu hizmetlerinin genel kamu hizmetlerinden ayrılan noktası hizmetlerin faydasının yayıldığı alan ve niteliğidir. Yerel hizmetler niteliği gereği yalnızca o yörenin halkını ilgilendirir. Konusu gereği sadece yerel yönetim kuruluşlarının yetkisi içindeki hizmetlerdir (Uçar, 2003: 58).

Yerel kamu hizmetleri yerel olma ve belirli bir bölgeye ait olma özelliğine sahiptir. Yerel kamu hizmetleri bütün ülkeyi kapsayan ulusal savunma, dış politika, adalet gibi genel nitelikteki hizmetler olmayıp, sadece belirli bir bölgede yaşayan insanları ilgilendiren onlara hitap eden ve yararlarını koruyan özelliktedir. Ülkeden ülkeye farklı olsa da, halkın katılımı yoğundur (Uçar, 2003: 58; Bozlagan, 2004: 67).

Yerel kamu hizmetleri “mal ve hizmetlerdeki, tüketici tercihlerinin ve taleplerinin yerel halkın izleme kabiliyetinin yüksek olduğu, ısrarlılık alanı dar olan mal ve hizmetlerdir” (Falay, 2003: 44). Yerel yönetimler yerel düzeydeki kamusal hizmetlerin beklentilerin ve taleplerin belirlenmesinde ki en önemli kuruluştur. Bundan dolayı belediyelerin ellerindeki

güçle yerel halkın kamu hizmetlerinin karşılanmasında önemli görevleri bulunmaktadır (Eryılmaz, 2007: 132-135).

Levrat (Özdenkos, 1999) yerel kamu hizmetlerini ikiye ayırmıştır. Bunlardan ilki niteliklerine göre ikincisi finansman biçimlerine göre;

- Finansmanına göre kamu hizmeti kullananların ödediği ücrete dayanmaktadır. Yüksek sermaye gerektirirler. Yerel kamu hizmetleri genellikle ticari ve sınai nitelikte olup elektrik, gaz, çöp, su, toplu taşıma, kentsel merkezi ısıtma vb. yerel kamu hizmetleridir.
- Niteliklerine göre ise büyük ölçüde emek verilmesi gereken yerel kamu hizmetlerinden oluşmaktadır. Bunlar toplumsal ve kültürel alanlardaki faaliyetlerden oluşur. Gündüz bakım evleri, kütüphaneler, yaşlılara bakım, spor merkezleri, kadın lokalleri gibi yerel kamu hizmetleridir. Bunları kullananlardan katılma payları ya hiç alınmaz ya da çok düşük oranda alınmaktadır.

1.4.1. Yerel Kamu Hizmeti Sunulmasında Belediyelerin Yetkisi

Hizmetlerin tek merkez tarafında yönetilmesi hizmetlerin üretiminde ve sunumunda bir takım aksaklıklara yol açar. Mahalli nitelikteki bir kamu hizmetinin merkez tarafından giderilmesi zorlayıcı bir durumdur. Bunun için merkezi yönetim adına hareket edecek kuruluş ve kişilere ihtiyaç duyulmaktadır. Bundan dolayı yerel ihtiyaçları en iyi bilen merkezi yönetimin taşra kuruluşlarına yetki verilir. Hizmetleri yönetme yetkisi ise bir yerel yönetim birimi olan belediyelere verilmektedir (Tortop, 1992: 38).

Belediyelere bazı yerel hizmetlerin yürütülmesi yetkisinin verilmesinin nedeni bu yönetim birimlerinin kamu hizmetlerini üretme noktasında sağladıkları etkinlik ve yerel demokrasiyi gerçekleştirme inancıdır (Eryılmaz, 1995: 29). Belediyelerin ortaya çıkış nedeni yönetsel alanın daraltılarak hizmet götürmede kolaylık sağlanmasıdır (Tortop, 1996: 41).

Hizmete en yakın yönetim, halka da en yakın yönetimdir. Subsidiarite ilkesinin uygulanmasıyla, hizmetleri sağlamada faydalı olacak kuruluşlar sorumlulukta üstlenmektedir (Tortop, 1995: 304).

Belediyelerin yerine getirmesi gereken yerel hizmetler 5393 sayılı belediye kanununda belirtilmiştir. Bu görevler “ *İmar, su ve kanalizasyon, ulaşım gibi kentsel alt yapı; coğrafi ve kent bilgi sistemleri; çevre ve çevre sağlığı, temizlik ve katı atık; zabıta, itfaiye, acil yardım, kurtarma ve ambulans; şehir içi trafik; defin ve mezarlıklar; ağaçlandırma, park ve yeşil alanlar; konut; kültür ve sanat, turizm ve tanıtım, gençlik ve spor orta ve yüksek öğrenim öğrenci yurtları, sosyal hizmet ve yardım, nikâh, meslek ve beceri kazandırma; ekonomi ve ticaretin geliştirilmesi hizmetlerini yapar veya yaptırır. Büyükşehir belediyeleri ile nüfusu 100.000’in üzerindeki belediyeler, kadınlar ve çocuklar için konukevleri açmak zorundadır. Diğer belediyeler de mali durumları ve hizmet önceliklerini değerlendirerek kadınlar ve çocuklar için konukevleri açabilirler* (Md: 14/a).

Belediyelerin yasayla belirlenmiş görevlerinin yanı sıra, hizmet anlayışı ve kapsamını etkileyen yönetim anlayışı, yurttaşların beklentileri, toplumsal ve ekonomik gerçekler, çevre sağlığı duyarlılığının gelişmesi, çocuk haklarına önem verilmesi gibi etmenler, yerel hizmet ve görev niteliğini ve niceliğini etkilemektedir (Öktem, 2008: 39).

2.BÖLÜM

TÜRKİYE’DE YEREL HİZMET SUNUMUNDA ÇOCUKLARA YÖNELİK UYGULAMALAR

2.1 Çocuk Hakları Sözleşmesi

Toplumda önemli bir yeri olan ve ülkemizde nüfusun üçte birlik dilimini oluşturan çocukların yetiştirilmesinde bedensel ve duygusal gelişiminin yanı sıra haklarının, aile ve toplum içerisindeki yerinin düzenlendiği hukuk kurallarının olması gerekmektedir. Haklarını alamamış, doğal yapısından dolayı da güçsüz olan çocuklar her türlü baskıyla karşılaşabilirler. Bu yüzden çocukların hukuk kurallarıyla özel olarak korunması gerekmektedir (Özservet, 2015: 38). Bu doğrultuda dünyada ve ülkemizde çocuklara yönelik hukuksal sözleşmeler yapılmıştır.

Birleşmiş Milletler Genel Merkezinde 29-30 Eylül 1989 tarihleri arasında “Çocuklar İçin Dünya Zirvesi” düzenlenmiştir. Bu zirvede ilk kez imzaya “Çocuk Hakları Sözleşmesi” açılmıştır. Sözleşme, Birleşmiş Milletler tarafından 20 Kasım 1989 tarihinde kabul edilmiş böylece çocukların "Magna Carta"sı olarak kabul edilen bu belge birçok ülke tarafından onaylanmıştır (Unicef, 1997).

Türkiye Çocuk Hakları Sözleşmesini Cumhurbaşkanlığı düzeyinde imzalamış ve ilk imzalayan devletler arasında yer almıştır. Çocuk Hakları Sözleşmesi, 27 Ocak 1995 tarih ve 4058 sayılı yasa ile ülkemizin iç hukuk kuralına dönüşerek resmîyet kazanmıştır. Çocuk Hakları Sözleşmesi halen en kapsamlı uluslararası kabul görmüş ve katılımlı sözleşmedir (Özservet ve Küçük, 2015: 28). 18 yaş altı tüm bireyleri çocuk olarak kabul eden bu sözleşme çocuklara özgü tüm hakları içermektedir. Çocukların gelişme, korunma ve katılım haklarını güvence altına almaktadır (Töpsümer ve diğ, 2009: 7).

BM Çocuk Haklarına Dair Sözleşme 54 maddeden oluşmaktadır. Haklar dört gruba ayrılmıştır. Bunlardan ilki hayatta kalma hakkıdır. Çocuğun hayatta kalmak için gerekli olan temel ihtiyaçlarından bahseder. Beslenmesi, barınması, yeterli yaşam standardına sahip olması için gereken temel ihtiyaçlarına vurgu yapar. İkincisi gelişme hakkıdır. Çocukların sosyal olarak gelişebilmeleri için gereken ihtiyaçlardır. Üçüncüsü korunma hakkıdır. Her türlü istismardan, ihmalden ve sömürüden çocukların korunmaları gerektiğini söylemektedir. Son olarak ise çocuk katılımı ilkesidir. Bu ilke her çocuğun fikirlerini dilediğinde söyleme, kendisi ili ilgili konularda görüşlerini dile getirme hakkına sahip olduğunu söylemektedir (Md: 12).

Herkesin çocukları dinleme, onların fikirlerine saygı gösterme sorumluluğu vardır. Bu hak, ülke sınırlarına bağlı olmaksızın; yazılı, sözlü, basılı, sanatsal biçimde veya çocuğun seçeceği başka bir araçla yapılabilmektedir (Md: 13). Katılım hakkı çocukların bütün toplumlarda aktif olmaları gerektiğini söylemektedir. Çünkü çocukların sorumluluk sahibi olabilmeleri, çocukluktan yetişkinliğe geçiş sürecinin başarıyla tamamlanabilmesi amacıyla daha çok katılma fırsatı verilmelidir.

Çocuk hakları sözleşmesine göre çocukların doğdukları yer, konuştukları dil, dini inançları, ten renkleri ne olursa olsun ayrımcılık yapılamaz. Çocuk hakları, bütün çocuklar içindir. Ayrıca büyüklerinin inançları ya da görüşleri nedeniyle de hiçbir çocuğa ayırım yapılamaz. Her durumda öncelikli olarak çocuğun yararı düşünülür. Çocuklarla ilgili bütün yasa ve uygulamaları yapanlar, önce çocukların yararını düşünmek zorundadır (Md: 2-3). Tüm çocukların yaşama ve gelişme hakkını gözetmek, çocuktan sorumlu herkesin yani ailenin, toplumun, devletin en birinci görevleri arasındadır (Md: 6).

Son dönemlerde Çocuk Hakları Sözleşmesi'ne iki İhtiyari Protokol eklenmiştir:

- Çocuk satışı, çocuk fahişeliği ve çocuk pornografisi ile ilgili İhtiyari Protokol, 25 Mayıs 2000 tarihinde kabul edilmiştir.
- Çocukların silahlı çatışmalara katılmaları ile ilgili İhtiyari Protokol, 25 Mayıs 2000 tarihinde kabul edilmiştir.

Çocuklarla ilgili eklenen bu iki protokol, çocuğun sağlıklı gelişimi ve toplumun gelecekteki refahı için önem teşkil etmektedir. Çocuklar bir bireydir, Çocuk Hakları Sözleşmesi çocukların haklarını tanıyan, onları güçlü bireyler olarak gören, bir bütün olarak çocuğa odaklanan yeni bir vizyonu yansıtmaktadır. Geleceğe sahip çıkan bir belgedir. İnsan haklarına saygı bir toplumun çocuklara olan ilişkisiyle başlar. Sözleşme çocuğun kendisiyle ilgili kararları alabilmesini, görüş bildirmesini ve bu görüşlerin dikkate alınması gerektiğini öngörür. Sözleşme ülkelere kendi durumlarını gözden geçirmeleri ve iyileştirmeleri konusunda politikalar geliştirmek için önemli bir yönlendiricidir.

2.2. Çocuk Dostu Kentler Projesi

“Çocuk Dostu Kent” kavramı Habitat II’ de çocukların haklarını yerine getirme ve gerçekleştirmeyi kabul eden kent olarak söylenmektedir. “Çocuk Dostu Kent” girişimi Habitat 1996 yılında UN-Habitat ve UNICEF tarafından başlatılmıştır. “Çocuk Dostu Kent Girişimi” 1991 yılında imzalanan Çocuk Hakları Sözleşmesiyle uyum içindedir. “Çocuk Dostu Kent Projesi” kendi yönetim sistemini çocuk hakları komitesi tarafından tanımlanan çocuk hakları sözleşmesinin dört genel prensibi üzerine kurmuş bulunmaktadır. Çocuk Dostu Kentlerin tanımlanması ve oluşturulması için UNICEF Sekreterliği tarafından çocuklara sahip büyük veya küçük, kentsel veya kırsal olsun dünyadaki tüm toplulukların yönetim sistemine katılması hedeflenmiştir (Riggio, 2002 Akt Öktem ve Akpınar, 2019: 7).

Çocuk dostu kent yaklaşımı çocuk hakları sözleşmesinin uygulanmasını garanti ederek bu görevi üstlenmiş bir yerel yönetim sistemidir. Çocuk dostu kent çocuklara yaşadıkları şehirle ilgili verilen kararlara katılma, olmasını istedikleri şehir hakkında görüşlerini dile getirme, sağlık, barınma gibi fizyolojik ihtiyaçlarını giderecek temel hizmetlerden yararlanma, sömürüden, kötü muameleden korunma, sokakta tehlikelerden uzak bir şekilde dolaşma, kültürel ve sosyal etkinliklerden yararlanma, din, ırk, dil, etnik köken, cinsiyet ayrımı gibi hiçbir ayrımcılığa maruz kalmadan hizmetlere ulaşma imkanı vermektedir (Gökmen, 2013: 821).

Mekanların çocukların ihtiyaçlarına yönelik olmasıyla birlikte, planlama, kullanım ve tasarım aşamaları düşünülerek, kullanıcı profiline uygun mekanlar tasarlanmalıdır. Bunu gerçekleştirirken çocuklar adına düşünmekten vazgeçilerek, politika yapım sürecine bizzat çocukların katılımının sağlanması gerekliliği projenin ana çıkış noktasıdır (Ermiyagil ve Gürçinar, 2015: 15).

Proje, çocukların kentlerde yaşadığı sıkıntıları en aza indirmeyi hedeflemektedir. Sınırları içerisinde yaşayan çocuk sayısının göz ardı edilemeyecek kadar fazla olması sebebiyle belediyeler hem probleme hem de çözüme en yakın kuruluşlardır (Özservet, 2015: 40). Çocuk dostu kent olabilmek için planlar ve programlar yapmak, projeler üretmek, istikrarlı politikalar yapmak, stratejiler geliştirmek gerekmektedir. Çocukların haklarını, isteklerini, gereksinimlerini, önceliklerini kısaca seslerini kamu politikaları haline getirebilen kentler çocuk dostudur (Gökmen, 2013: 822). Böyle bir kent yalnızca çocuklarla değil kentte yaşayan diğer insanlarla da dosttur.

Çocuk dostu kentler yerel yönetimlerin çocuk dostu politika ve program geliştirmesine yönelik bir projedir. 2016-2020 ülke programı kapsamında belediyelerin çocuklara yönelik düzenleme yapması gereken alanlar şu şekildedir (UNİCEF);

- Yerel yönetimlerin çocuk katılımıyla ilgili program tasarımı ve politika yapımı konusunda kapasitelerinin artması,
- Doğrudan ve dolaylı olarak çocukların faydalandığı programların yeterli kaynaklara sahip olması ve bu kaynakların zaman içinde artırılması,
- Gençlerin çocuk hakları savunucusu olmaları için güçlendirilmeleri,
- Ülke içinde ve dışında iyi çocuk dostu program örneklerinin yaygınlaştırılması,
- Belirli bölgelerde çocukların oyun hakkına erişimlerinin desteklenmesi hedeflenmektedir.

Çocuk dostu kent, çocuğun gelecekte kentine sahip çıkan yetişkin bir birey olmasını ve çocuğun fiziksel ve sosyal gelişimini desteklemektedir. Ama bu sadece ‘çocuk oyun alanları çok olan kent’ anlamına gelmemektedir. Çocuk dostu kent, iyi bir idari sistem öngörerek çocuk haklarını gözeten, ildeki tüm hizmet birimleri aracılığıyla çocukların kent yönetimine ve karar alma mekanizmasına aktif katılımını sağlayan, ilgili bütün kararları çocuk hakları perspektifiyle değerlendiren ve temel hizmetlere eşit erişim hakkını yaşama geçirmekle yükümlü olan kenttir (Biol, 2008: 10-12).

Çocuk Dostu Şehirler Projesi’nin Türkiye’deki uygulanış biçimine baktığımızda, 2014-2015 yıllarında, 10 tane belediye ve UNICEF tarafından yürütülmüştür. Finansal desteğini IKEA’ dan, Türkiye’den ve UNICEF Türkiye Milli Komitesi’nden almıştır. Yerel yönetimleri, çocuk dostu politika ve program geliştirmesini hedeflemiştir. Projenin ulusal koordinasyon mekanizmasında İçişleri Bakanlığı, Türkiye Belediyeler Birliği, Birleşmiş Kentler ve Yerel Yönetimler Orta Doğu ve Batı Asya Bölgesel Teşkilatı, Dünya Yerel Yönetim ve Demokrasi Akademisi ve UNICEF bulunmaktadır. Pilot iller Tekirdağ, Bursa, Uşak, Antalya, Karaman, Kırşehir, Kayseri, Gaziantep, Sivas, Erzincan ve Trabzon’dur.

Proje dâhilindeki kentlerde yaşayan ve öncelikli olarak dezavantajlı bölgelerde ikamet eden çocuklara ulaşılması hedeflenmektedir. Proje ayrıca, ailelere, hizmet sağlayıcılara ve

politika yapıcılara katkı sağlamaktadır. Çocuk Dostu Şehirler projesi gençlerin aktif katılımı ile uygulanmaktadır (Bornova Çocuk Eylem Planı Çalıştayı İzleme Raporu, 2015: 1).

Şehirler Çocuklar için dört mevsim yaşanacak yerler olmalıdır. Havaalar soğuduğunda, sıcaklar bastırıldığında eve kapanan çocuklar veya alışveriş merkezlerine götürülen çocuklar değil, doğayla gerçek yaşamla iç içe çocuklar yetiştirilmelidir. Aileleri ile birlikte gidecekleri yer seçeneklerinin artırılması gerekmektedir. Kente yapılacak hizmetler bütün çocukları kapsayacak şekilde olmalıdır. Bu konuda yeterli alt yapı ve hizmetlerin sunumu sosyal belediyecilik bağlamında belediyelerin sorumluluğundadır. Sosyal belediyecilikten önce sosyal devlet kavramı incelenmelidir.

2.3. Sosyal Devlet Anlayışı

Tarih boyunca gerçekleşen savaş, afet, kriz gibi olaylarından sonra meydana gelen tablo dünyanın seyrinde değişikliğe neden olmuş, değişen seyrile birlikte devletlere önemli roller düşmüştür. Bu durum sosyal devleti ortaya çıkarmış ve devlet, sosyal ve ekonomik yaşamın işleyişine müdahale ederek, gelir dağılımı adaletsizliklerine, yoksullara ve toplumdaki refah seviyesindeki azalmalara karşı önemli bir rol üstlenmiştir (Yay, 2014: 148).

Sosyal devlet, kökleri çok eskilere dayanmakla birlikte özellikle 19.yy'ın ikinci yarısında devlet eliyle çıkarılan yasalar ile daha çok kurumsallaşmış 20.yy boyunca gelişimini devam ettirmiştir (Kayalider ve Şahin, 2014: 60). Sosyal devlet, devletin sosyal adaleti ve sosyal barışı sağlamak için sosyal ve ekonomik hayata doğrudan veya dolaylı müdahalesini meşru ve gerekli gören bir anlayıştır. Sosyal devlet, devletin sosyal ve ekonomik hayata müdahalesi ile hem sınıf çatışmalarını azaltır hem de milli bütünleşmeyi sağlamayı amaçlamaktadır (Özbudun, 2002: 123). Sosyal devlet kişilere ve ailelere asgari bir gelir güvencesi vererek, toplumsal tehlikelerden koruyan, toplumsal konumları ne olursa olsun tüm

yurttaşlara eğitim, sağlık, barınma gibi sosyal hizmetler alanında belli bir standart getiren, sosyal güvenlik olanağı sağlayan devlettir (Şenkal, 2005: 276).

Toplumdaki ayrıcalıkların ve adil olmayan tutumların önüne geçerek sosyal bütünleşmeyi sağlamak için politika üretmek ve uygulamak sosyal devletin görevlerindedir. Sosyal devletin temel amacı ise toplumun refah seviyesindeki azalmalara karşı müdahale etmek ve toplumdaki yetersizlikleri ortadan kaldırmaktır. Sosyal devletin belli başlı özellikleri şöyle sıralanabilir (Aktan, 1995: 74);

- Müdahaleci bir devlet anlayışıdır.
- Düzenleyici bir devlet anlayışıdır.
- Yeniden dağıtıcı bir devlet anlayışıdır.
- Girişimci bir devlet anlayışıdır.
- Pozitif bir devlet anlayışıdır.

Tarihi gelişimine baktığımızda sosyal devlet anlayışının anayasal olarak gözüktüğü ilk siyasal belge 1848 Fransız Anayasasıdır. 1848’de başlayan işçi hareketinin işçi-işveren anlaşmasıyla bitmesiyle birlikte hazırlanan anayasa, 19. yüzyılda ilk defa klasik hakların yanı sıra sosyal ve ekonomik haklara da yer vermiştir (Akad, 1992: 15).

Türk Anayasa Hukuku'na 1961 Anayasası ile birlikte girmiştir. 1982 Anayasası’nda da yerini korumuştur. 1982 Anayasası’nın 2. maddesi hükmüne göre; “Türkiye Cumhuriyeti (...) sosyal bir hukuk devletidir” hükmü yer almaktadır (Pektaş, 2000: 5). 1982 Anayasasında düzenlenen sosyal devlet anlayışı, vatandaşlarının sosyal durumlarını iyileştirmek için tedbirler alan, onlara belirli standartlarda bir yaşam düzeyi sağlayan ve sosyal güvenliğe sahip olmaları için düzenlemeler yapan devlettir (Gözübüyük, 2001: 16).

Sosyal devlet kavramının doğmasıyla birlikte, devletin görev ve yükümlülüklerinde artış olmuştur. Sosyal devlet anlayışının yerel yönetim düzeyindeki bir tür izdüşümünün adı

“sosyal belediyecilik” tir. Bu kapsamda sosyal nitelikli mal ve hizmetlerle hemşehrilere daha iyi bir yaşam standardı sunmayı amaçlamaktadır.

2.4. Sosyal Belediyecilik ve Çocuk

Sosyal belediyecilik yaklaşımının temelleri 19. yüzyılın sonlarında gelişen “sosyal devlet” anlayışına dayanmakla birlikte anlayışın yerel yönetimlerde yaygınlaşması ve kurumsallaşmaya başlaması 1970’li yıllarda olmuştur. 1970’li yıllarda kooperatifler, şirketler, sendika ve meslek örgütleri, sivil toplum kuruluşları da yönetime katılmasıyla yeni bir belediyecilik uygulaması ortaya çıkmış ve 1990’lı yıllara gelindiğinde uygulamalar hız kazanmıştır (Keskin, 2008: 97). 2000 li yıllarla birlikte belediyeler sınırları içerisinde yaşayan vatandaşların eğitim seviyesinin yükselmesi, sosyal hizmet taleplerinin artması, göçle kente gelen nüfusun ihtiyaçlarının karşılanması amacıyla sosyal hizmet merkezli politikalara önem vermeye başlamıştır (Pektaş, 2000: 12).

Sosyal belediyecilik, yerel yönetime sosyal alanları planlama ve oluşturma görevini yükleyen, bu doğrultuda harcamalarını sağlık, çevre koruma, barınma ve eğitim alanlarını içine alacak şekilde sosyal amaca yönelten, çeşitli sebeplerle çalışamayan kişilere ve kimsesi olmayanlara yardım eden bir anlayıştır. Sosyal belediyecilik, sosyal dayanışmanın sosyo-kültürel faaliyet ve çalışmalarının gerçekleştirilebilmesi amacıyla gereken altyapı yatırımlarının sağlanması için bilinçli politikalar üretilmesini hedeflemektedir. Bireyler ve toplumun farklı kesimleri arasında azalan sosyal güvenlik ve adalet kavramını artırmaya yönelik olarak mahalli idarelere sosyalleştirme ve sosyal kontrol işlevleri yükleyen bir modeldir (Akdoğan, 2006: 43-44).

Sosyal belediyecilikle birlikte belediyeler klasik fonksiyonlarının yanında, sosyal sorunların çözümünden de sorumlu tutulmuşlardır. Sosyal devletin yetişemediği konularda,

sosyal belediyecilik anlayışı devreye sokularak, sosyal sorunların giderilmesinde, çözüme ulaştırılmasında önemli bir rol üstlenmektedir (Öz ve Yıldırım, 2009: 457).

Çocukların günlük hayatını etkileyen birçok hizmet yerel düzeyde belediyeler tarafından yürütülmektedir. Belediyeler sınırlarında yaşayan insanların ve çevrenin ihtiyaçlarını en iyi bilen kurumlardır. Şehrin ve vatandaşların sorunlarının dile getirildiği ve vatandaşın katılımı ile bunların çözümlerinin hayata geçirildiği en iyi platformları bünyesinde barındırır. Bu anlamda, çözümlerin bir paydaşı olarak çocuklar kentsel değişimin ana öncüleridir (Bornova Çocuk Eylem Planı Çalışmayı İzleme Raporu, 2015:2).

Sosyal belediyecilik kapsamında çocuklarla ilgili yürütülmesi öngörülen hizmetler, genel bir şekilde şöyle özetlenebilir (Akdoğan, 2006: 45):

- Sokak çocuklarının ve muhtaç kadınların barınma ihtiyaçlarını gidermek
- Kimsesiz çocuklara yuvalar ve kreşler yapmak,
- Sağlık merkezlerini, sağlık ocaklarını, gezici sağlık otobüslerini, ön tanı merkezlerini hizmete sokmak,
- Kültür, sanat ve spor tesisleri açmak,
- Tiyatro, sinema, kütüphane ve kültür merkezlerini mahallelere kadar yaygınlaştırmak,
- Engelli çocuklar için ulaşım, eğitim ve sosyo-kültürel ortamlarda kolaylık sağlayıcı tedbirler almak,
- Meslek ve beceri edindirme kursları açmak,
- Park-bahçeler ve piknik alanlarını yaygınlaştırmak,
- Engelliler için hizmet tesisi kurmak, rehabilite edilmelerini sağlamak,

Sosyal belediyecilik de belediyeler yalnızca altyapı sunan kurumlar değildir. Beldede bulunan halkın sosyal hayata katkıda bulunması konusunda görev ve sorumlulukları olan bir kurumdur. Ancak sosyal belediyeciliği, sosyal yardımlarla sınırlamak onları hayır

kurumlarına dönüştürmek gibidir. Aslında sosyal belediyecilik anlayışı sosyal yardım yapmanın ilerisinde, sosyal refahın gerçekleşmesinin alt yapısını da hazırlamaktadır. Meşhur “balık tutma” örneğinden hareketle olanı sunmak yerine, balığın nasıl tutulacağını öğretmesinden koşulların hazır hale getirilmesine kadar birçok faaliyeti içermektedir.

2.5. Belediyelerin Çocuklara Yönelik Hizmetleri

Bu başlık altında belediyelerin çocuklara yönelik hizmetlerinden çevresel düzenlemeler, sanatsal, sportif, kültürel faaliyetler ve sosyal hizmet uygulamaları anlatılacaktır.

2.5.1. Çocuklara Yönelik Çevresel Düzenlemeler

Bir çocuğun doğumundan yetişkinlik sürecine kadar geçen sürede sağlıklı, donanımlı, yetenek ve becerilerini gösterebileceği bir çevrede yetişmesi gerekmektedir (Etiler, 2007: 402). Tüketimin arttığı endüstrileşme çağında atmosferde, suda, topraktaki bozulmalar çevresel düzeni alt üst etmiştir. Bu nedenle çocukların kentsel yaşama katılma şansları gün geçtikçe azalmaktadır. Gelişmiş ve endüstrileşmiş kentler çocukların öğrenme, oyun ve reaksiyon fırsatlarını azaltmıştır (Gökmen, 2013: 821).

Çocukların oyun oynayacağı açık alanlar yoğun yapılaşma nedeni ile azalmaktadır. Otomobil sayısının artması ve anne babaların insan kaynaklı endişeleriyle birlikte çocuklar sokakları ve oyun alanlarını terk etmek zorunda kalmışlardır. Kentsel mekanların çocuklar için yaşanabilir, güvenilir, çocuklara oyun ortamı sağlayan, doğa ile birlikte vakit geçirebileceği alanlar olması gerekmektedir. Bunun için konutların yakın çevresinin ve sokakların çocuklar için güvenli olması ve kentlerin bir kısmının çocuğun oyun alanı olarak kullanıma açılması sağlanmalıdır (Tandoğan, 2016: 629-630).

Bu başlığın alt başlıkları altında çocukların kendilerini güvende hissedebilecekleri çocuk parkları, çocuk oyun grupları, çocuk trafik parkları ve çocuk sokaklarından

bahsedilecektir. Çevrede meydana gelen bozulmalardan çocukların en az etkilenmesi için bir yerel yönetim kuruluşu olan belediyelerin çocuklara yönelik yapması gerekenler anlatılacaktır.

2.5.1.1. Çocuk Parkları ve Çocuk Oyun Grupları

Çocuk parkları ve çocuk oyun alanları kentsel mekânlarda açık yeşil alanların önemli bir parçasını oluşturmaktadır. Geleceğimizin yatırımı olan çocuklar her ülkede tarih boyunca oyun ihtiyacı içerisinde olmuşlardır. Oyun; yetenek ve zekâ geliştirici, belli kuralları olan, iyi vakit geçirmeye yarayan eğlence olarak tanımlanmaktadır (TDK, 2019). Oyunun çocuğun kişisel, fiziksel, sosyal ve zihinsel gelişimi açısından katkısı büyüktür (Şişman ve Özyavuz, 2010: 13).

Dış mekanlarda gerçekleşen oyunların çocukların doğayla kaynaşarak çevrelerini algılamalarına, yaratıcılıklarının ve öğrenmelerinin doğal yollarla gelişmesine katkı sağlama gibi bir çok olumlu etkisi bulunmaktadır. Oyun ile birçok yeteneğinin farkına varan çocuk kurallara göre hareket edebilme, paylaşma ve yardımlaşma özelliklerini geliştirmektedir (Bağdaş, 2016: 271).

Oyun alanlarında çocukların ruhsal gelişimlerinin ve sosyalleşmelerinin yanı sıra fiziki gelişimleri, beden sağlığı da gelişmektedir. Dünyada hızlı bir şekilde seyreden obezite, tip 2 diyabet hastalıkları ve hareketsiz kalmaktan kaynaklanan diğer hastalıklar çocuk yaşlarda bireyin yaşam biçiminde artış göstermektedir (Evcil, 2015: 65).

Çocuk parkları ve oyun alanları evrensel tasarım anlayışıyla düzenlenmelidir. Toplumdaki bütün çocukları kapsayacak şekilde olmalıdır. Evrensel tasarım anlayışıyla düzenlenen çocuk parkları ve oyun grupları şu şekilde açıklanmıştır (Evcil, 2014: 80-87).

- Çocuk parkları ve oyun grupları, çocukların yaşadığı yere en yakın şekilde konumlanmalıdır.

- Çocuk oyun alanları, çocukların fiziksel olarak zarar görmeyeceği şekilde uygun malzemelerle inşa edilmelidir.
- Çocuk parklarında çocukların rahatlıkla kullanabileceği, kolay ulaşabileceği yeteri sayıda tuvalet bulunmalıdır.
- Çocukların sadece fiziksel özelliklerini kullanabilecekleri aletlerin yanında zihinsel becerilerinin de ön plana çıktığı araçlar tercih edilmelidir.
- Çocukların 2-5 yaş grubu ve 6-12 yaş grubu arasında farklı motor becerilerine sahip olmaları ve bilinçten kaynaklanan güvenliğin sağlanması için oyun alanları farklı olmalıdır.
- Çocuk oyun araçları herkes için erişilebilir olmalıdır. Herhangi bir engeli olmayan çocuklarla birlikte tekerlekli sandalyedeki çocuklar, görme engelli çocuklar birlikte vakit geçirmenin tadına varmalıdır. Herkese eşit ortamlar sunulmalıdır.
- Çocuk oyun alanları çocukların düşünceleri önemsenererek tasarlanmalıdır,
- Çocuk oyun grupları, çocukların yaratıcılığını ve hayal gücünü geliştirici bir şekilde teşvik edici olmalıdır.

Oyun seçimleri çocukların yaşına, cinsiyetine, sağlığına, gelişim düzeylerine, iklime sahip oldukları kültürlere göre değişim gösterir. Bu yüzden oyunun oynandığı mekan ve oyun gruplarının özelliği önem taşımaktadır (Bal, 2005: 172). Çocuğun fiziksel çevresini oluşturan mekanların, çocuğa oyun ortamı sağlayan ve çocuğun doğa ile iletişim içinde olmasına olanak sağlayan mekanlar haline getirilmesi gerekmektedir (Tandogan, 2016: 630). Çocuklar bu oyun alanlarında arkadaşlarıyla vakit geçirmenin yanı sıra tanımadığı yaşlıları ile bir araya gelme fırsatına sahip olurlar. Bu nedenle oyun alanları hem engelli hem de engelsiz çocukların birbirini tanıyarak keşfetmelerine olanak sağlar.

Parklarda var olan oyun materyalleri daha çeşitli bir etkinlik yelpazesi sunarsa çocukların oyun kurma ve yaratıcılık becerileri o kadar gelişecektir. Çocuk park ve oyun

gruplarına yeterince önem verilmezse kitle iletişim araçlarının gölgesinde büyümüş, oyun alanını, oyun arkadaşlığını sanal ortamda bulmaya çalışan anti- sosyal bir birey olarak yetişeceklerdir. Bu durum toplumsal etkileri bakımından derin ve büyük bir meseledir.

2.5.1.2. Engelsiz Parklar

Engelli çocukların, engeli olmayan çocuklardan farklı hissetmeden kentsel yaşamdan beraber faydalanmaları gerekmektedir. Çünkü engelli çocukların da kentsel yaşama katılma hakları vardır. Merkezi ve yerel yönetimlerin engelliler için erişilebilirlik hizmetini sağlamaları onların engellilere yönelik en temel hizmetlerinden biridir (Kozan, Bozğeyikli ve Kesici 2018: 218-228).

Zihinsel olarak engeli veya fiziksel olarak engelli bulunan çocuğun, toplumsal yaşamdan soyutlanmadan oyun oynayabildiği oyun araçları, diğer çocuklarla vakit geçirebildiği, eğlendirici ve eğitici ekipmanlar engelli çocuklara dost tasarımlar olarak kurgulanmalıdır. Çocuk parkları ve oyun alanları farklı potansiyel fiziksel ve zihinsel yeteneğe sahip çocuklara hitap etmelidir. Bu nedenle tüm kamusal alanlarda çocuklar için özellikle parklarda aynı anda oynamalarına imkan verecek uygulamalar olması gerekmektedir (Uslu ve Shakouri, 2012: 368).

Aşağıdaki tabloda 3-19 yaş aralığında bulunan engelli çocukların cinsiyete göre dağılımı ve nüfus oranı verilmiştir.

Tablo 1: Türkiye’deki Genel Nüfus İçinde Yaş Grubu ve Cinsiyete Göre En Az Bir Engeli Olan Nüfus Tablosu

Engelli birey	Nüfus Oranı(%)	Erkek(%)	Kız(%)
3-9 Yaş	2.3	2.5	2.1
10-14 Yaş	2.1	2.4	1.8
15-19 Yaş	2.3	2.6	2.0

Kaynak: Engelli ve Yaşlı Bireylere İlişkin İstatistikler Bülteni, 2019 Mayıs

3-19 yaş aralığında bulunan engelli nüfusun toplam nüfus içinde ki oranı %6.9’dur. Engeli olan nüfusun toplam nüfus içindeki oranı %12.29’dur. Ortopedik, görme, işitme, dil ve konuşma ile zihinsel özürllülerin oranı %2.58 iken (yaklaşık 1.8 milyon) süreğen hastalığı olanların oranı ise % 9.70’dir (Yaklaşık 6.6 milyon) dur (Başbakanlık Özürllüler İdaresi Başkanlığı - Projeler Özürllülük Araştırmaları, 2010: 3).

Oyun alanları engelli çocuk için tanıma, görme, ulaşım gibi işlevleri gören aynı zamanda “dış mekan oyun alanı” olarak da değerlendirilmesi gereken alanlardır. Bu nedenle, oyun alanları erişim olanaklarını güçlendirecek teknik özelliklere sahip olmalıdır (Uslu ve Shakouri, 2012: 370).

Türkiye’nin ilk Engelsiz Oyun Parkı Projesi Avrupa Birliği’nden alınan hibe ile SERÇEV koordinatörlüğünde, Çankaya Belediyesi ve İtalyan Sivil Toplum Örgütü ATLHA’nın ortaklığı ile 12 Haziran’da Ankara’da gerçekleşmiştir (Serçev, 2019).

Çocuklara yönelik çevresel düzenlemelerde çocuk parkları ve oyun gruplarında engelsiz parkların nasıl olması gerektiğini şu şekilde açıklanmıştır (Evcil, 2014: 80-87).

- Çocuk parklarının ve oyun gruplarının bulunduğu yer engellilerin (tekerlekli sandalye, baston vb.) rahat hareket kabiliyeti gerçekleştirebilecekleri alanlar olarak düzenlenmelidir.
- Görme, işitme engeli olan çocuklar için ulaşımı kolaylaştıracak yol çizgileri ve semboller olması gerekmektedir
- Çocuk parklarında engelli çocukların kullanabileceği tuvaletler bulunmalıdır
- Çocuk parkları hem engelli hem de engeli olmayan çocukların birlikte kullanabileceği şekilde tasarlanmalıdır. Böylelikle çocuklar arasında ötekileşme ortadan kalkacaktır.
- Kum havuzlarında engelli çocuklar için uygun zemin hazırlanmalıdır.

Engelsiz parkların yapımında yerel yönetimlere büyük görevler düşmektedir. Onların hayatlarını kolaylaştıracak projeler üretilmelidir. Engelli çocukların diğer çocuklarla birlikte oynamalarıyla yaşanan kent daha da renklenecek ve farklı anlamlar kazanacaktır.

2.5.1.3. Çocuk Trafik Parkları

Çocuk Trafik Eğitim Parkları yönetmeliği çocuk trafik parklarının amacını şöyle açıklamıştır; *“Okul öncesi çocuklar ile ilk ve ortaöğretim öğrencilerine derslerde öğrendikleri teorik trafik bilgilerini uygulama fırsatı vermek, okul dışında her an karşı karşıya kalınan trafik ortamını parklarda gerçekleştirerek trafik kurallarına uygun davranış kazandırılmasına, böylece trafik kültürünün oluşmasına ve trafik kazalarının en aza indirilmesine yardımcı olmaktır.”* (Md: 5).

Belediyelerin parklarla ilgili görevlerine bakıldığında Çocuk Trafik Eğitim Parkları Yönetmeliği okul çağında ve öncesinde olan çocukların sayısı dikkate alınarak çocuk trafik eğitim parklarını yapmak ve ücretsiz olarak kullanıma sunmak üzere gerçek ve tüzel kişilere izin vermektedir (Md: 10).

2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu yerel yönetimlere 10. maddesinde çocuk trafik eğitim parkları yapılması görevini vermiştir. Trafik parklarının yapımı planlanırken karayolları standartları ve tekniğine uygun projelendirilmesi gerekmektedir. Çocuk trafik eğitim parklarında vakit geçiren çocuklar trafik kurallarına daha duyarlı olmakta teorik dersin yanında uygulamalı bir şekilde bu parklarda yer aldığı için hem eğlenmekte hem de sosyalleşmektedir. Geleceğin yetişkin bireyleri olarak trafikte yer alacak olmaları bu konunun toplumsal yanını göz önüne sermektedir. Çocuk Dostu Kent Projesinde olan bazı belediyelerin trafik parkları konusunda yaptığı çalışmalar şöyledir;

Kayseri ilinde Melikgazi Belediyesine ait Çocuk Trafik Parkında trafik kurallarının öğretildiği, levhalar ve yollar konusunda bilgiler verilmektedir. İl önce teorik trafik kuralları anlatılmakta sonrasında uygulamalı eğitime geçilmektedir (Kayseri BŞB, 2017 Faaliyet Raporu: 62).

Sivas Belediyesi Trafik Eğitim Parkında çocukların şehirdeki trafik akışını öğretebilmek için üst geçit, yaya yolları, alt geçitler, ışıklı döner kavşaklar ve akülü araçlar gibi çocukların günlük yaşantılarında karşılarına çıkacak bütün trafik kurallarının olduğu park dizayn edilmiştir (Sivas Belediyesi, 2019).

Bursa ilinde Başiskele Belediyesi tarafından yapılan Çocuk Trafik Eğitim Parkı'nda 2017-2018 eğitim ve öğretim yılı itibari ile eğitimler verilmektedir. Çocuklar trafik eğitimi yanında, ilk yardım, sağlık gibi derslerde almaktadır (Başiskele Belediyesi, 2019).

2.5.1.4. Çocuk Sokakları

Sokaklar bir kamusal alandır, insanların bir araya geldiği, selamlaştığı, konuştuğu, yazılı kuralları olmayan herkese ait bir alandır. Çocuk sokakları betonlar arasında yaşayan çocukları evlerinden dışarı çıkarıp bir sosyal yaşam alanı hedefleyen, kamusal mekânlardır (Evcil, 2015: 69-70).

Halk bazı zamanlar yönetimin desteğiyle birlikte trafiği sokağa kapattırmakta arabaların girmediği sokakta özgürce yürümekte, bisiklete binmekte, oyun oynamaktadır. Böylelikle bir zamanlar çocukların oyun oynadıkları onlara ait olan sokaklar kapatılan süre zarfında yine onlara sunulmaktadır. Türkiye’de bu tür uygulamalar son 10-15 yılda Sokak Bizim Hareketi ile görülmektedir. Son olarak çocuk sokakları projesi yapılmış, ilk örneğini Esenler Belediyesinin 330. sokağı 365 gün yayalara ve özellikle de çocuklara ayırmasıyla başlamıştır (Evcil, 2015: 70). Çocuk Sokağı Projesini uygulayan bazı belediyeler şu şekildedir;

Yozgat’ın Çayıralan ilçesinde çocukların psiko-motor, duygusal ve sosyal gelişimlerine katkı sağlaması için çocuklara sokak oyunlarını oynayabilecekleri alanlar oluşturulmuştur (Çayıralan Belediyesi, 2019). Batman Belediyesi kentin en büyük yerleşim yerlerinden olan Kültür Mahallesi'nde ki bir sokağı oyuncaklarla donatarak çocuk sokağına çevirmiştir (Batman Belediyesi, 2019). Küçükçekmece Belediyesi sokaklardan birisini trafiğe kapatarak çocuk sokağı oluşturmuş, mendil kapmaca, yumurta yarışı, üç taş, dokuz taş, saklambaç, sandalye kapmaca, ip atlama gibi geleneksel oyunların oynanabileceği şekilde tasarlamıştır (Küçükçekmece Belediyesi, 2019).

2.5.2. Çocuklara Yönelik Kültürel, Sanatsal ve Sportif Faaliyetler

Çocuğun gelişiminde, kültürel, sanatsal ve sportif faaliyetler önemlidir. Bu tür etkinlikler, çocukların öğretim süreci boyunca öğrendiklerini pekiştiren, bu öğrenmelerin yaşamla bağlantılı olduğunu gösteren etkinliklerdir (Köse, 2013: 1). Yerel yönetimler sosyal belediyeciliğin gereği olarak çocuklara sanatsal, sportif ve kültürel faaliyetler sunmakla mükelleftir.

Bu başlığın altında belediyelerin çocuklar için yaptığı tiyatro ve sinema gösterimi, sanatsal kurslar, gezi organizasyonları, uçurtma şenliği ve sportif faaliyetlerden bahsedilecektir.

2.5.2.1 Tiyatro ve Sinema Gösterimi

Çocuk tiyatrolarının ve sinemalarının çocuklar üzerinde eğlendirici, eğitsel, kişilik oluşturuvcu, öğretici ve eleştirici düşünme işlevleri vardır (Saturçay, 2008: 117-118). Tiyatro resim, müzik gibi sanat dallarını içerisinde barındırır. Çocukların kendisini ifade etmesini sağlar. Çocuklara didaktizme yönelmeden dünyayı ve insanları okuma fırsatı verir (Kuyumcu, 2010: 156). Sinema da tiyatro gibi resmi, müziği, dansı, oyunculuğu birleştirerek daha zengin, işlek ve popüler bir dil yaratmıştır. Filmler çocukların kelime hazinesini geliştirerek onlara kendilerini daha kolay ifade etme alanı sağlamaktadır. Ayrıca sinema ve tiyatrolar, çocuklara yabancı dil öğretiminde de kullanılmaktadır (Yakar, 2013: 2-11).

Ülkemizde birçok belediye tiyatro müdürlükleri kurmuş ve büyükşehir belediyelerinde şehir tiyatroları oluşturmuştur. Bursa Nilüfer Belediyesi Başkanlığı Belediye Tiyatro müdürlüğü çocukların sanat düzeyinin, sanat bilincinin yükseltilmesi amacıyla yerli ve yabancı tiyatro eserlerini çocuklarla buluşturmuştur (Nilüfer Belediyesi, 2019).

Ankara Büyükşehir Belediyesi Çocuk Tiyatrosu her hafta 3 gösteriyle Gençlik Parkı Kültür Merkezinde çocuklarla buluşmaktadır (Ankara Belediyesi, 2009). Aksaray Belediyesi ilkokul öğrencilerine yönelik Ferdinand çocuk sineması gösterimi yapmıştır. Aksaray Kültür Merkezinde Dödüklüde Kıymalı Bamyaya İsimli Tiyatro Oyunu ve Çocuk Müzikali Pepe 21 Ocak 2018 tarihinde düzenlenmiştir (Aksaray Belediyesi 2018 Faaliyet Raporu: 137).

2.5.2.2. Sanat Kursları

Belediyelerin görev alanına giren hizmetler çeşitlenmekte, farklılaşmakta ve daha fazla sosyal boyutlu hizmetlere dönüşmektedir. Bunun sebebi yerel halkın ihtiyaçlarının

gelişmesi, çeşitlenmesidir (Negiz, 2011: 325). Kursların içeriği ilden ile değişmekte gelen taleplere göre şekil almaktadır.

Belediyelerin çocuklara yönelik sanat kursları çok çeşitlidir ve kategorilere ayrılmıştır. Bilişim teknolojileri, el sanatları, giyim üretim teknolojileri, grafik ve fotoğraf, kişisel gelişim ve eğitim, müzik ve gösteri sanatları, sanat ve tasarım, yabancı diller, yiyecek içecek hizmetleri bunlardan bazılarıdır. Enstrüman kursları arasında gitar, ney, piyano, saz, ud vb. bulunmaktadır. Dans kursları arasında bale, halk oyunları vb vardır. Tiyatro, karaoke, ebru, hat, fotoğrafçılık gibi çok çeşitli bir alanı kapsamaktadır.

2.5.2.3. Gezi Organizasyonları

Öğrencilerin eğitim-öğretim döneminde kazanmış olduğu davranışlar, farklı uygulama alanlarında gerçekleşmediği sürece kalıcılığı sağlama konusunda başarılı olmamaktadır. Öğrenci okulda öğrendiklerini yaşamla bütünleştirerek öğrendiklerinin doğal yaşamın kendisi olduğunun farkına varmalıdır. Bunun en iyi yollarından birisi, okul gezisi ve çevre gezisidir. Bu yapılan geziler sayesinde çocukların okul ve sınıf içi çalışmaları tamamlanmaktadır. Gezinin amacı, soyut öğrenilen konuları somutlaştırmak ya da yeni bilgileri asıl kaynağından öğrenmektir (Bilen, 1990: 118).

Çocuklara yönelik belediyeler tarafından gerçekleştirilen geziler şehir içi veya şehir dışı olabilmekle beraber, şehirlerin tarihi ve kültürel zenginliklerini görmemiş çocuklara yönelik olmaktadır. Çocukların sosyalleşmeleri tarihi ve kültürel miraslardan haberdar olabilmeleri amacıyla gezi organizasyonları çocuklar için önemlidir.

2.5.2.4. Uçurtma Şenlikleri

Uçurtma şenlikleri çocukların sosyalleşmesi bilgisayar ve telefon gibi elektronik oyunlardan uzaklaşması amacı ile düzenlenmektedir. Uçurtma şenliklerinde belediyeler çocuklara uçurtma hediye ederler, böylelikle katılımın çok olduğu kültürel organizasyonlar

olarak tanımlanabilir. Bu doğrultuda Erdemli Belediyesi 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramlarında geleneksel uçurtma şenliğini gerçekleştirmektedir (2018 Faaliyet Raporu: 155). Menderes'te her yıl geleneksel olarak yapılan uçurtma şenliklerinin 9'uncusu binlerce vatandaşın katılımıyla gerçekleşmiştir. Renkli görüntüler oluşturan etkinlikte yoğun katılım gerçekleşmiş ve ücretsiz uçurtma dağıtılarak çocuk oyun parkları kurulmuştur (Menderes Belediyesi 2018 Faaliyet Raporu, 246).

2.5.2.5. Sportif Etkinliklerde Bulunma

Çocuklar için fiziksel aktiviteler sağlıklı büyümeleri ve gelişmelerinde, kötü alışkanlıklardan kurtulmada, sosyalleşmelerinde, önemli bir yoldur. Sportif etkinliklerle birlikte çocukların motor becerileri, kas kuvveti ve vücut kompozisyonu gelişir. Sportif etkinliklerde bulunan çocuklar kendine güvenen, kendi değerini fark eden güvenli, bağımsız, kendini kontrol edebilen bireyler olurlar (Baltacı, 2008: 3).

Spor bir çocuğun bedensel, ruhsal ve sosyal gelişimi açısından önemlidir. Hem psikolojik hem de sosyolojik açıdan, çocukluk döneminde yapılan sportif faaliyetlerin çocuğun fiziksel kapasitesinin gelişimine yardımcı olmakla birlikte kurallara uymayı ve başkalarının haklarına saygı duymayı öğretecektir (Çelik ve Şahin, 2013: 3).

Belediyeler yaz ve kış spor kursları açarak çocukların sportif faaliyetlerle ilgilenerek birçok suçtan uzak durmasını sağlamakta, madde bağımlılığı gibi birçok kötü alışkanlığın önüne geçmekte, çocuk istismarı gibi olumsuz durum teşkil edecek her türlü kötülükten korumaktadır. Belediyeler çocuklara yönelik yaz ve kış sporları kapsamında futbol, basketbol, voleybol, atletizm, boks, tenis, masa tenisi, pilates, step-aerobik, hentbol, güreş, fitness, uzak doğu sporları, jimnastik, okçuluk, buz pateni, yüzme gibi birçok alanda faaliyet göstermektedir.

Çocukların çevre bilincini uyandıracak yarışmalar, festivaller düzenlenebilir. Bazı belediyelerin bu konuda ki çalışmaları şöyledir;

En Güzel Bahçe ve Balkon Yarışması yeşil dokuyu çoğaltmak, çocuklarda çevre bilincini ve sevgisini arttırmak, halkın çevre düzenlemesi ayrıca kent peyzajına ilgisini teşvik etmek amacıyla Antalya'nın 5 tane ilçesini kapsayan yarışma düzenlenmiştir (Antalya BŞB, 2018 Faaliyet Raporu: 132).

Beylikdüzü Belediyesi Çevre Koruma ve Kontrol Müdürlüğü, çocukların yaşadıkları ilçenin doğal değerlerine ve çevresel faktörlerine dikkat çekmek amacıyla 4-18 yaş arasında çocuk gözüyle çevre konulu resim yarışmaları düzenlenmektedir (Beylikdüzü Belediyesi, 2019). Keçiören Belediyesinde çocukların çevreye duyarlılık kazanmalarını sağlamak amacıyla Çevre Çiçekleri Hareketi Bilgi Yarışması gerçekleştirilmiştir (Keçiören Belediyesi, 2019). Başakşehir Belediyesi çevre yarışması ile en çok bitkisel atık yağ ve pil toplayan okulları ödüllendirmiştir. Başakşehir'de ki tüm ilkökul, ortaöğretim ve liseleri kapsayan yarışma ile çocuklar hem ödül hem de çevre bilinci kazanmıştır (Başakşehir Belediyesi, 2019).

2.5.3. Çocuklara Yönelik Sosyal Hizmet Uygulamaları

5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanununun 7. maddesinin (v) bendine göre “*...yetişkinler, yaşlılar, engelliler, kadınlar gençler ve çocuklara yönelik her türlü sosyal ve kültürel hizmetleri yürütmek, geliştirmek ve bu amaçla sosyal tesisler kurmak, meslek ve beceri kazandırma kursları açmak, işletmek veya işlettirmek...*” hükmü yer almaktadır.

Belediyeler çocukların daha iyi şartlar altında hayatını sürdürebilmesi için sosyal hizmet uygulamalarına ihtiyaç duymaktadır. Bu başlık altında çocukları dolaylıda olsa ilgilendiren kadın konuk evleri, çocuk bakım evleri ve danışmanlık tedbir hizmetleri ele alınacaktır.

2.5.3.1 Kadın Konukevi

Kadın konuk evleri çok sayıda yetişkin kadının toplu bir şekilde bir arada yaşadığı yaşam alanlarıdır. 5 Ocak 2013 tarih ve 28519 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiş bulunan Kadın Konukevleri Yönetmeliği uyarınca; *“Fiziksel, duygusal, cinsel, ekonomik ve sözlü istismara veya şiddete uğrayan kadınların, şiddetten korunması, psikososyal ve ekonomik sorunlarının çözülmesi, güçlendirilmesi ve bu dönemde kadınların varsa çocukları ile birlikte ihtiyaçlarının da karşılanmak suretiyle geçici süreyle kalabilecekleri ve kadın konukevi, sığınma evi, kadın sığınağı, kadınevi, şefkatevi ve benzeri adlarla açılmış ya da açılacak yatılı sosyal hizmet kuruluşlarıdır (Md: 3/i)*

Kadın ve varsa beraberindeki çocukları ile gerçekleştirilen görüşmeler ve gözlemlerle birlikte, bu kişilerin sağlık, sosyal ve ekonomik durumları dikkate alınarak, aile ve kültür yapıları, psiko-sosyal özellikleriyle birlikte hangi sosyal hizmetlerin sunulacağı belirlenir. (Kadın Konuk Evleri Yönetmeliği, Md: 3/m).

5393 Sayılı Belediye Kanunu *“Büyükşehir belediyeleri ve nüfusu 100.000’in üzerindeki olan belediyeler, kadınlar ve çocuklar için konukevleri açmak zorundadır”* diyerek belediyelere kadınlar ve çocuklar için konukevi açma zorunluluğu getirmiştir. Ayrıca *“Diğer belediyeler mali durumları ve hizmet önceliklerini değerlendirerek kadınlar ve çocuklar için konukevleri açabilirler”* hükmü yer almaktadır (Md: 14/a).

2016 yılı Aralık ayı itibariyle ASPB’ye bağlı 101 konukevi, 2.647 kapasite; yerel yönetimlere bağlı 32 kadın konukevi 741 kapasite; sivil toplum kuruluşlarına bağlı 4 kadın konukevi ise 45 kapasite olmak üzere toplam 137 kadın konukevi 3.433 kapasite ile hizmetlerini sürdürmeye devam etmektedir (Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele, Ulusal Eylem Planı, 2016: 24).

Kadın konuk evlerinde anneleriyle birlikte çocukların da kalmasından dolayı çocuklara da hizmet veren kuruluşlardır. Bunlara örnek İzmir BŞB Kadın sığınma evleri 1 Ocak 2009

tarahinde açılmıştır. Bugüne değin 5 binden fazla kadına ulaşılmıştır merkezde şiddete maruz kalmış ya da kalma riski taşıyan kadınların sığınma evi başvuruları alınmaktadır (İzmir BŞB, 2019). Mersin Büyükşehir Belediyesi bünyesinde açılan Kadın Konukevinde bugüne kadar toplam 269 kadın ve 177 çocuk faydalanmıştır (2018 Faaliyet Raporu:180).

2.5.3.2. Çocuk Bakım Evleri

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'na göre belediyeler, gelirlerinin %1'lik bölümünü sosyal amaçlı hizmetlerde kullanmak mecburiyetindedir. Yerel yönetimler, sosyal hizmetler kapsamında çocuk bakım evlerini, ASPB ve MEB denetiminde doğrudan kendileri verebilecekleri gibi çeşitli işbirlikleri kapsamında da bu hizmeti yerine getirebilirler (Yerel Yönetimlerin Çocuk Bakım Hizmetlerine Yönelik Bir Değerlendirme: İstanbul'da Belediye Kreşleri Keig Platformu 2016: 8).

Ankara Belediyesi'nin bu konuda önemli bir çalışması olmuştur. Yeni bir hizmet sunmaktadır. Belediye, 'Ev Tipi Bakım Sistemi' olan Çocuk Evleri Projesini uygulamaktadır. Bu projenin amacı, aile ortamına en yakın düzen oluşturularak, çocuğun aile yokluğunu en aza indirmektir. Yatılı bir sosyal kuruluş olan çocuk evleri 0-18 yaş grubundaki çocukların veli ya da vasisinin onayı alınarak sevgi, saygı ve şefkatle yoğrulup, vatanına ve milletine faydalı gençler olarak yetiştirilmesini sağlamaktır (Ankara Büyükşehir Belediyesi, 2019). Ev tipi bakım sistemi çocukların kişisel gelişimlerini olumlu etkileyen bir projedir. Aile ortamında gibi yaşayan çocuklar diğer çocuklardan ötekileşmeden kişisel serüvenini tamamlamaktadır.

2.5.3.3. Danışmanlık Tedbiri Hizmeti

Çocuk Koruma Kanununa Göre Verilen Koruyucu Ve Destekleyici Tedbir Kararlarının Uygulanması Hakkında Yönetmeliğe göre danışmanlık hizmeti çocuğun bakımından sorumlu olan kimselere çocuk yetiştirme konusunda verilen hizmettir. Yol

göstermeyi hedefleyen bir rehberlik servsidir (Md: 12/1). Çocuğun ailesi yanında korunmasını sağlamak ya da çocuk hakkında verilen kararların uygulanması esnasında onu destekleme, bilgilendirmek amacıyla uygulanır (Md: 12/2).

Şehirde yaşayan çocuklarla ilgili psikolojik destek alınması, sorunlarının azaltılarak çözüme ulaşmasını hedefleyen psikolojik danışmanlık hizmeti verecek olan 'Çocuk Danışma Merkezi Projesi' nin Türkiye' de birçok belediyede hayata geçirilmesi hedeflenmektedir. Bu proje toplumda suça sürüklenen çocuklara yönelmektedir. Başına gelen herhangi kötü bir olayda çaresizliğe düşen, savrulan çocuklara danışma hizmeti vererek geleceğe daha sağlam ilerleyebilmelerini öngörmektedir. Çocuk Dostu Kent Projesinde yer alan bazı illerin danışmanlık tedbiri hizmeti konusunda yaptıkları ise şöyledir:

Uşak Belediyesinin Aile ve Sosyal İşler Müdürlüğü bünyesinde danışmanlık tedbiri hizmeti bulunmaktadır. Burada çocuklara anne ve babaları ile iletişimi düzenleme, davranış bozuklukları (yalan söyleme, tırnak yeme, uyku bozukluğu, hırsızlık vb), gençlerin sınav kaygısı, ergenlik problemleri gibi sorunlar ele alınmaktadır (Uşak Belediyesi, 2019).

Antalya ili Murat Paşa Belediyesi Kadın ve Aile Hizmetleri Müdürlüğü, Al Yazma Projesi kapsamında Muratpaşa'da yaşayan çocukların başa çıkmakta zorlandığı problemler, karşılaştıkları sorunlarla ilgili profesyonel bir danışmanlık hizmetiyle destek vermektedir (Muratpaşa Belediyesi, 2019).

Danışmanlık hizmeti çocukların bir sıkıntı karşısında ne gibi önlemler almaları gerektiğini, kaygılarından nasıl kurtulacaklarını, beklenmedik bir durumla karşılaştıklarında nasıl davranmaları gerektiğini, stres, üzüntü, bunalım vb. hallerde nasıl başa çıkmaları gerektiğini gösteren bir hizmettir

3.BÖLÜM

KARAMAN BELEDİYESİ'NİN ÇOCUKLARA YÖNELİK HİZMETLERİ

Bu ana başlık altında Karaman Belediyesi'nin çocuklara yönelik yapmış olduğu çalışmalar incelenmiştir.

3.1. Karamanın Demografik Yapısı

Karaman ilinde yaşayan hem erkek hem de kadın nüfusun yaş ortalaması 30'dur. İlin kırsal alanının nüfusu %21'dir. Mevlana Kalkınma Ajansı'nın yaptığı çalışmaya göre 2020 yılında merkez ilçe nüfusu 178.269, 2023 yılında 194.102 olarak öngörülmektedir (Karaman Belediyesi, 2015-2019 Stratejik Plan: 11).

Tablo: 2 Karaman Merkez ve İlçelerin Nüfus Sayısı

	İl/İlçe Merkezi	Belde/Köy	Toplam
Merkez	161.946	32.072	194.018
Ayrancı	2.411	5.927	8.338
Başyayla	1.959	1.758	3.717
Ermenek	11.274	17.558	28.832
Kazımkarabekir	3.325	1.082	4.407
Sarıveliler	5.749	6.852	12.601
Toplam	186.664	65.249	251.913

Kaynak: 2018 Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi

Tablodan hareketle, Karaman ilinin 5 tane ilçesi bulunmaktadır. En kalabalık nüfusa sahip ilçesi Ermenek'tir. En az nüfusa sahip ilçesi ise Başyayla'dır. Merkez nüfusu toplam 194.018 iken ilçelerle birlikte toplam nüfus 251.913'tür.

Tablo:3 Karaman İli Yaş Grubu ve Cinsiyete Göre Nüfusun Dağılımı

Yaş Grubu	Toplam	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın
0-4	18668	9603	9065	51,44	48,56
5-9	18524	9501	9023	51,29	48,71
10-14	18794	9655	9139	51,37	48,63
15-19	20861	10462	10399	50,15	49,85
20-24	19973	9654	10319	48,34	51,66
25-29	17387	8936	8451	51,39	48,61
30-34	18457	9628	8829	52,16	47,84

Kaynak: TÜİK Verileri, 2018

Tablodan hareketle her yaş grubundaki erkek nüfusu kadın nüfusuna göre fazladır. Karaman'ın genç nüfusu olan 35 yaş altı grup, genel nüfusun %53,78'ini oluşturmaktadır (Karaman Sanayi ve Ticaret Odası, 2019:10).

3.2. Karaman Belediyesinin Çocuklara Yönelik Hizmetleri

Bu bölümde çalışmanın amacı olan çocuklara yönelik uygulamalar Karaman Belediyesi'nin yapmış olduğu faaliyetler doğrultusunda incelenmiştir. Karaman Belediyesi'nin çocuklar için hizmetleri faaliyetler bazında gruplandırılmış çevresel düzenlemeler, kültürel, sanatsal ve sportif faaliyetler, sosyal hizmet uygulamaları ve diğer hizmetler şeklinde değerlendirilerek ele alınmıştır.

3.2.1. Karaman Belediyesi'nin Çocuklara Sunduğu Çevresel Düzenlemeler

Karaman Belediyesi, 1989 yılında il belediyesi olmuştur. Park ve Bahçeler Müdürlüğü ise çalışmalarını 1994 yılına kadar Fen İşleri Müdürlüğü bünyesinde sürdürmüş olup 1994

yılında müstakil bir müdürlük olarak ayrılmıştır. Sümer Mahallesiinde araç, ekipman teknik personel ve işçilerin barındığı 1 adet hizmet şantiyesi bulunmaktadır (Karaman Belediyesi, 2018 Faaliyet Raporu: 3).

Karaman Belediyesi gençlerin ve çocukların kötü alışkanlıklardan uzaklaşmalarını sağlamak amacıyla bedensel ve zihinsel gelişimini destekleyecek spor kompleksleri ve oyun grup alanlarını çoğaltmayı, kent alanı içinde yeni park, yeşil alan, çocuk bahçesi ihdasını gerçekleştirmeyi, şehir merkezinde 6 m² olan kişi başına düşen yeşil alan miktarını 10 m²'nin üstüne çıkarmayı hedeflemektedir (Karaman Belediyesi, 2018 Faaliyet Raporu: 2).

Çocuk oyun grupları ve yeşil alanlar çocukların fizyolojik ve psikolojik gelişimine katkı sağlayan, evin dışında vakit geçirecekleri alanlardır. Karaman ilinde 41 mahallede 212 adet park vardır. Bu parkların 153 tanesinde çocuk oyun grubu, 75 tanesinde de fitness aleti bulunmaktadır. Ayrıca 17 tane futbol sahası, 18 tane basketbol sahası ve 3 tane de voleybol sahası mevcuttur. Park alanlarının toplam büyüklüğü 1395883 metre karedir (m²) (Park ve Bahçe Müdürlüğü, 2018 Faaliyet Raporu).

Her mahallede en az 1 çocuk oyun parkı ve fitness aleti bulunmaktadır. 2009 yılından önce 142 park yapılmıştır, 2010 yılında 8 tane park, 2011 yılında 10 tane park, 2012 yılında 8 tane park, 2013 yılında 8 tane park, 2014 yılında 6 tane park, 2015 yılında 9 tane park, 2016 yılında 3 tane park, 2017 yılında 5 tane park, 2018 yılında 7 tane park yapılmıştır (Karaman Belediyesi, 2018 Faaliyet Raporu).

2016 ve 2017 yılları arasında park yapım sayısı en az, 2010 ve 2015 yılları ise park yapım sayısı en fazla olan yıllar olmuştur. Yıllara göre orantılı bir dağılım söz konusu değildir.

Parklardaki oyun alanları, farklı fiziksel ya da zihinsel özelliğe sahip çocuklar için de tasarlanmalıdır. Engelli çocuklar için oyun gruplarının erişimi kolay olmalıdır. Engelli

çocukların rahat bir şekilde kullanabileceği, kendilerini güvende ve huzur içerisinde hissedebilecekleri teknik özelliklerde ve diğer yaşlılarıyla kaynaşmalarını sağlayabilecek park alanları oldukça önemlidir. Park ve Bahçeler Müdürlüğü Ziraat Mühendisi Bilal Çetinkaya'nın Karaman'da bulunan engelli oyun grupları hakkında verdiği bilgi şöyledir:

“Engelli çocuklarımızın kendini güvende hissetmeleri ve keyifli vakit geçirmeleri için belediyemiz tarafından oyun grupları temin edilmiştir. Kale Parkında 1, İstasyon Parkında 1, Türk Dünyası Kültür Parkı 1, Piri Reis Parkında 1 adet olmak üzere toplamda 4 tane engelli çocuklara yönelik oyun grubu montajı yapılmış ve hizmete sunulmuştur”

Fotoğraf 1: Kale Parkındaki engelsiz çocuk oyun grubu aşağıdaki fotoğrafta gösterilmiştir.

Kaynak: Kişisel çekim (Beliince, Aliye. Çekim Tarihi 05.07.2019).

Fotoğraf 2: İstasyon Parkındaki engelsiz çocuk oyun grupları aşağıdaki fotoğrafta gösterilmiştir

Kaynak: Kişisel çekim (Beliince, Aliye. Çekim Tarihi 05.07.2019).

Fotoğraf 3: İstasyon Parkındaki engelsiz çocuk oyun grupları aşağıdaki fotoğrafta gösterilmiştir

Kaynak: Kişisel çekim (Beliince, Aliye. Çekim Tarihi 05.07.2019).

Fotoğraf 4: Türk Dünyası Kültür Parkındaki engelsiz çocuk oyun grubu aşağıdaki fotoğraflarda gösterilmiştir.

Kaynak: Kişisel çekim (Beliince, Aliye. Çekim Tarihi 05.07.2019).

Fotoğraf 5: Türk Dünyası Kültür Parkındaki engelsiz çocuk oyun grubu aşağıdaki fotoğraflarda gösterilmiştir.

Kaynak: Kişisel çekim (Beliince, Aliye. Çekim Tarihi 05.07.2019).

Fotoğraf 6: Pirireis Parkındaki engelsiz çocuk oyun grubu aşağıdaki fotoğrafta gösterilmiştir.

Kaynak: Kişisel çekim (Beliince, Aliye. Çekim Tarihi 05.07.2019).

Fotoğraflardan görüldüğü gibi engelsiz oyun grupları sadece geniş rampalardan oluşmaktadır. Ancak bu oyun grubu üzerine çıkan engelli çocuğun kaydırak vb oyun gruplarını kullanımı oldukça güç ve yetersizdir. Sadece bir tanesinde engelli çocukların kullanacağı salıncak mevcut olmakla birlikte, onda da emniyet kemeri bulunmamaktadır.

Karaman ilinde toplamda 213 tane parkın 153 tanesinde oyun grubu bulunurken, sadece 4 tanesinde engelsiz oyun grubu vardır. Bu parklarda engelli çocukların zihinsel becerilerini kullanabilecekleri oyun grupları bulunmaması sebebiyle vakit geçirebilecekleri alan oldukça sınırlıdır.

Çocuk oyun gruplarını ve parklarını kullanan çocukların yaş aralığı çoğunlukla 2-12 yaş aralığıdır. Çocukların zihinsel becerilerinin ve seviyelerinin farklı olmasından kaynaklı 2-5 ve 6-12 yaş arasındaki çocuklara farklı parklar yapılması daha uygundur. Park ve Bahçeler Müdürlüğü Ziraat Mühendisi Bilal Çetinkaya'nın bu konuda söylemleri önemlidir.

“2-5 yaş aralığı oyun gruplarının büyüklüğü ve çocuklara yönelik işlevselliği farklı olduğu için bunlarla daha çok anaokullarının bahçelerinde hizmet verilmektedir. Anaokullarının bize talebi doğrultusunda elimizdeki imkânlar ölçüsünde 2-5 yaş oyun grubunun montajını yapmaktayız. Sonrasında onların takibini, gözetlemesini gerçekleştirmekteyiz. 6-12 yaş grubu çocuk parkları ve çocuk oyun gruplarına geldiğimizde ise diğer standart kurduğumuz oyun gruplarımızın hepsi bu yaş grubuna hitap etmektedir. Bunların da montajı yapıldıktan sonra düzenli olarak bakımını yapmaktayız.”

Çocuk Dostu Şehirde çocuklar şehir yönetiminde aktif katılımcılardır ve fikirleri şehir yöneticileri tarafından önemsenir. Çocukların fikirlerinin önemsendiği şehirler insan haklarına saygılı ve kendini geliştirmiş şehirlerdir. Park ve Bahçeler Müdürlüğü Ziraat Mühendisi Bilal Çetinkaya çocuk dostu kentler için yapılanların çocuklardan gelen talepler doğrultusunda gerçekleştirdiklerini söylemiştir.

“Gençlerin ve çocukların istekleri doğrultusunda çalışmalar yapılmaktadır. Özellikle yeni park alanlarında çocuklara yönelik çalışmalarımız olmaktadır. Son zamanlarda bize gelen talepler kay kay pisti doğrultusundadır. Bununla ilgili Türk Dünyası Kültür Parkında, yeni yapılacak olan Macera Parkında bu alanla ilgili çalışmalar yapıp çocuklarımızın ve gençlerimizin hizmetine sunmayı planlıyoruz.”

Çocukların okul çağı döneminde veya okul öncesi dönemde trafik kurallarını kavrayabilmeleri ve alışkanlık kazanmalarını sağlamak amacıyla Çocuk Trafik Eğitim

Parkları önem arz etmektedir. Park ve Bahçeler Müdürlüğü Ziraat Mühendisi Bilal Çetinkaya Karaman Belediyesi'nin bu konuda yaptığı çalışmaları şu şekilde anlatmıştır:

“Karaman Belediyesinin çocuk trafik eğitim parkı bulunmamaktadır. Bu konuda Emniyet Müdürlüğü'nün çocuk trafik eğitim parkı olup düzenli olarak eğitim vermektedir. Bizim çocuk trafik eğitim parkına katkımız yapımı aşamasında ortaya çıkmaktadır. Düzenli olarak bakımını yapmaktayız.”

Karaman Belediyesi Park ve Bahçeler Müdürlüğü'nün çocuklara yönelik yapmış olduğu projeler; Huzur Bahçeleri Projesi, Okullar Hayat Olsun Projesi, Polietilen Oyun Grupları şeklindedir.

Huzur Bahçeleri Projesi: Huzur bahçeleri kentte yaşamını sürdürenlerin; sebze, süs bitkileri ve meyve yetiştirebildikleri küçük tarım alanlarıdır. Huzur bahçeleri çocukların doğa ile vakit geçirdikleri, toprakla uğraştıkları, sosyalleştikleri alanlardır. Huzur bahçeleri çok katlı apartman hayatında yaşayan bireylerin hasret kaldığı birçok aktiviteyi gerçekleştirebilecekleri olanakları vermektedir (Aksoy, 2016: 75-78).

Karaman ilinde 2010 yılında Huzur Bahçesi için Milli Emlak Müdürlüğü'nden yer tahsisi yapılmış, proje çalışmaları tamamlanarak çalışmalar başlamıştır (Karaman Belediyesi 2010 faaliyet raporu: 77). Huzur Bahçeleri için 2011 yılında ihalesi yapılan 110 tane bahçe kulübesi alınmış ve montajlanmıştır. Huzur bahçelerinde yaşayacak olanların kullanmaları için otopark düzenlemesi ve konteynır bağlantısı yapılmıştır (Karaman Belediyesi 2011 Faaliyet Raporu: 64). Park ve Bahçeler Müdürlüğü tarafından daha önce yapılan huzur bahçelerinde toplam 134 parselde rutin işler yapılmış yeni huzur bahçeleri yapımı için yer tespiti çalışmalarına devam edilmektedir (Karaman Belediyesi, 2014-2018 Faaliyet Raporu: 78).

Fotoğraf 7: Aşağıdaki fotoğrafta Huzur Bahçesinin 2011 senesine ait fotoğrafı yer almaktadır.

Kaynak: Karaman Belediyesi 2011 Faaliyet Raporu

Fotoğraf 8: Aşağıdaki fotoğrafta Huzur Bahçesi'nin 2019 senesine ait fotoğrafı yer almaktadır.

Kaynak: Kişisel çekim (Beliince, Aliye. Çekim Tarihi 05.07.2019)

Okullar Hayat Olsun Projesi: Karaman Belediyesi Kız İmam Hatip Ortaokulu ve Alparslan Ortaokulunun ‘‘Okullar Hayat Olsun Projesi’’ kapsamında projeler hazırlanmıştır. Ayrıca Karaman ilindeki tüm okulların taleplerine göre oturma bankı, piknik masası, mevsimlik çiçek, fidan, süs bitkisi, toprak, gübre gibi malzemeler yönünden yardımcı olunmuştur (Karaman Belediyesi, 2013 Yılı Faaliyet Raporu: 81).

Çocukların çiçek ve ağaç sevgisini artırmak için festivaller, bayramlar, eğlenceler, yarışmalar, sergiler düzenlemek oldukça önemlidir. Doğaya katkıda bulduklarını görmek çocukların kişisel gelişimlerinde büyük rol oynamaktadır. Bu hususta Park ve Bahçeler Müdürlüğü Ziraat Mühendisi Bilal Çetinkaya'nın ifadeleri şu şekildedir.

‘‘Çocuklarımızın ağaç ve çiçek sevgisini geliştirmek için belediyemiz Orman İl Müdürlüğüne yardımcı olmaktadır. Orman İl Müdürlüğü ağaç yardımı adı altında festivaller düzenlemektedir. Belediyemiz Orman Müdürlüğüne ağaç ve çiçeklerin ekimi konusunda araç, ekipman ve personel olarak katkıda bulunmaktadır.’’

Polietilen Oyun Grupları: Polietilen malzemesi polyester grubundan termoplastik bir malzemedir. Tamamen geri dönüşebilir olması en önemli avantajıdır. Fiber veya cam partikül dolgulu olmasından dolayı kırılması güçtür. Bundan dolayı kullanım ömrü uzun olmaktadır (Özel, Filiz, Sevinç, Kıran, 2011: 19). İnsan sağlığı açısından zararsız olması, kokusuz ve tatsız olması, esneklik, yer hareketlerine dayanıklı olmasından dolayı önemlidir.

Çocuk oyun gruplarında işlevini yerine getiremez hale gelmiş araçlar belirli aralıklarla kontrol edilerek tamir edilmeli ya da değiştirilmelidir. Eskiyen, uçları sivri olan, demirden olan çocukların sağlığını tehlikeye düşürecek oyun grupları kaldırılarak yerine zararsız çocukların can güvenliğini tehlikeye sokmayacak oyun grupları getirilmelidir. Bu konuda Park ve Bahçeler Müdürlüğü Ziraat Mühendisi Bilal Çetinkaya şöyle demektedir:

“Halka açık parklarımızın hepsinde çocuk oyun alanlarının bakımı, tamiri rutin olarak yapılmaktadır. Çünkü çocuklara tehlike arz edebilecek herhangi bir durumla karşılaşmak istemeyiz, bu nedenle işlevini yerine getiremez hale gelmiş oyun gruplarımızı kaldırıp yerine polietilen plastik oyun grupları montajını yapmaktayız.”

Yunuskent Mahallesi Zübeyde Hanım Ortaokulu yanındaki park, Nefise Sultan Mahallesi İstasyon Parkı, Cedit Mahallesi Işın Çelebi Parkı ve Kazım Karabekir Mahallesi Şehit Ahmet Okur Parkı’nda bulunan deforme olmuş ahşap çocuk oyun grupları sökülerek yerine yeni polietilen çocuk oyun gruplarının montajı yapılmıştır (Karaman Belediyesi, 2015 Faaliyet Raporu: 85).

Ahmet Yesevi Mahallesi’ndeki Celalettin Tek Parkı ve Sarı Çiçek Parkı’na ise yerlere kilitli taş döşenmiş olup, polietilen çocuk oyun grubu, dış mekana uygun spor aletleri konulmuştur. Oturma bankı ile piknik masaları montajlanarak tadilat işlemi tamamlanmıştır (Karaman Belediyesi, 2016 Faaliyet Raporu: 56).

Çocuk Sokakları, sokağın trafiğe kapatılarak, çocukların kendilerini güvende hissedebilecekleri, oyunlarını özgürce oynayabilecekleri ve sosyalleşebilecekleri alanlar olarak tasarlanıp hizmete açılan yerlerdir. Bu konuda Park ve Bahçeler Müdürlüğü Ziraat Mühendisi Bilal Çetinkaya şöyle demektedir:

“Bu konuda belediyemizin bir çalışması yoktur. İleriki zamanlarda programa alınıp değerlendirilip gerekli çalışmalar yapılabilir.”

Karaman Belediyesinin çocuklarla ilgili çevresel düzenlemeleri yoğunlukla parklar üzerinden olmuştur. Her yıl yapılan park sayılarında ve çocuk oyun gruplarında artış görülmektedir. Parklardaki eskiyen tehlike oluşturan oyun grupları değiştirilerek yerine polietilen maddeden olan plastik oyun grupları montajı yapılmıştır. Huzur bahçeleri istenilen etkiyi verememiş, bir gecekondu mahallesine dönen bahçeler, tam anlamı ile güvenlikten

yoksun, özellikle kış aylarında ve geceleri metruk bir görünüm arz ettiğinden dolayı anne ve babalar çocukları için güvenli bir alan olarak görmemektedir. Okullar Hayat Olsun Projesi 2013-2014 yılları arasında uygulanmış diğer yıllar faaliyet raporlarında bu projeden bahsedilmemiştir. Çocuk dostu kent kapsamında 2014-2015 yılları arasında 10 belediye tarafından yürütülen projede Karaman ili yer almasına rağmen belediyenin yapmış olduğu çevresel düzenlemelerde bu etkisini gösterememiş sadece çocukların kay kay pisti talebiyle kısıtlı kalmıştır.

3.2.2. Karaman Belediyesi'nin Çocuklara Sunduğu Kültürel, Sanatsal ve Sportif

Faaliyetler

Karaman Belediyesi'nin çocuklara yönelik sunduğu kültürel, sanatsal ve sportif faaliyetleri 8 başlık altında aşağıdaki gibi özetlemek mümkündür (Karaman Belediyesi 2012-2018 Faaliyet Raporları).

Deneme ve Bilim Merkezi: Karaman Belediyesi tarafından 2012 yılında açılan Deneme ve Bilim Merkezi'nin tertip ettiği yaz bilim kursları eğitimlerine devam etmektedir. Bu etkinlikle amaç yaratıcılığı geliştirmek, bilimsel süreç becerilerine katkıda bulunarak görsel sanat ve teknolojik tasarım döngüsünü birlikte kullanmaktır. Hazırlanan program dâhilinde öğrenciler, fizik, biyoloji ve kimya alanında eğitim alarak gelişmiş laboratuvar ve deney odalarında uygulamalı eğitimler görmektedir. Yaz döneminde eğitim gören küçük öğrencilere kurs bitirme sertifikaları verilmektedir (Karaman Belediyesi, 2018 Faaliyet Raporu: 57).

Fotoğraf 9: Aşağıdaki fotoğrafta Karaman Bilim Merkezinin fotoğrafı yer almaktadır

Kaynak: Kişisel çekim (Beliince, Aliye. Çekim Tarihi 05.07.2019).

Deneme ve Bilim Merkezi tarafından açılan yaz okulunda eğitimciler tarafından uzay, enerji, kimya, bilim-illüzyon, ekoloji, biyoloji, el becerisi gibi atölyeler düzenlenmiştir. Ayrıca Deneme ve Bilim Merkezi'ne gelen öğrencilere Türkçe-İngilizce, İngilizce-Türkçe Sözlük hediye edilmiştir (Karaman Belediyesi, 2014 Faaliyet Raporu: 67).

Yunus Emre Konferans Salonunda düzenlenen Gökyüzü Şenliği "Evrenin Var Oluşu ve Gelişimi Semineri'nin ardından Türkçe Parkı'nda kata dioptrik teleskop ile çocuklara Satürn gezegeni izlettirilmiştir. Hazırlanan programda enerji, kimya, uzay, bilim-illüzyon, el becerisi, mekanik gibi kurslar verilmiştir (Karaman Belediyesi, 2012-2013 Faaliyet Raporu).

Yaz ve Kış Spor Kursları: Çocuklara yönelik düzenlenen spor kursları, çocukların okul haricinde sportif faaliyetlerle meşgul olmalarını sağlamak ve çocuk istismarı, madde bağımlılığı gibi çeşitli suçlara sürüklenmelerinin önüne geçebilmek için çok önemlidir. Karaman Belediyesinin yaptıklarını Kültür ve Sosyal İşleri Müdürü Osman Ünüvar şöyle anlatmıştır:

"Yaz döneminde yaz tatillerinde belediyemiz bünyesinde bulunan belediye spor kulübümüzde ortalama 100 ile 200 arasında öğrenciye yaz okulları açıyoruz. Futbolla ilgili

belediyemizin bir tesisi var, bu tesisimizde yaz aylarında ilgi gösteren çocuklarımıza kurslar veriyoruz.”

Çocuk Tiyatroları ve Sinemalar: Çocuk tiyatroları ve sinemalar her daim çocukların eğitimlerinde ve kişisel gelişimlerinde önemli bir konuma sahiptir. Karaman Belediyesi Kültür ve Sosyal İşler Müdürü Osman Ünüvar tiyatro etkinliklerini şöyle anlatmıştır:

“Her yıl çocuklarımız için ortalama 4 tiyatro oyunu gösterimi sahnelenmektedir. Tiyatro gösterileri yoğun bir şekilde sömestr tatilinde olmaktadır. Her çocuğumuzun katılmasına imkan verecek şekilde ücretsiz gösteriler düzenliyoruz. Sinema ile ilgili çocuklara yönelik bir çalışmamız olmadı, örneğin iyi bir güncel çocuk sineması olsa bu faaliyeti de yapardık.”

Lütfi Elvan Fuar ve Kongre Merkezinde sosyal ve kültürel etkinlikler yapılmaktadır. Yılın ilk programı 22 - 23 Ocak 2018 tarihinde, yarıyıl tatiline giren çocuklar için üç farklı tiyatro etkinliği düzenlenmiştir. İzci Kardeşler, Evvel Zaman İçinde ve Dünyayı Kurtaran Çocuk adlı oyunlar sahnelenmiştir. 02 Şubat 2018 tarihinde Lütfi Elvan Fuar ve Kongre Merkezinde çocuklara yönelik “Tom&Jerry” isimli tiyatro oyunu üç seans olarak sahnelenmiştir (Karaman Belediyesi, 2018 Faaliyet Raporu: 58).

23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı sebebiyle çocuklar için ücretsiz sinema günü düzenlenmiş, dört seans şeklinde yapılan etkinliğe 1.000 çocuk katılmıştır (Karaman Belediyesi, 2014 Faaliyet Raporu: 59). Karaman Belediyesi’nin kültür etkinlikleri kapsamında 24.04.2018 tarihinde Lütfi Elvan Fuar ve Kongre Merkezinde, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı’na bağlı Sevgi Evlerinde kalan çocuklar için “Güzel ve Çirkin” isimli tiyatro oyun sahnelenmiştir (Karaman Belediyesi, 2018 Faaliyet Raporu: 60)

Çocukların tiyatro gösterilerinden, kültürel ve sosyal çalışmalardan haberdar edilmesi ve bilgilendirilmesi, yapılan çalışmalara katılımın sağlanması için etkinlik rehberi, broşür, afiş, dergi vb yazılı ve görsel materyaller en çok kullanılan yollardandır. Ayrıca çocuklar için belediyenin internet sitesinde bir başlık altında bilgi ve hizmetlerin bir arada kolayca

bulunabileceği bölümler oluşturulmalıdır. Karaman Belediyesi Kültür ve Sosyal İşler Müdürü Osman Ünüvar da görsel materyal olarak en çok afişlerle duyuru yapıldığını ifade etmiştir.

“En çok kullandığımız yöntem afiş ve broşürdür. Ayrıca yerel gazete ve internet siteleri aracılığı ile etkinliklerimizi duyuruyoruz. Uyguladığımız en sık yöntem afiş ve billboard reklamlarıdır. Çünkü halkın dışarıda gün içerisinde en çok karşılaştığı görsel materyaller bunlardır.”

Çocuk Kitapları ve Yayınları: Karaman bölgesindeki tarihi kültürel değerlerin işlendiği çocukların kültür düzeyini yükseltecek mahalle, semt, sokak tarihçelerini ve şehircilik anlayışını içeren Karaman’da yaşamış değerlerin anlatıldığı çocukların seviyesine uygun kitap, dergi gibi kültürel yayınlar oldukça önemlidir bu konuya Karaman Belediyesi Kültür ve Sosyal İşler Müdürü Osman Ünüvar da ne kadar önem verdiklerinden bahsetmiştir:

“Çocuklarımızın kültürel düzeyini yükseltecek yaşadıkları topraklardaki değerleri öğrenip örnek olacakları bir çalışmayı Konya Ovası Projesi ile (KOP) yürütmekteyiz. Karamanın manevi 5 değerinin tanıtımı ile ilgili kitapları hazırlatıyoruz. Şuanda basım aşamasında olan kitaplarımızın isimleri şöyle, Yunus Emre, Kazım Karabekir, Piri Reis, Karamanoğlu Mehmet Bey ve Mevlana, bu 5 manevi değerimizi tanıtmayı hedefliyoruz. Öncesinde okullarda Çat Kapı Tiyatro Eğitimi projesiyle değerlerimizi çocuklarımıza anlatmaya çalıştık. Şimdi bunu kitaplarla destekleyeceğiz.”

Karaman Turizm ve Bilgi Merkezi, tarihi Taş Bina’da bulunmaktadır. Burada çocuklara yönelik olabilecek tanıtım merkezi, tematik anlatımlar, sanal turlar, tanıtım filmleri, animasyonlar, hologram anlatımlar ve akıllı kent yazılımları bulunmaktadır (Karaman Belediyesi, 2016-2018 Faaliyet Raporu).

Piri Reis Kültür Merkezi’nde Uluslararası Türkoloji Merkezi ve Türkçe Bilim Kütüphanesi çocuklara hizmet vermektedir (Karaman Belediyesi, 2018 Faaliyet Raporu: 57).

Belediye tarafından hazırlanan İmaret Dergisi’nin 14. sayısı şehirde çocuk olmayı ele almıştır. Dergide çocuk olmanın sevincine, çocukluğu kaybetmenin hüznüne ve şehirde çocuk

olmanın avantaj ve dezavantajına dair yazılar yer almaktadır (Karaman Belediyesi, 2014 Faaliyet Raporu: 58).

Fotoğraf 10: Aşağıda derginin 14. sayısının kapak fotoğrafı bulunmaktadır.

Kaynak: Kişisel çekim (Beliince, Aliye. Çekim Tarihi 10.08.2019).

Türk Dil Bayramı ve Yunus Emre’yi Anma Etkinlikleri: Çocukların Türk Dil Bayramı ve Yunus Emre’yi anma etkinliklerinde bulunmaları, yarışmalara katılmaları, tiyatro gösterileri izlemeleri, kendi kültürlerini yaşayarak öğrenmeleri ve kültürlerine sahip çıkmaları önemlidir.

Karaman Türk Dil Bayramı ve Yunus Emre’yi Anma Etkinlikleri çerçevesinde çeşitli konferanslar, söyleşiler, spor oyunları, ödül törenleri, tiyatro gösterileri, şiir dinletisi, Türk müziği topluluğu konserleri ve kompozisyon yarışması gibi etkinlikler düzenlenmiştir (Karaman Belediyesi, 2012-2018 Faaliyet Raporu)

26 Eylül 1932 yılında ilk defa toplanmış olan Dil Kurultayı dolayısıyla Türk Dil Kurumunca her yıl düzenlenen Türk Dil Bayramı kutlamaları Karaman ilinde yapılmaktadır.

Karamanoğlu Mehmet Bey Üniversitesi Konferans Salonunda Türk Dil Paneli gerçekleştirilmiştir. Program Piri Reis Kültür Merkezi'nde sahnelenen Türk Dili Temalı tiyatro gösteriminin ardından sona ermiştir (Karaman Belediyesi, 2016 Faaliyet Raporu: 47).

Çeşitli kültürel ve sanatsal konularda çocukların ilgisini çekecek yarışmalar, ödül törenleri düzenlemek çocukların eğlenerek öğrenmelerini sağlamaktadır. Bu konuda yapılan çalışmaları Karaman Belediyesi Kültür ve Sosyal İşler Müdürü Osman Ünüvar şöyle anlatmıştır;

“Karaman’da 1963’ten beri Türk Dil Bayramı etkinlikleri kutlanmaktadır. Türk Dil Bayramı ile ilgili öğretmenlerin ve okul idarelerinin talepleri doğrultusunda çocuklarımıza yönelik kompozisyon, resim gibi yarışmalar düzenlemekteyiz”

Uçurtma Şenliği: Uçurtma şenliği çocukların ve anne-babaların iyi vakit geçirebilmeleri ve baharın gelişinin karşılanması amacıyla uçurtmaların uçurtulmasıyla birlikte bir şenlik, bir panayır, festival halinde geçmektedir. Kentin yoğunluğundan uzaklaşıp güzel ve keyifli vakit geçirebilmek amacıyla 24 Nisan 2016 tarihinde Vali Hakkı Teke Ormanı’nda uçurtma şenliği düzenlenmiştir (Karaman Belediyesi 2016, Faaliyet Raporu: 44) Ancak faaliyetin bir sürekliliği yoktur. Nitekim, Karaman Belediyesi Kültür ve Sosyal İşler Müdürü Osman Ünüvar uçurtma şenliği ile ilgili şu bilgileri vermektedir;

“Maalesef bununla ilgili düzenli bir çalışmamız yok. Geçmiş yıllarda 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk bayramlarında uçurtma şenliği gerçekleştirdik.”

Uçurtma şenliği haricinde her yıl belirli tarihlerde şenlikler düzenlenmektedir. Kültür sanat etkinlikleri kapsamında, 18-19-20 Temmuz 2018 tarihlerinde Eski Devlet Hastanesi Bahçesinde Çocuk Şenliği düzenlemiştir. Ücretsiz olan şenlikte çocukların keyifli zaman geçirebilmeleri ve eğlenmeleri için, şişme oyun parkları, sahne ve tiyatro gösterileri, palyaçolar, illüzyon ve çeşitli yarışmalar yer almıştır (Karaman Belediyesi, 2018 Faaliyet

Raporu: 61) Karaman Türk Dil Bayramı Etkinlikleri çerçevesinde çocuklar için oyun parkı kurulmuştur (Karaman Belediyesi, 2013 Faaliyet Raporu:56).

Gezi Organizasyonları: Belediyelerin gerçekleştirdiği çocuklara yönelik olan geziler şehir içi veya şehir dışı olabilmektedir. Özellikle şehirlerdeki kültürel zenginlikleri ve tarihi görmemiş olan çocuklar için büyük bir fırsat oluşturmaktadır. Karaman Belediyesi'nin çocuklara yönelik gezi çalışmalarını Karaman Belediyesi Kültür ve Sosyal İşler Müdürü Osman Ünüvar şöyle anlatmıştır:

“Bu konuda çok düzenli ve planlı bir çalışmamız yok. Talep geldiği zaman elimizdeki imkânlar ölçüsünde karşılamaya çalışıyoruz. Her yıl en az iki öğrenci grubunu Çanakkale'ye gönderiyoruz. Bu yıl en son 90 tane çocuğumuzu Diyarbakır'a gönderdik. Diyarbakır'ı gezdiler ülkemizin değişik kültürlerini tanımış oldular. Bu geziler çocukların, öğrencilerin eğitimini aksatmayacağı bir zaman diliminde okul idarelerinden talep geldiği zaman genellikle de bahar aylarında planlamaya çalışıyoruz.”

Diğer Kültürel Uygulamalar: Çocuklar yaşadıkları şehrin kültürünü öğrenmeleri geleneklerini yaşatmaları hususunda birçok töreni görerek içselleştirip gelecek nesillere aktarmalıdır. Bu konuda Karaman Belediyesi'nin Hz. Mevlana'yı uğurlama töreni ve ramazan ayında yapılan ikramlar örnek olarak gösterilebilir.

Hz. Mevlâna'nın 790 yıl önce Karaman'dan ayrılarak Konya'ya uğurlanışını temsilen Hz. Mevlana'yı Uğurlama Töreni 2 Mayıs 2018 tarihinde Aktekte 15 Temmuz Demokrasi Meydanında gerçekleşmiştir. Uğurlama Töreni, Hz. Mevlana'nın Selçuklu Sultanının davetiyle Konya'ya dönüşü tiyatro oyuncularının sergiledikleri oyunla sahnelenmiştir (Karaman Belediyesi, 2012- 2018 Faaliyet Raporu).

Ramazan Ayı münasebeti ve Dünya Yetimler Günü dolayısı ile ilimizde yaşayan öksüz ve yetim çocuklarla ailelerine yönelik Polis Evi'nde iftar yemeği programı

gerçekleştirilmiştir. Çocuklara ve ailelerine verilen iftar yemeği sonrasında hediye çeki dağıtımı yapılmıştır (Karaman Belediyesi, 2014-2018 Faaliyet Raporu).

Kent konseyleri, mahalle meclis toplantıları çocukların sorunlarının dile getirileceği, çocuklar için yapılacak yeni fikirlerin ortaya çıkacağı demokratik ortamlardır. Karaman Belediyesi 2014 yılı Kent Konseyi bünyesinde, Kent Konseyi Kadın Meclisi, Kent Konseyi Engelli Meclisi, Kent Konseyi Gençlik Meclisi ve Kent Konseyi Spor Meclisi kurulmuştur (Karaman Belediyesi, 2014 Faaliyet Raporu: 66). Ancak bir çocuk meclisi yoktur.

Kent Konseyi'nin çalışmaları doğrultusunda belediye; Engelli çocukların ve vatandaşların bir araya gelebileceği, sohbet edebilecekleri, kitap okuyabilecekleri bir alan oluşturmak amacıyla daha önce Kuğulu Park'ta yapılmış olan yeri tahsis etmiştir (Karaman Belediyesi, 2014 Faaliyet Raporu: 66). Fakat bu amaçla yapılmayan mekan, sonradan engelli çocukların ve vatandaşların kullanımına açılmasına rağmen aşağıdaki fotoğrafta görüldüğü gibi mekana girişlerde engelli bireylerin girip çıkacağı düzenek mevcut değildir. 2019 yılında ise bu tesis kapatılmıştır.

Fotoğraf 11: Aşağıda Kuğulu Parkta bulunan engelli bireylere yönelik tesisin 2014 ve 2019 yıllarına ait fotoğrafı gösterilmiştir.

Kaynak : Karaman Belediyesi 2014 Faaliyet Raporu

Kaynak: Kişisel çekim (Beliince, Aliye. Çekim Tarihi 04.08.2019).

Çeşitli mahallelerde, mahallelilerin ihtiyaçlarının, sorunlarının belirlendiği çocuklara, kadınlara, yaşlılara ve engelli vatandaşları kapsayan Mahalle Meclis Toplantıları yapılmıştır (Karaman Belediyesi, 2013 Faaliyet Raporu: 55).

Sokak çocuklarının topluma kazandırılması, yeme, içme, barınma gibi fizyolojik ihtiyaçlarının yanında psikolojik ihtiyaçlarının da giderileceği ortamlar oluşturmak gerekmektedir. Bu konuda Kültür ve Sosyal İşler Müdürü Osman Ünüvar sokak çocuklarıyla ilgili bir faaliyetleri olmadığını anlatmıştır.

“Bununla ilgili şu ana kadar bir çalışmamız olmadı. Emniyet Müdürlüğü çocuklara yönelik zararlı madde alışkanlıkları ile ilgili bir çalışma yürütmüştü. Bu çalışmayla ilgili biz basılı malzeme tedarikinde bulunmuştuk. Ama Karaman Belediyesi'nin sokak çocuklarına yönelik yapmış olduğu bilinçli bir program bir etkinlik ben son 10 yılda görmedim.”

Karaman Belediyesi'nin çocuklara sunduğu kültürel faaliyetler içinde Türk Dil Bayramı, Yunus Emre'yi anma etkinlikleri ve Hz Mevlana'nın Konya'ya uğurlanışı her yıl belirli zaman diliminde tekrar edilmektedir. Ancak uçurtma şenliği, gezi organizasyonları,

çocuklar için yayınlanan kitap ve dergilerin bir sürekliliği bulunmamaktadır. Tiyatro gösterilerinin sayısı yarıyıl tatillerinde artmakta, yılın diğer aylarında ise parmakla gösterilecek kadar azalmaktadır. Yazın ve kışın gerçekleşen sportif faaliyetlere bakıldığında katılan öğrenci sayısının Karaman nüfusuna oranla oldukça az olduğu görülmekte, sportif faaliyetler futbol sahaları yapımı ile sınırlı kalmaktadır. Oysaki çocukların bedensel gelişimlerini tamamlamaları ve sosyalleşmeleri bakımından sportif faaliyetlere daha çok önem verilmesi gerekmektedir.

Deneme ve Bilim Merkezi çocukların hayal güçlerini artırmaları, deneyerek öğrenmeleri, başka vizyonlar kazanmaları konusunda faydalı ve yararlı merkezler olmuştur. Ayrıca 2019 yılında basımı tamamlanan Karaman'da yaşamış 5 büyük değer anlatıldığı kitaplar çocukların topraklarında yaşamış büyükleri okuyarak öğreneceği, içselleştireceği yayınlar olmuştur.

3.2.3. Karaman Belediyesi'nin Çocuklara Yönelik Sosyal Hizmet Uygulamaları

Karaman Belediyesi'nin çocuklara yönelik sosyal hizmet uygulamalarını 5 başlık altında özetlemek mümkündür (Karaman Belediyesi, 2014-2018 Faaliyet Raporları).

Çocukların ruhsal bakımdan sağlıklı ve başarılı olabilmeleri için anneleriyle olan iletişimin dengeli, sevgi dolu ve uyumlu olması gerekmektedir. Bunun için annelerin çocuk bakımı konusunda bilinçli ve eğitilmiş olması beklenir. Karaman belediyesinin kadınlara yönelik evlilik öncesi, evlilik, hamilelik ve çocuk eğitimi konusunda Kadın ve Aile Hizmetleri Müdürü Huriye Günarslan evlilik öncesi verilen eğitimlerden, bebek bakım ve emzirme odalarının öneminden bahsetmiştir:

“Karaman Belediyesi Kadın ve Aile Hizmetleri müdürlüğü olarak evlenecek olan çiftlerimize evlilik öncesi eğitimi verilmektedir. Hamilelerimize yönelik şuan bir çalışmamız yok ama ilerleyen dönemlerde bazı eğitimler vermeyi amaçlıyoruz. Bunları hamilelik sağlığı ve hamile sporları olarak iki kategoride değerlendireceğiz. Çocuk eğitimi konusunda da

ailelerimizden yeterince talep görebilirse çalışmamız devam edecek. Bunun dışında hem annelerimizin hem çocuklarımızın sağlığı ve konforu bizim için çok önemlidir. Bu nedenle bebek bakım ve emzirme kabinleri kullanıma açılmıştır. Annelere dijital anahtar kartlar verilerek kabinlere girişleri kolaylaştırılmıştır.”

Aile Danışmanlığı Hizmetleri: Evlendirme memurluğunun Aile ve Kadın Hizmetleri Müdürlüğüne bağlanmasıyla evlilik için başvuruda bulunan çiftlere nikâh öncesi, psikolog ve sosyal çalışmacı tarafından ücretsiz aile danışmanlığı hizmeti vermeye başlanmıştır. Aile içi iletişim konusunda çiftlerin evlilik süresince birbirlerine nasıl davranmaları gerektiği, aile içinde ki olumsuzluklarla nasıl başa çıkabilecekleri konusunda bilgiler verilmektedir. Verilen hizmette özellikle 5S kuralı (Sevgi – Saygı – Sadakat – Sorumluluk – Sabır) ön plana çıkmaktadır. Evlilik Eğitimleri 52 kez yapılmış, 830 çift yapılan eğitimlere katılmıştır (Karaman Belediyesi, 2018 Faaliyet Raporu: 100).

Bebek Bakım ve Emzirme Kabinleri: Sağlık Bakanlığı tarafından Karaman Belediyesine hibe edilen Bebek Bakım ve Emzirme Kabinleri, Aktekte 15 Temmuz Demokrasi Meydanında, Atatürk Parkı, Otogar ve Belediye binası yanına yerleştirilmiştir. Bebek Bakım ve Emzirme Kabinleri bugüne kadar 226 anne tarafından kullanılmıştır. Aktekte 15 Temmuz Demokrasi Meydanındaki kabin 3.874 anne tarafından, belediye binası yanındaki kabin 4.124 anne tarafından, Atatürk Parkı yanındaki kabin 6.920 anne tarafından aktif olarak kullanılmıştır. Kabinlerin kullanımını için annelere verilen dijital kartlar Türkiye’deki bütün emzirme kabinlerinde kullanılabilir (Karaman Belediyesi, 2018 Faaliyet Raporu: 100).

Yeni doğum yapan annelerin mutluluğunu paylaşmak, gelenek ve görenekleri yaşatmak amacıyla, evlerinde ziyaret edilerek, belediyenin hazırladığı bebek çantaları (içerisinde battaniye, biberon, ıslak mendil, ateş ölçer, bebek sabunu) annelere hediye edilmiştir (Karaman Belediyesi, 2014-2018 Faaliyet Raporu).

Çocuk Danışmanlık Hizmetleri: Aile içerisindeki huzur, çocuk gelişimi için en önemli etkenlerden biridir. Bu nedenle aile içerisinde yaşanan problemlerin çözümüne yönelik uzmanlardan destek alınması gerekmektedir. Kadın ve Aile Hizmetleri Müdürü Huriye Günarlan da bu konuya destek vererek şunları söylemiştir:

“Aile içerisindeki çocuklarımızın sorunlarına yönelik kadın ve aile danışma merkezimiz vardır. Burada çalışan bir sosyal hizmet uzmanımız, uzman aile danışmanı ve psikolog arkadaşımız bulunmaktadır. Bu konuda gelecek kaygısı çeken, sınav kaygısı yaşayan ya da aile içerisinde huzursuz olan çocuklarımız gelip psikoloğumuzla ücretsiz olarak birebir görüşmeler yapmakta ve bu konuda problemlerine çözümler bulmaya çalışmaktadır. Aile içerisinde yaşanan bir sorun olduğunda gerek çocuklarla gerek eşlerin birbirleriyle alakalı problemlerinde burada görüşmeler yapıp çözümler aramaktadır. Avukatımız haftanın bir günü (Cuma günleri) gönüllü olarak çalışıyor. Diğer arkadaşlarımız haftanın beş günü sabah sekiz akşam beş çalışmaktadır”

Kadın ve Aile Danışma Merkezi'nde kendini yalnız hissetme, yoğun stres hali, aile içi tartışmalar, duygusal ilişkilerde sorun, anne-baba ve çocuk ilişkisinde iletişim sorunları gibi konularda destek almak için uzman psikolog tarafından danışmanlık hizmeti verilmektedir. Kadroda bir sosyal çalışmacı bulunmaktadır. Merkezde bireyin etkileşimi toplumla olan uyumu, sosyal uyum, engelli bireylerin sorunları, madde bağımlılığı, istismar gibi konular ele alınmaktadır (Karaman Belediyesi, 2018 Faaliyet Raporu: 99).

Çocuk Evleri ve Kadın Konuk Evleri: Bedensel, ruhsal ve ahlaki gelişimleri ya da güvenlikleri tehlikede olan, kötü alışkanlıklarla birlikte sosyal tehlikelerle karşılaşan, boşluğa sürüklenen çocuklara yönelik Karaman Belediyesi'nin faaliyetlerinden Kadın ve Aile Hizmetleri Müdürü Huriye Günarlan şöyle bahsetmiştir:

“Karaman Belediyesi Kadın ve Aile Hizmetleri Müdürlüğü olarak herhangi bir çalışma yapmıyoruz ama kamu kurumlarının ve sivil toplum örgütlerinin yapmış olduğu çalışmalara destek veriyoruz. İl Emniyet Müdürlüğü, İl Sağlık Müdürlüğü ve diğer kurum ve

kuruluşlarla ortak çalışmalar yapıyoruz. Bunların yapmış olduğu çalışmalara destek veriyoruz.’’

Korunmaya ihtiyacı olan çocukların gelişmesinde çocuk evleri yeni bir uygulamadır. Çocuk evlerinde komşuluk, arkadaşlık gibi kavramlar ayrıca toplumsal örf ve adetler, ahlak ve değerler öğrenilmektedir. Toplumsal hayata etkin katılım sağlanarak kendini rahat ifade edebilen, güveni olan, gelecek kaygısı gütmeyen çocuklar yetiştirilmesi amaçlanmaktadır. Çocuk evleri uygulamasının çocukların ve gençlerin üzerindeki sosyokültürel ve psikolojik etkileri konusunda Kadın ve Aile Hizmetleri Müdürü Huriye Günarlan da vurgu yapmıştır.

‘‘Çok güzel bir uygulama. Bu gibi çocukların da sosyal olarak gelişmeleri yani sosyal hayata aktif bir şekilde katılmaları gerekmektedir. Bu şekilde kadın konuk evimiz kurulur da çocuklar gelirse çocukların sosyal hayata katılmaları için elimizden geleni yaparız. Çünkü onların da diğer çocuklardan bir farkı olmadığını düşünüyorum olmamalı da zaten. Onların da diğer çocukların yaptığı aktivitelere katılmaları için elimizden gelen her şeyi yapmaya hazırız ama dediğim gibi şuan bir konuk evi olmadığı için bir yardımımızda bulunmamaktadır. Tabi psikolojik olarak da bu çocukların diğer çocuklara göre daha çok etkileneceğini düşünüyorum bu konuda da yine uzman arkadaşlarımızla bazı çalışmalarımız olacak yani psikolojik olarak da diğer çocuklardan bir farkları olmadığını, kendimizi anlatmaya çalışacağı bir çalışma yapmayı planlıyoruz.’’

Kadın konuk evlerinde kalmak zorunda kalan çocukların sayısı son zamanlarda azımsanamayacak derecede artış göstermiştir. Bu çocukların hem biyolojik hem de zihinsel gelişimleri için Karaman Belediyesinin yaptıklarını Kadın ve Aile Hizmetleri Müdürü Huriye Günarlan şöyle değindi:

‘‘Belediyemize bağlı kadın konuk evimiz olmadığı için bu konuda herhangi bir çalışmamız yoktur. Fakat Aile ve Sosyal Çalışmalar Müdürlüğüne bağlı bir kadın konuk evi vardır. Bize bağlı olmadığı için çok fazla bir bilgimiz olmuyor. İlerleyen dönemlerde kadın konuk evi kurmak gibi bir projemiz var. Bu proje gerçekleştiğinde buraya gelen çocuklarla ilgili bir çalışma yapılacaktır.’’

Çocukların gelişen ve değişen bir birey oldukları göz önünde bulundurularak farklı yaşlarda farklı ruhsal özellikleri olduğu bilinmektedir. Bu nedenle çocuk ruh sağlığına yönelik yapılan çalışmaları Aile ve Kadın Hizmetleri Müdürü Huriye Günarşlan şöyle anlattı:

“Çocukluktan ergenliğe kadar olan bütün çocuklarımıza bu dönemlerinde psikolojik destek vermeye çalışıyoruz. Bu çocukları belirlerken onlar bize başvuruyorlar. Başvurduktan sonra biz önce aileleriyle görüşüyoruz. Çocuğun sorunu ne, sıkıntısı ne, aile içerisinde veya okulda sıkıntı var mı? Gerek görüldüğü zaman okul idaresi ve öğretmenleri ile görüşüyoruz. Sorunları olan bir çocuk tespit edildiği zaman alanında uzman arkadaşlarımız yardımda bulunmak ve varsa sorunları tanılayıp çözmek adına bazı testler uyguluyorlar. Bu testlerin içeriğini arkadaşlarımız ilgilendikleri için tam olarak hakim değilim. Ona göre uygun proje program yapıyorlar.”

Sosyal yardım kapsamında Aile ve Kadın Hizmetleri Müdürlüğü olarak sunduğunuz hizmetler nelerdir?

“Aile ve kadın hizmetleri Müdürlüğü olarak doğrudan tarafımızca sunulan bir hizmet maalesef yoktur. Fakat Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğümüzün bu konuda çocuklara sunduğu maddi hizmetler vardır.”

Yaz Dönemi Kursları: Yaz döneminde gençlere yönelik takı tasarımı, kitre bebek, resim, kat-1 sanatı, Kur'an-ı Kerim ve bağlama kursları açılmış, bu kurslarda 150 kursiyere eğitim verilmiştir. Spor kursu haftada 21 seans olarak yapılmış ve 400 kişi spor faaliyetlerinden yararlanmıştır (Karaman Belediyesi, 2015 Faaliyet Raporu,102).

Yazın çocuklara verilen kurslar onların ince motor becerilerini geliştirmeye, kendilerine olan güvenini kazanmaya hem de sosyalleşmelerine katkı sağlamaktadır. Kadın ve Aile Hizmetleri Müdürü Huriye Günarşlan yazın açılan kurslara talep yetersizliğinden şikayetçi olduğunu şu sözleriyle dile getirdi:

“Yazın genel olarak biz el becerileri kursları vermek istiyoruz ve bu konuda kurslar açıyoruz. Fakat çocuklardan çok fazla talep gelmiyor, çocuklardan gelen talepler genellikle müzikal konularda bağlama, gitar, keman üzerine oluyor bizde onların istekleri

doğrultusunda bu tarz kurslar açmaya ve bu yönde kendimizi geliştirmeye çalışıyoruz. El becerileri konusunda açtığımız kurslara talep az olunca çoğunu kapatmak zorunda kaldık. Başladıktan bir iki hafta sonra çocuklarımız gelmemeye başlıyor’’

Yaz döneminde gençlere yönelik Kur’an-ı Kerim, gitar, keman ve bağlama kursları açılmış, bu kurslarda 100 kursiyere eğitim verilmiştir. Spor kursu haftada 24 seans olarak yapılmış ve 400 kişi spor faaliyetlerinden yararlanmıştır (Karaman Belediyesi, 2016 Faaliyet Raporu: 70). Gençlere yönelik Kur’an-ı Kerim, gitar, keman ve bağlama kursları açılmış, bu kurslarda 25 kursiyere eğitim verilmiştir (Karaman Belediyesi, 2017 Faaliyet Raporu: 102). Yaz döneminde gençlere ve çocuklara yönelik Kuran-ı Kerim kursları açılmıştır. Kurslarda 30 öğrenci faydalanmıştır (Karaman Belediyesi, 2018 Faaliyet Raporu: 99).

Güvenlikleri tehlikede olan, kötü alışkanlıklar ve sosyal tehlikeler karşısında savunmasız kalan, boşluğa sürüklenen çocuklara yönelik belediyenin herhangi bir çalışması bulunmamakta böylelikle çocuklar başboşluğa sürüklenerek savrulmaktadır. Her yıl düzenli bir şekilde açılan el becerisi kursları talep olmamasından dolayı kapanmakta, çocuklar ince kas ve motor becerilerini geliştirebilecekleri aktivitelerden uzaklaşmaktadır. Yardıma muhtaç çocuklara maddi olarak yardım yapılmamaktadır.

Türkiye’ye göç eden mültecilerin çoğunluğunu çocuklar oluşturmaktadır. Bu yoğun göç sorunu çok boyutlu (sağlık, barınma, beslenme, çalışma ve eğitim) ele alınması gereken bir durumdur. Karaman Belediyesi nin mülteci çocuklara yönelik yapmış olduğu çalışmaları Aile ve Kadın Hizmetler Müdürü Huriye Günarslan şöyle açıkladı:

‘‘Mülteci çocuklarımıza yönelik herhangi bir talep gelmediği için çalışmamız şuan için yoktur. Mültecilerden gelen talepler genelde yardım konusunda olmaktadır. Yardım konusu olduğu için bu konuyla da Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü ilgilenmektedir. Eğer çocuklarla alakalı böyle bir talep gelirse değerlendirip bir çalışma yapabiliriz.’’

Çocuklara yönelik sosyal hizmet uygulamalarında dikkat çeken en önemli husus Kadın ve Aile Danışma Merkezi olmuştur. Burada aile içi sıkıntı yaşayan, kendini yalnız hisseden, yoğun stres, sınav kaygısı yaşayan çocuklar ücretsiz bir şekilde yararlanabilmektedir. Uzman kişiler tarafından sorunlara çözüm bulunması çocukların rahatlamasına, kaygılarının sona ermesini sağlamaktadır.

31 Mart yerel seçimlerinde Karaman Belediye Başkanlığında değişiklik olmuştur. Çocuk Dostu Kent Projesi ve çocuklarla ilgili yapılacak olan projeler hakkında bilgi almak için yeni Belediye Başkanı Savaş Kalaycı ile yapılan görüşme aşağıda verilmiştir.

SORU 1: Çocuk Haklarına dair Sözleşmenin somutlaşmış hali olan ve yerel yönetimlerin sorumluluk alanına giren Çocuk Dostu Şehirler Girişimi UNİCEF tarafından yürütülmektedir. Çocuk Dostu Şehir Projesi uygulamada çocukların haklarının politikalara, yasalara ve bütçelere yansımastır. Proje kapsamında Türkiye’ de seçilen pilot illerden biride Karaman olmuştur. Karaman Belediyesi olarak bu konudaki düşünceleriniz nelerdir?

“Çocuk Dostu Kent Projesini daha önce duymadım. Fakat bu konunun üzerine durup araştırma yapacağım”

SORU 2: Çocuk Sokakları Projesi, bir sokağın trafiğe kapatılarak çocukların oyun oynayabileceği, güvenli ve özgür alanlar olarak tasarlanıp hizmete açılan yerler olmuştur. Bu konuda ki düşünceleriniz nelerdir. Karaman’ da böyle bir sokak oluşturulabilir mi?

“Çocuk Sokakları Projesi geçmişte kalan oyunların tekrar gün yüzüne çıkartıldığı, çocukların sosyalleşmelerini sağlayacak önemli bir projedir. Karamanda bu konuda yer tahsisi yapıp incelemelerden sonra çocuk sokağı oluşturmaya hız verilecektir”

SORU 3: Çocuk meclisi, çocukların problemlerini, taleplerini ifade etmelerini ve kendileriyle ilgili problemlerin çözümünde aktif rol almalarını amacıyla kurulmuştur. Karaman’da çocuk meclisi oluşturulması konusundaki düşünceleriniz nelerdir?

“Çocuk Meclisi projesi ile birlikte çocukların ürettiklerini yaşama geçirerek başarmanın ve kazanmanın ruhunu erdemini geleceğimizi şekillendirecek çocuklarımıza öğreteceğiz. Çocuk meclisi, Karaman’da yaşayan çocukların problemlerini, taleplerini ifade etmelerini ve kendileriyle ilgili problemlerin çözümünde aktif rol almalarını sağlayacaktır.”

SORU 4: Çocukların fiziksel, sosyal ve psikolojik gelişimleri açısından çevre olumlu özellik taşımaktadır. Çocukların kendi çevreleriyle etkileşimine elverişli eğlence, eğitim ve sosyal etkinliklerin sunulabildiği sosyal yapılanmalar konusunda bir çalışmanız var mı?

“Evet bu konuda ki projelerimiz şöyledir. Kültür ve Sanat Parkı Projesi: Doğal yaşam alanlarını artırmak ve şehrimize yeni bir güzellik daha katmak halkımızın stresini atması için zenginleştirilmiş bir projedir. İşletmeler; yap işlet devret projesi ile hayata geçirilecektir. Kültür park içerisinde Türk hamamı, gölet, halı saha, tenis kortu, çay bahçeleri ve kafeler aktif olarak hizmet verecektir. Gölet alanı içine oturma alanları, göleti besleyen su büyük bir şelale olarak planlanacak, su belli bir genişlikte ve yükseklikten gölet alanına düşürülecektir. Su düşüş perdesi olarak kemerler yapılacak, şelalenin içinden insanların geçit olarak kullanabileceği kapı mağara bırakılacaktır.”

“Meslek Edindirme ve Geliştirme Kursları Projesi: En iyi yatırım insana yapılan yatırımdır anlayışı ile çalışmalarımız olacaktır. Organize sanayi ve küçük sanayi sitelerinin gelişimine destek olmak ve geliştirmek amacı ile meslek eğitimlerinin verileceği bir karaman gelişim akademisi (kga) kurulacaktır. Akademi bünyesinde iş dünyasının ve vatandaşlarımızın talep ettiği bölümlerde sertifikalı kurslar verilerek sonucunda vasıf sahibi olan hemşehrilerimiz iş sahibi olacaklardır.”

SORU 5: Oyun alanları çocukların sadece bedensel özelliklerini kullanarak vakit geçirecekleri alanlar değil, zihinsel becerilerini kullanabilecekleri, yaratıcılıklarını geliştirebilecekleri, oynayarak öğrenebilecekleri türde oyuncaklarında yer aldığı alanlar olmalıdır. Bu konuda ileriki zaman diliminde nasıl çalışmalar düşünüyorsunuz?

“Yaşam kalitesini artırmak amacıyla halkımızın en kısa zamanda ulaşabileceği yeşil alan ve parklar oluşturmayı planlıyoruz. Bu amaçla her mahalleye en kısa mesafede modern, yenilikçi, farklı konsept ve özelliklerde, çocuklarımızın eğlenirken fiziksel gelişimlerine de katkı sağlayacak özellikleri olan oyun grupları ile renklendireceğimiz özellikle çocuklar, gençler ve engelliler için ayrı ayrı düşünülerek tasarlanan oyun alanları bulunan parklar mahallelerimize kazandırılmış olacak.” Çocuk kültür ve sanat merkezleri projesi, Oyun ve oyuncak evi projesi, Ahşap çocuk oyun parkları, Farklı gelişen çocuklarımız için oyun alanları projeleri de yer almaktadır.”

SORU 6: Parklarda ki çocuk oyun alanları farklı fiziksel veya zihinsel özelliğe sahip çocuklar içinde tasarlanmalıdır. Karaman ilinde engelli çocuklara yönelik oyun alanlarının oldukça yetersiz ve işlevsiz olduğu görülmektedir. Bu konuda neler düşünüyorsunuz?

“Engelli oyun gruplarının çoğaltılmasını sağlayacağız ayrıca bu konuyla ilgili engelli çocukları da kapsayacak yeni bir projemiz mevcuttur. Engelsiz köy “fizik ve tedavi rehabilitasyon kompleksi” projesi bu projeyi ekip arkadaşlarımızla birlikte tahmini 8 yıldır tasarlamaktayız. Çok yönlü düşünmekte olduğumuz bu çalışma, belediyemize kaynak oluşturacak önemli başlıklarımızdan biridir. Üretken belediyeçilik anlayışıyla gerçekleştireceğimiz bu projemizi, şimdilik kısaca belirtecek ve uygun zamanda daha fazla açılımını yapacağız. Şehrimizin tüm yaşayanlarını kapsayan bir engellilik haritası ve envanter çalışması da yapılacaktır. Uygun geniş bir alana; “engelsiz köy” adında fizik tedavi ve rehabilitasyon kompleksi oluşturulacaktır.”

SORU 7: Şenlikler, festivaller, fuarlar çocukların birbirleriyle kaynaştıkları sosyalleştikleri, güzel vakit geçirip eğlendikleri yerlerdir. Bu konuda nasıl çalışmalar yürütmektesiniz?

“Gençlik kimliğinin güçlendirilmesi için ödül ve teşvikler ile çocuklarımıza yönelik proje yarışmaları düzenlemekteyiz. Uçurtma şenlikleri, Kitap fuarları gibi. Ayrıca Geri dönüşüm kumbaraları projesiyle kullanılmış giysi, ayakkabı ve tekstil ürünlerinizi şehrimizin farklı noktalarına kurarak çocukların bu bilici kazanmasını sağlayacağız. Tekstil kumbaralarıyla hem çevreye hem de ihtiyaç sahiplerine destek olabileceğiz. Ayrıca şehrimizde bir hayvanat bahçesi kurulmasını düşünüyoruz geniş bir alanda, ilk etapta çok renkli bir hayvanat bahçesi kurulacaktır. Ciddi bir eğlence merkezi olan hayvanat bahçesinin tanıtımının iyi yapılmasıyla bölge turizmine de katkı sağlayacaktır. Çocuklarımıza çevremizde yaşayan hayvanları tanıma fırsatı verecektir.”

SORU 8: Karaman Belediyesi'nin sosyal yardım kapsamında çocuklara sunduğu hizmetler nelerdir?

Belediye olarak yaptığımız bir yardım bulunmamaktadır. Ancak kent konseyi kapsamında burslar verilmektedir.

SONUÇ

Çocukluk evresi, insan hayatının önemli bir bölümüdür. Günümüzde bu evre özel olarak ilgilenilmesi gereken dönem olarak görülmeye başlanmış bu nedenle bilim dalları (sosyal hizmet, psikoloji, tıp, pedagoji vb.) kendi alanlarında incelemeler yapmaya başlamıştır.

Başta birleşmiş milletler olmak üzere UNESCO gibi uluslararası örgütler kadının insan hakları ve çocuk hakları gibi konuları 1990'lı yıllarda tartışmaya başlamış ve bu yönde uluslararası konferans ve toplantılar düzenleyerek üye ülkelerden bu doğrultuda yasal düzenlemeler ve eğitim sistemlerinde değişiklik yapmalarını istemiştir. Bunlardan en kapsamlısı çocuk hakları sözleşmesidir. Sözleşme, çocuğu güçlü, yeterli bir birey ve yaşıyla gelişim evresine uygun hak ve sorumlulukları olan aile ve toplum üyesi olarak görmektedir. Türkiye'de ilgili anlaşmaları imzalayarak yasal değişiklikler yapmış kurum ve kuruluşlarında yapılandırma sürecine girmiştir. Birleşmiş Milletler Çocuk Haklarına Dair Sözleşme'nin birinci maddesine göre; 18 yaşına kadar her insan çocuk sayılır ibaresiyle birlikte Türk Medeni Kanunu'nun 11. maddesi reşit (ergin) olmayı genel kural olarak 18 yaşın doldurulmasına bağlamıştır.

Ülke nüfusunun yaklaşık üçte birini oluşturan çocukların yaşamlarını kaliteli bir şekilde sürdürebilmeleri kentsel politikalar sayesinde mümkündür. Çocukların kentte görünür hale gelebilmesi için çocukların algısı, tercihleri ve gereksinimleri göz önünde bulundurulmalıdır. Yerel alanda birincil hizmet birimi olan belediyeler çocuklarla ilgili ihtiyaç duyulan ve duyulacak her türlü mahalli ve müşterek nitelikteki hizmetlere en yakın birimdir.

Belediyelerin Türkiye'deki yasal mevzuatına bakıldığında ilk olarak 1580 Sayılı Belediye Kanunu göze çarpmaktadır. 75 yıl yürürlükte kalan kanun sosyal içerikli işlerde belediyelere pek bir görev vermemiştir. 2004 yılında Büyükşehir Belediyesi Kanunu, 2005

yılında da Belediye Kanunu yayımlanarak yerel yönetimlerde dönüşüm başlamıştır. 2012 yılına gelindiğinde il özel idareleri bünyesindeki görevler büyükşehir kapsamında olan yerlerde büyükşehir belediyelerine bırakılmış, belediyelerin çalışma kapsamı genişletilerek sosyal içerikli işlere yoğunlaşmıştır. Bunlar sosyal, kültürel, eğitim, sağlık, sportif faaliyetler, çevresel düzenlemeler ve kentle ilgili alınacak kararlara çocuklarında dahil edilmesi gibi çalışmalardır.

Kentlerde çocuk hakları konusuna gereken önemin verilmemesi, çocuğa koruyucu bir ortam sağlanamamasına yol açmaktadır. Çocukların, özellikle ev dışı alanlarda korunaksız kalması ve özgür olmaması kamusal alanlarla doğrudan ilişki kuramamasına neden olmakta, böylelikle çocuk, ebeveynleri ile birlikte yapıları mekânlarda, yapay bir çevrenin içerisine hapsedilmektedir. Çocukları kapandıkları evlerden, cep telefonu ve internetten bir parça olsun uzaklaştırabilmek için kente katmak gerekmektedir. Katılım, kamu yararının bir parçası olarak, çocukların etkinliklerde yer alması ve bu süreçlerde etkili olmasıdır.

Çocuk Dostu şehirler projesi çocukları toplumun katılımcı aktörleri haline getirmeyi amaçlamakta ayrıca çocukların bulunduğu her yerin büyükler için olduğu kadar çocuklar için olduğunu da söylemektedir. Çocuk dostu kent projesinde ülkemizde pilot ülkeler belirlenmiştir. Bunlar Antalya, Bursa, Gaziantep, Karaman, Kayseri, Kırşehir, Uşak, Sivas, Tekirdağ'dır. Bu çalışmada Karaman ili örnek olarak seçilmiş ve incelenmiştir.

Yapılan araştırmalarda tezin amacına yönelik olarak bazı tespitlerde bulunulmuştur. Bunlar şu şekildedir;

- Yapılan çalışmada önemli olan ilk husus Karaman ilinin çocuk dostu kent projesine seçilmiş pilot illerden biri olmasına rağmen belediyenin faaliyet raporlarında bu konuyla ilgili hiçbir bilginin olmaması ve ilgili müdürlüklerle yapılan görüşmelerde müdürlüklerin Çocuk Dostu Kent Projesine yabancı oldukları dikkat çekmektedir.

- Karaman ilinde çevresel düzenlemelere bakıldığında şehrin birçok noktasına çocuk parkları yapılmıştır. Ancak parklar çocukları özgürleştiren alanlar olmaktan ziyade sıkışmışlığı ortaya koymakta ve oyun grupları standart, yaratıcılıktan uzak durumdadır.
- 153 tane parkta çocuk oyun grubu bulunmasına rağmen sadece 4 tanesinde engelsiz oyun grubu vardır. Engelsiz oyun grupları çocukların özgürce, birinden destek almadan, güvenli bir şekilde kullanımına uygun değildir.
- Karaman ilindeki huzur bahçeleri apartman hayatında yaşayan çocukların ebeveynleriyle birlikte doğa ile vakit geçirmelerini, toprakla uğraşmalarını onu işleyerek, bitki yetiştirerek hem sosyalleşmelerini hem de motor becerilerinin gelişmesini amaçlamıştır. Ancak son zamanlarda bahçe hedefinden uzaklaşarak güvenlikten yoksun, etrafında sürüler halinde köpeklerin gezdiği, hırsızlıkların yaşandığı, metruk bir görünüm kazanmaya başlamıştır.
- Okullar Hayat Bulsun Projesi ile Karaman Belediyesi okullardaki çevresel düzenlemeleri gerçekleştirmeyi hedeflemiştir. Ancak proje 2013-2014 yılları arasında sınırlı kalmıştır. Okul bahçelerinin düzenlenmesi, oyun grupları montajının yapılması proje şeklinde devam etmemekte, talep eden okullara düzenlemeler yapılmaktadır.
- 2015 yılından itibaren deforme olmuş oyun grupları sökülerek, çocukların sağlığını tehdit etmeyen polietilen oyun gruplarının montajı yapılmıştır. Birkaç parkta eski çocuk oyun grupları bulunurken diğer parklarda oyun gruplarının hepsi değişime girmiştir.
- Kültürel, sanatsal faaliyetleri kapsamında 2012 yılında açılan Deneme ve Bilim Merkezi, çocukların bilimsel süreç becerilerine katkı sağlamakta ve öğrenciler uygulamalı eğitimler görmektedir. Ancak Deneme ve Bilim Merkezi sadece yaz aylarında faaliyetlerini sürdürmektedir. Bu nedenle çocuklar okul dönemi boyunca

derslerine katkı sağlayacak uygulamalı eğitimlerden, laboratuvar ve deney odalarından mahrum kalmaktadır.

- Çocuk tiyatroları ve sinemalar Karaman Belediyesi tarafından ortalama yılda 4 kez olacak şekilde yarıyıl tatillerinde ve önemli günlerde gösterilmektedir.
- Çocukların yaşadıkları topraklardaki değerleri öğrenmeleri için Karaman Belediyesi 5 önemli değer (Yunus Emre, Kazım Karabekir, Piri Reis, Karamanoğlu Mehmet Bey ve Mevlana) tanıtıldığı kitaplar çıkararak çocukların kültür düzeyini yükseltecek, seviyelerine uygun yayınlar hazırlamaktadır.
- Türk Dili ve Yunus Emre'yi anma etkinlikleri 1963'ten beri her yıl coşkuyla Karaman ilinde kutlanmaktadır. Yarışmalar, ödül törenleri, tiyatro gösterileri yapılarak çocukların kültürlerini tanımaları, eğelenerek öğrenmeleri sağlanmıştır.
- Çocukların kendi şehirlerindeki kültürel zenginlikleri veya başka şehirlerdeki tarihi ve kültürel zenginlikleri görmesinin en etkili yollarından biride gezi organizasyonlarıdır. Karaman Belediyesi'nin çocuklara yönelik gezi organizasyonları Çanakkale gezileriyle sınırlıdır. Başka illerdeki tarihi güzellikler ancak talep gelirse düzenlenmekte bu konuda planlı bir çalışması bulunmamaktadır.
- Çocuk meclisleri çocukların sorunlarını dile getireceği, öz güvenlerinin gelişeceği, temsil kabiliyetlerinin artırılacağı yerlerdir. Çocukların ailesine, çevresine ve yaşadığı şehre duyarlılığını artırmak için kurulmuşlardır. Karamanda çocuklar için böyle bir meclis bulunmamaktadır.
- Karaman Belediyesi'ne ait kadın konukevi ve çocuk evleri bulunmamaktadır. Kendilerine gelen kadınları ve çocukları Karaman Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Müdürlüğü'ne yönlendirilmektedir. Aile içerisindeki çocukların sorunlarına yönelik kadın ve aile danışman merkezleri oluşturulmuş. Burada çalışan bir sosyal hizmet uzmanı, uzman aile danışmanı ve psikolog bulunmaktadır.

- Aile ve Kadın Hizmetleri Müdürlüğünün çocuklarla ilgili sosyal yardım kapsamında sunulan bir yardımı yoktur. Aile ve Kadın Hizmetleri Müdürlüğü Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğünün bu konuda yetkili olacağını söylemektedir. Ancak Kültür ve Sosyal İşler Müdürüyle yapılan görüşmede böyle bir yardımın olmadığı dile getirilmiştir. Belediyenin birimleri arasında koordinasyon kopukluğu olduğu görülmektedir.
- Belediyenin çocuklarla ilgili verdiği hizmetlerin duyurulmasında internet sayfasının etkili kullanmadığı gözlenmektedir.

Yapılan araştırmalarda görülmüştür ki Karaman Belediyesi çocuklar için çevresel düzenlemeler, spor, sanat, eğitim ve kültürel faaliyetler gibi çok geniş bir alanda hizmet vermektedir. Bu faaliyetlerle çocukların kişisel gelişimlerine, sosyal becerilerine, kendilerine olan güvenlerine, eğitimlerine katkıda bulunduğu sonucuna ulaşılmıştır. Tablet/oyun bağımlısı olan çocuklar çevresel düzenlemelerle birlikte evlerinden çıkarak hareketsizliğe bağlı obezite gibi hastalıklar engellenmiş, yaz ve kış aylarında verilen spor kurslarıyla çocuklar sosyalleşmiş, asosyal bir toplumun önüne geçilmiştir. Verilen sanat kurslarıyla günlük hayat pratikleri öğretilmiş, kendilerinin yeni şeyler ürettiğini gören çocuklar tüketim odaklı olmaktan kurtulmuştur.

ÖNERİLER

- Çocuk sokakları projesi kapsamında valide sultan mahallesinde bulunan çıkmaz sokak kapatılarak tamamen çocukların vakit geçirecekleri alanlara dönüştürülmesinde fayda görülmektedir. Aşağıda (Fotoğraf 12-13) Valide Sultan Mahallesinde bulunan çıkmaz sokakların fotoğrafı yer almaktadır.

Fotoğraf 12

Kaynak: Kişisel çekim (Beliince, Aliye. Çekim Tarihi 01.08.2019).

Fotoğraf 13

Kaynak: Kişisel çekim (Beliince, Aliye. Çekim Tarihi 01.08.2019).

- Çocuk Meclisleri Oluşturularak, çocukların beklentilerinin ve isteklerinin görünür hale gelmesinde yarar görülmektedir.
- Çocuk oyun grupları ve oyun alanlarının niceliğinin ve niteliğinin artırılmasında fayda görülmektedir.
- Engelli çocukların erişilebilirliğinin kolay olacağı oyun alanlarının oluşturulmasında fayda görülmektedir.

KAYNAKÇA

1580 Sayılı Belediye Kanunu. (1930). T. C. Resmi Gazete. 1471, 14 Nisan 1930.

2018 Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi http://tuik.gov.tr/PreTablo.do?alt_id=1059

2464 Sayılı Belediye Gelirleri Kanunu. (1981). T.C. Resmi Gazete 17354, 26 Mayıs 1982.

2918 Sayılı Karayolları Trafik Kanunu.(1983). T.C. Resmi Gazete, 18195, 13 Ekim 1983.

4755 sayılı Çocuk Haklarına Dair Sözleşmeye Ek Çocuk Satışı, Çocuk Fahişeliği ve Çocuk Pornografisi ile İlgili İhtiyari Protokol kanunu (2000). T.C. Resmi Gazete, 54/263, 25 Mayıs 2000.

5216 Sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu (2004). T.C. Resmi Gazete, 25531, 10 Temmuz 2004.

5302 Sayılı İl Özel İdaresi Kanunu. (2005). T. C. Resmi Gazete, 25745. 4 Mart 2005.

5393 Sayılı Belediye Kanunu. (2005). T. C. Resmi Gazete, 25874. 13 Temmuz 2005.

6360 Sayılı On Dört İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Yedi İlçe Kurulması İle Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun. (2012). T. C. Resmi Gazete. 28489. 6 Aralık 2012.

Akdoğan, A. (2014). *Kamu Maliyesi*. Akara: Gazi Kitapevi.

Akad, M. (1992). *Teori ve Uygulamada Sosyal Güvenlik Hakkı, Kazancı, Hukuk Yayını, İstanbul*.

Akdağ, İ. (2012). “*Yeniden Yapılandırma Çalışmaları Kapsamında Türkiye’de Yerel Yönetimlerde Etkinlik Arayışları*”, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Yönetimi Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi.

Akdoğan, Y. (2006). “Sosyal Belediyecilik, Yerel Siyaset”, Sayı:3, Ss 43-47.

Aksaray Belediyesi 2018 Faaliyet Raporu

https://www.aksaray.bel.tr/files/faliyet_rapor/2018_falyet.pdf Erişim Tarihi 21.04.2019

Aksoy, Y. (2016). “Konya Huzur Bahçesi Medeniyet Sanat”, *İMÜ Sanat, Tasarım ve Mimarlık Fakültesi Dergisi*, Sayı:2, 2016, s.75-88. Konya

Aktan, C. C. (1995). *21.Yüzyıl İçin Yeni Bir Devlet Modeline Doğru Optimal Devlet, Kamu Ekonomisinin ve Yönetiminin Yeniden Yapılanması ve Küçültülmesine Yönelik Öneriler*, TÜSİAD Yayınları, İstanbul

Ankara Belediyesi, <https://www.ankara.bel.tr/index.php?CID=2897>

Ankara Büyükşehir Belediyesi Çocuk Bakım Evleri, <https://www.ankara.bel.tr/sosyal-hizmetler/cocuk-hizmetleri/cocuk-bakim-evleri>. Erişim Tarihi: 21.05.2019.

Antalya BŞB 2018 Faaliyet Raporu

[http://antalya.bel.tr/Content/UserFiles/Files/Raporlar%2FFaaliyetRaporlari%2FABB%202018%20Y%C4%B1%C4%B1%20Faaliyet%20Raporu%20\(Web%20Mini\).pdf](http://antalya.bel.tr/Content/UserFiles/Files/Raporlar%2FFaaliyetRaporlari%2FABB%202018%20Y%C4%B1%C4%B1%20Faaliyet%20Raporu%20(Web%20Mini).pdf) Erişim Tarihi: 08.05.2019

Artantaş, O. Ç. (2016). “*Kamu Hizmeti ve Bedel*”. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Hukuku Anabilim Dalı. Yüksek Lisans Tezi.

Aydın, A. H. (2013). “*Kamu Yönetimine Giriş*”. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Aydın, M. (2008). “*Sosyal Politika ve Yerel Yönetimler*”. İstanbul: Yedirenk Yayıncılık.

Bağdaş, Ç. (2016). ‘Erzincan Kenti Çocuk Oyun Alanlarının İncelenmesi’. *Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi (ERZSOSDE)* ss. 271-280. Erzincan

Bal, A. (2005). ‘*Zonguldak Kenti Yeşil Alan Sistemindeki Çocuk Oyun Alanlarının Durumunun Peyzaj Mimarlığı İlkeleri Açısından İrdelenmesi*’, Zonguldak Karaelmas Üniversitesi Fen Bilimler Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, Bartın.

Basiskele Belediyesi, <http://www.basiskele.bel.tr/haber/1/3084/en-eglenceli-ve-egitici-park-basiskelede> Erişim Tarihi 03.04.2019.

Başakşehir Belediyesi, <https://basaksehir.bel.tr/haberler/okullar-arasi-atik-pil-atik-yag-yarismasi-basladi-3222> Erişim Tarihi 03.04.2019.

Başbakanlık Özürlüler İdaresi Başkanlığı - Projeler Özürlülük Araştırmaları) <http://www.engelsiz.hacettepe.edu.tr/belge/ozida.pdf>

Batman Belediyesi Çocuk Sokağı Projesi
<http://www.batman.bel.tr/icerik/25/8420/batmanin-ilk-cocuk-sokagi.aspx> Erişim Tarihi:
01.06.2019

Bayrakçı, E. (2009). *Yerel Yönetimler Maliyesi*. Konya: Dizgi Ofset.

Bayrakçı, E. (2012). *Yerel Yönetimler Maliyesi*. Konya: Dizgi Ofset.

Berk, A. (2003). Yerel Hizmet Sunumu ve Belediye İktisadi Teşebbüsleri. *Sayıştay Dergisi*, Sayı: 49.

Beylikdüzü Belediyesi Çocuk gözüyle Çevre Yarışması

<https://www.beylikduzu.istanbul/haber/990/beylikduzu-belediyesinden-cocuk-gozuyle-cevre-yarismasi> Erişim Tarihi: 10.07.2019.

Bilen, M. (1990). *Plandan Uygulamaya Öğretim*. Ankara: Sistem Ofset

Biröl, G. (2008). Çocuk Dostu Kent Neresidir? Megaron Balıkesir, *Mimarlar Odası Balıkesir Şubesi Dergisi*, Aralık, 10-13.

BM Çocuk Haklarına Dair Sözleşme,

http://cocukhaklari.barobirlik.org.tr/dokuman/mevzuat_uamevzuat/birlesmismilletler.pdf

Bornova Çocuk Eylem Planı Çalışmayı İzleme Raporu,

<https://www.izmirbarosu.org.tr/Upload/files/Sayfalar/merkezler/cocukdostusehirler.pdf>

Erişim Tarihi: 04.05.2019

Bozdoğan, R. (2004). Kentsel Kamu Hizmetlerinden Tatmin Düzeyi: İstinye İstanbul Örneği'', *Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, cilt 7 ss. 121-145

Bozdoğan, R. ve Demirkaya, Y. (2008). *Türkiye'de Yerel Yönetimler*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım

Bülbül, D. (2006). *Yerel Yönetimler Maliyesi*. Ankara: Gazi Yayıncılık.

Çağlayan, R. (2011). *İdare Hukuku*. Ankara: Dinamik Akademi.

Çayırılan Çocuk Sokağı Projesi <http://www.cayiralan.gov.tr/cocuk-sokagi-projesi>

Erişim Tarihi: 10.07.2019

Çelik, A. (2014). Sosyal Belediyecilik Anlayışı: Şanlıurfa Büyükşehir Belediyesi Örneği. *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi* 16/1 Ss. 1-20

Çelik, A., Şahin, M. (2013). *Spor ve Çocuk Gelişimi* cilt 6 sayı 1, ss. 467-478.

Çocuk Dostu Şehirler Projesi Bornova Çocuk Eylem Planı Çalıştay İzleme Raporu

Çocuk Koruma Kanununa Göre Verilen Koruyucu ve Destekleyici Tedbir Kararlarının Uygulanması Hakkında Yönetmelik (2006). T.C. Resmi Gazete, 26386, 24 Aralık 2006.

Çocuk Trafik Eğitim Parkları Yönetmeliği. (1998). T.C. Resmi Gazete, 23503, 24. Ekim, 1998.

Çoker, Z. (1999). *Belediye ve Mülki İdare Amirleri*. Ankara: TODAİE.

Engelli ve Yaşlı Bireylere İlişkin İstatistikler Bülteni, https://ailevecalisma.gov.tr/media/6598/bu-lten_may%C4%B1s2019_20190624-1.pdf

Erdemli Belediyesi 2018 Faaliyet Raporu <http://upload.erdemli.bel.tr/yukle/Faaliyet-Raporu/Erdemli-Belediyesi-2018-Yili-Faaliyet-Raporu.pdf> Erişim Tarihi 07.05.2019

Ermiyagil, M. S., Abbasoğlu, C., Gürçınar S. (2015). Kentsel Mekanın Gelişiminde Çocuk Oyun Alanlarının Rolü: KKTC’de Yeni Kent Gönyeli Örneği, *İdealkent Dergisi*, cit.17, ss.11-43.

Erten, M. (1999). *Nasıl Bir Yerel Yönetim*. İstanbul: Anahtar Kitaplar/ Kent ve Çevre Dizisi.

Eryılmaz, B. (1995). Yerel Yönetim Sendromu, *Yeni Türkiye Dergisi*, Cit 4, ss 340-346.

Eryılmaz, B. (2011). *Kamu Yönetimi- Düşünceler/Yapılar/Fonksiyonlar/Politikalar*. Ankara: Okutman.

Eryılmaz, B. (2012). *Kamu Yönetimi- Düşünceler/Yapılar/Fonksiyonlar/Politikalar*. Ankara: Alter

Eryılmaz, B. (2007). *Kamu Yönetimi*, Erkam Matbaası, İstanbul.

Etiler, N. (2007). Türkiye’de Çocuk Politikaları. *Toplum ve Hekim Dergisi Sayı 6 Cilt 22.ss 402-407*

Evcil, A. (2014). *Herkes İçin Tasarım Evrensel Tasarım*, İstanbul: Boğaziçi Yay

Evcil, N.(2015). *Esenler, Evrensel Tasarım (Herkes İçin Tasarım) ve Çocuk Sokağı*. *Beykent Üniversitesi, Esenler Belediyesi Şehir Düşünce Merkezi Şehir Yayınları Yayın No: 10*

Falay, N. (2003). Kamu Hizmeti ve Yerel Yönetimler İlişkisi”, I. Ulusal Yerel Yönetimler Çalıştayı, 6-7 Haziran Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Biga İİBF, Biga/Çanakkale, ss.40-47.

Gazan, K. (2010). *Bir Kamu Kuruluşu Olarak Belediyelerde Hizmet Kalitesi, Müşteri Memnuniyetinin Ölçülmesi*, Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi.

Gökmen, H. S. (2013). *Çocuk Dostu Kent Üzerine Stratejiler*, TMMOB 2. İzmir Kent Sempozyumu, ss.820-830.

Gönen,Y. (2014). *İdare Hukuku ve İdare Yargılama Hukuku*. Ankara: Kariyer Meslek Yayıncılık.

Gözler, K. (2018). *İdare Hukuku Dersleri*, Bursa. Ekin Ki tabevi Yayınları.

Gözübüyük, Ş. (2001). *Türkiye’nin Yönetim Yapısı*, Turhan Kitabevi, Ankara.

Gözübüyük, Ş. (1995). *Yönetim Hukuku*. Ankara: Turhan Kitabevi0

Gözübüyük, Ş. (2004). *Yönetim Hukuku*. Ankara: Turhan kitabevi.

Günday, M. (1998). *İdare Hukuku*. Ankara: İmaj Yayıncılık

Günel, Z. (2015). Dünyada Aile Dostu Kent Örnekleri, Aile Dostu Kentler Etüt Araştırması, , *Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Yayını*, Ankara. Ss 69-81

İzmir Belediyesi, <https://www.izmir.bel.tr/tr/Projeler/kadin-danisma-merkezi-ve-kadin-siginma-evi/1388/4> Erişim Tarihi 18.05.2019

Kadın Konukevlerinin Açılması ve İşletilmesi Hakkında Yönetmelik (2013). T.C. Resmi Gazete, 28519, 5 Ocak 2013.

Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Ulusal Eylem Planı (2016-2020)
<https://ailevecalisma.gov.tr/ksgm/ulusal-eylem-planlari/kadina-yonelik-siddetle-mucadele-ulusal-eylem-plani/> Erişim Tarihi: 12.04.2019.

Karakılçık, Y. (2013). *Yeni Yerel Bölgesel Gelişmeler Işığında Yerel Yönetimler, Yeni Yerinden Yönetim Uygulamaları-Tartışmalar- Yaklaşımlar*. Ankara: Seçkin Yayıncılık

Karaman	Belediyesi	2010	Faaliyet	Raporu
https://karaman.bel.tr/Genel/Evrak/fr2010.pdf				
Karaman	Belediyesi	2011	Faaliyet	Raporu
https://karaman.bel.tr/Genel/Evrak/fr2011.pdf				
Karaman	Belediyesi	2012	Faaliyet	Raporu
https://karaman.bel.tr/Genel/Evrak/fr2012.pdf				
Karaman	Belediyesi	2013	Faaliyet	Raporu
https://karaman.bel.tr/Genel/Evrak/fr2013.pdf				
Karaman	Belediyesi	2014	Faaliyet	Raporu
https://karaman.bel.tr/Genel/Evrak/Fr2014.pdf				

Karaman	Belediyesi	2015	Faaliyet	Raporu
https://karaman.bel.tr/Genel/Evrak/Fr2015.pdf				
Karaman	Belediyesi	2016	Faaliyet	Raporu
https://karaman.bel.tr/Genel/Evrak/Fr2016.pdf				
Karaman	Belediyesi	2017	Faaliyet	Raporu
https://karaman.bel.tr/Genel/Evrak/Fr2017.pdf				
Karaman	Belediyesi	2018	Faaliyet	Raporu
https://karaman.bel.tr/Genel/Evrak/Fr2018.pdf				
Karaman	Belediyesi,	2015-2019	Stratejik	Plan
https://karaman.bel.tr/Genel/Evrak/KaramanBelediyesiSP1015.pdf				
Karaman	Merkez	İlçe	Raporu,	2014
http://www.mevka.org.tr/Yukleme/Uploads/DsynePZiZ719201724953PM.pdf				
Karaman	Sanayi	ve	Ticaret	Odası,
http://www.ktso.org.tr/UserFiles/File/2018%20sosyoekonomikveriler.pdf				

Kayseri Belediyesi 2017 Faaliyet Raporu

<https://www.kayseri.bel.tr/uploads/pdf/strateji-gelistirme-2017-faaliyet-raporu.pdf> Erişim

Tarihi:22.05.2019

Keçiören Belediyesi Çevre Çiçekleri Hareketi Yarışması

https://www.kecioren.bel.tr/CEVRE_CICEKLERI_HAREKETI_YARISMASI_FINALI_YA

[PILDI-515-haber.html](https://www.kecioren.bel.tr/CEVRE_CICEKLERI_HAREKETI_YARISMASI_FINALI_YA) Erişim Tarihi: 01.06.2019

Keig Platformu, (2016). Yerel Yönetimlerin Çocuk Bakım Hizmetlerine Yönelik Bir Değerlendirme: İstanbul'da Belediye Kreşleri.

http://www.keig.org/wpcontent/uploads/2017/01/YY_web-2.pdf Erişim Tarihi 13.05.2019.

Keleş, R. (2009). *Yerinden Yönetim ve Siyaset*. İstanbul: Cem Yayıncılık.

Kozan, H., Bozgeyikli, H., Kesici, Ş. (2018). *Engelsiz Kent: Görme Engelli Bireylerin Kentlerde Yaşadıkları Problemler* Sayı 23, Cilt 9, ss 216-235

Köse E. (2013). *Eğitim Kurumlarında Gerçekleştirilen Ders Dışı Etkinliklerin Sınıflandırılmasına Yönelik Bir Öneri Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi* Sayı: 2/2 ss. 336-35

Kuyumcu, N. (2010). Eğitimde Tiyatro ve Gençler. *Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* cilt 19 sayı 1 ss 156-165

Küçükçekmece Belediyesi Çocuk Sokağı Projesi

<http://kucukcekmece.istanbul/icerikler/haberler/kucukcekmece-de-cocuklara-ozel-sokak/635>

Erişim Tarihi: 01.06.2019.

Menderes Belediyesi 2018 Faaliyet Raporu

<http://www.menderes.bel.tr/files/Kurumsal/Belediyemiz%20Raporu%2018.04.2019.pdf>

Erişim Tarihi 14.05.2019

Mersin Büyükşehir Belediyesi 2018 Faaliyet Raporu

<https://www.mersin.bel.tr/upload/dokumanlar/MBB%202018%20Mali%20Y%C4%B1%C4%B1%20Faaliyet%20Raporu.pdf> Erişim Tarihi 14.05.2019

Murat Paşa Belediyesi psikolojik Danışmanlık Hizmeti

<https://www.muratpasabld.gov.tr/haber/20621/3/muratpasadanpsikolojikdanismanhizmeti>

Erişim Tarihi 01.06.2019

Nadaroğlu, H. (1998). *Mahalli İdareler*. İstanbul: Beta Yayınevi

Nadaroğlu, H. (2000). *Mahalli İdareler*, İstanbul: Beta Yayınları

Negiz, N. (2011). Sosyal Yardım ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri Açısından Isparta Belediyesi: Farkındalık, Yararlanma ve Değerlendirme Açısından Bir Araştırma. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi* Cilt.16, Sayı.2, ss .322-342.

Nilüfer Belediyesi 2018 Faaliyet Raporu
http://www.nilufer.bel.tr/dosya_yoneticisi/mudurlukler/Tiyatro/1570.pdf Erişim Tarihi:
 23.05.2019.

Öktem, K. (2008). Çocuk Dostu Şehirler: Lüleburgaz Örneği. *Hukuk ve İktisat Araştırmaları Dergisi*. Cilt 11, Sayı2.

Öner, Ş. (2006). *Yeni Mevzuat Çerçevesinde Türkiye' de Belediye Yönetimi*. Ankara: Nobel Yayım Dağıtım.

Özay, İ. (1986). *İkinci Bine Kavuşurken Günışığında Yönetim*. İstanbul: Alfa Yayınevi.

Özdenkoş, D. (1999). *Merkezi Yönetim İle Yerel Yönetimler Arasındaki Görev Bölüşümü*. *G.Ü.İ.İ.B.F Dergisi*, 2/99.

Özel, M., Filiz, M., Sevinç, A. (2011). Betonda Fiber Katkı Olarak Polietilen Tereftalatın Kullanılabilirliğinin Araştırılması *SDU International Technologic* cit 3, sayı 2,ss 17-28

Özservet, Y. (2015). *Çocuk ve Kent. İdeal Kent Araştırmaları Dergisi*. Sayı:17

Özservet, Y., Küçük, E. (2015). *Çocukların Şehri Üzerine*. Marmara Belediyeler Birliği Kültür Yayınları. İstanbul.

Pektaş, E.K. (2010). Türkiye’de Sosyal Belediyecilik Uygulamaları ve Temel Sorunlar *Akademik İncelemeler Dergisi* Cilt:5 Sayı:1

Samurçay, N. (2008). *Çocuk Psikolojisi Açısından Tiyatro*, Ankara Üniversitesi

Selek, C., Yıldırım, S. (2009). Türkiye’de Kentsel Yoksullukla Mücadelede Sosyal Belediyeciliğin Rolü. Sakarya Üniversitesi. Uluslararası Sosyal Haklar Sempozyumu

SERÇEV, (2019). <https://sercev.org.tr/projeler/kamu-projeleri/engelsiz-oyun-parki.html> Erişim Tarihi: 17.05.2019

Sevinç, İ. (2015). *Sosyal Belediyecilik Uygulamalarında Kent Bilgi Sistemlerinin Kullanımı: Konya Büyükşehir Belediyesi Örneği*, Sayı: 1 ss. 202

Sivas Belediyesi Çocuk Trafik Eğitim Parkı <http://sivas.bel.tr/icerik/6/3674/sivas-belediyesinden-cocuklar-icin-trafik-egitim-parki.aspx> Erişim Tarihi: 23.04.2019

Şenkal, A. (2005). *Küreselleşme Çağında Sosyal Politika*, Alfa Yayınları, İstanbul.

Şinik, B. (2011). *Türkiye’nin Yönetim Yapısı ve Kamu Personeli Ders Notları*. İstanbul: Türkmen Kitabevi

Şişman ve Özyavuz (2010). Çocuk Oyun Alanlarının Dağılımı ve Kullanım Yeterliliği: Tekirdağ Örneği. *Namık Kemal Üniversitesi Ziraat Fakültesi Peyzaj Mimarlığı Bölümü Dergisi*. Sayı:7

Tandoğan, O. (2016). *Çocuklar İçin Daha Yaşanılır Okul Bahçeleri* sayı 11(4) ss. 629-637.

Top, N. (1999). Belediye Hizmet Yeterliliği Adapazarı Belediyesi Örneği. *Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*. Kamu Yönetimi Anabilim Dalı.

Toprak, Z. (2008). *Yerel Yönetimler*. İzmir: Birleşik Matbaa.

Topsümer, F., Babacan E., Baytekin E. P.(2009). Şehir ve Çocuk, Çocuk Dostu Şehir Girişiminin Şehir İmajına Katkısı", *İletişim Fakültesi Dergisi, Sayı 35 ss 5-20*.

Tortop, N. (1992). Demokratik Mahalli İdare Anlayışının İlkeleri. *Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi, ss 140-180*.

Tortop, N. (1995). Yerel İdarelerin Personel Sorunları-Fransa Örneği. *Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi, ss. 129-146*.

Tortop, N. (1996). *Yerel Yönetimler Maliyesi*. Ankara: TODAİE Yayını

Tortop, N. (2008). *Mahalli İdareler*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Tortop, N., Aykaç, B., Yayman, H. ve Özer, A. (2006). *Mahalli İdareler*. Ankara: Nobel Yayınları.

Türkoğlu, İ. (2009). *Yerel Yönetimlerde Mali Reform Arayışları: Türkiye'de Belediyelerde Mali Özerklik ve Belediye Başkanlarının Mali Özerklik Algılaması*. Ankara: Maliye Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı.

Uçar, A. (2003). Yerel Düzeydeki Kamu Politikalarının Oluşturulması ve Uygulanmasında Atanmış, Seçilmiş İlişkisi. Yayınlanmış Doktora Tezi, Sakarya Üniversitesi, Sakarya.

UNICEF, Dünya Çocuklarının Durumu, Ankara: UNICEF Türkiye Temsilciliği, (1997).

UNICEF, <http://www.unicef.org.tr/files/bilgimerkezi/doc/CFC%20Catalogue-TR.pdf>

Erişim Tarihi: 23. 04. 2019.

UNICEF,

<http://www.unicef.org.tr/files/bilgimerkezi/doc/dijital%20unicef%20annual%2012eylul%20T>

[R.PDF](#) Erişim Tarihi: 03.04.2019.

Uslu A., Shakouri N. (2012). *Engelli Çocuklara Dost Oyun Alanı ve Dış Mekan Tasarımı Erciyes Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, Sayı 28(5) ss.367-374.

Uşak Belediyesi Danışmanlık Hizmeti <https://www.usak.bel.tr/sayfa/psikolojik-danisma-hizmeti/> Erişim Tarihi: 03.05.2019

Yakar, İ. (2013). Sinema Filmlerinin Eğitim Amaçlı Kullanımı: Tarihsel Bir Değerlendirme. *Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi* . Sayı 19 ss. 21-36

Yalçındağ, S. (1996). *Belediyemiz ve Halkla İlişkilerimiz*. Ankara: TODAİE.

Yay, S. (2014). Tarihsel Süreçte Türkiye’de Sosyal Devlet. *21. Yüzyılda Eğitim ve Toplum Dergisi* Cilt 3 Sayı ss 147-161.

Yıldırım, S. (2013). *Türkiye’ de Toplumcu Belediyecilik*. Ankara: Mattek.

EK 1: KARAMAN BELEDİYESİ ARAŞTIRMA İZİNİ

T.C.
KARAMAN BELEDİYE BAŞKANLIĞI
Kadın ve Aile Hizmetleri Müdürlüğü

Sayı : 58356185-010.06.99-E.103502- 50 /1875
Konu : İzin Talepleri

25.03.2019

Sn. Aliye BELİNCE

İlgi:01/03/2019 tarih ve 101610 kayıt nolu dilekçeniz.

İlgi dilekçe ile hazırlamış olduğunuz tez ile ilgili Beledimeyizin yapmış olduğu faaliyetleri incelemek üzere izin talebinde bulunmaktasınız. Belediyemiz faaliyetlerini yerinde incelemek için herhangi bir sakınca bulunmamaktadır.
Bilgilerinize rica ederim.

Huriye GÜNARSLAN
Kadın ve Aile Hiz.Md.V.

EK2: KARAMAN İLİ PARKLARIN AYRINTILI GÖSTERİMİ

	PARK ADI	MAHALLESİ	SOKAK NO	OYUN GRUBU		FITNESS ALETİ		BÜYÜKLÜĞÜ METRE KARE	YAPIM TARİHİ	YENİLEME TARİHİ	OYUN GRUBU YENİLEME	SAHA DURUMU		
				VAR	YOK	VAR	YOK					F.S.	B.S.	V.S.
1	19 MAYIS PARKI	ABBAS	417-340	1		1		1690	2009 ÖNCE		2014			
2	DEMİR GÖMLEK PARKI	ABBAS	417-407		1	1		860	2009 ÖNCE					
3	ALPARSLAN T. PARKI	AHI OSMAN	37	1		1		11200	2009 ÖNCE					
4	TÜRKÇE PARKI	AHI OSMAN			1	1		2430	2009 ÖNCE	2010				
5	SARI ÇİÇEK PARKI	AHMET YESEVİ	946-948	1		1		6630	2009 ÖNCE	2015				
6	Ş. OSMAN KÜÇÜKÇELEBİ P.	AHMET YESEVİ	960-962	1		1		1633	2009 ÖNCE					
7	Ş. CELALETTİN TEK PARKI	AHMET YESEVİ	1392-1509	1		1		2845	2009 ÖNCE	2016				
8	Sağlık Parkı	AHMET YESEVİ	950-954		1	1		1582	2009 ÖNCE					
9	SEMT SAHASI	AHMET YESEVİ	833-964		1	1		1500	2018			1		
10	KARDEŞLİK PARKI	ALACASULUK	500-537	1		1		1085	2009 ÖNCE					
11	GÜZİDE PARKI	ALACASULUK	474-533	1		1		950	2009 ÖNCE					
12	Ş. RECEP KOLUKISA P.	ALACASULUK	otogar karşısı		1	1		4460	2009 ÖNCE	2017				
13		ALACASULUK	petrol arkası		1	1		1858	2009 ÖNCE					
14	BİLAL-I HABEŞİ PARKI	ALACASULUK	573-565	1		1		1109	2009 ÖNCE					
15		ALACASULUK	571-520		1	1		576	2009 ÖNCE	2017				
16	Ş. ABDULLAH TERZİ PARKI	ALACASULUK	476		1	1		3166	2009 ÖNCE					
17	Taç Soğuk Hava Arkası	ALACASULUK	555-370	1		1		2740	2009 ÖNCE					
18	NECMETTİN ERBAKAN PARKI	ALACASULUK	KAVŞAK	1		1		40000	2015			1		
19	SEMT SAHASI	ALACASULUK	498-547		1	1		1800	2018			1		
20	ATATÜRK ÇOCUK PARKI	ALİ ŞAHANE	186-213	1				1317	2009 ÖNCE		2017			
21	BALIKÇILAR YANI	ALİ ŞAHANE	207-164		1	1		458	2009 ÖNCE					
22	Ş. SEDAT KARAER PARKI	ATATÜRK	1188-1159	1		1		3132	2009 ÖNCE	2017	2015			
23		ATATÜRK	1171-1172	1		1		6912	2012				1	
24		ATATÜRK	1162-1173	1		1		2055	2012					
25	GÖKTÜRKLER PARKI	BAHÇELİEVLER	1132-1144		1	1		2839	2009 ÖNCE					
26		BAHÇELİEVLER	1129-1152	1		1		3536	2011				1	
27		BAHÇELİEVLER	1123-1136	1		1		1651	2015					
28		BAHÇELİEVLER	1120-1123	1		1		2850	2014					
29	BELEDİYE KORULLUĞU	BEYAZKENT	1002		1	1		21065	2009 ÖNCE	2014				
30	MANAZ PARKI	BEYAZKENT	1002-1009	1		1		5800	2009 ÖNCE					
31	Ş. İSHAK SAĞLAMOĞLU P.	BEYAZKENT	1008-1013	1		1		2657	2009 ÖNCE					
32		BEYAZKENT	1021-1008		1	1		677						
33	GÖNÜL PARKI	BEYAZKENT	1012-1021	1		1		1751	2009 ÖNCE	2017				
34	Ş. HAMZA ÇETİN PARKI	BEYAZKENT	1012-1027	1		1		1795	2009 ÖNCE					
35		BEYAZKENT	1031-1037	1		1		848	2011					
36	SEYİR TERASLARI	BEYAZKENT		2		2		41000	2017			1		
37	DESTEĞÜL PARKI	CEDİT	315-282	1		1		1181	2009					
38	ÇUKURBAHÇE PARKI	CEDİT	341-339	1		1		5100	2012					
39	Ş. KADİR HANCI PARKI	CUMHURİYET	713-652	1		1		4083	2009 ÖNCE	2018	2018			
40	Ş. BÜLENT ERKARATAŞ P.	CUMHURİYET	707-676	1		1		4212	2009 ÖNCE					
41		CUMHURİYET	Atatürk Caddesi	1		1		18117	2013					

85		HAMİDİYE	Sanayi cad.- 737		1	1	800	2009 önce										
86		HAMİDİYE	1866-729 lider mak.		1	1	1450	2013										
		HAMİDİYE	çavuş yurdu yanı				3500	2018										
87	KALE	HİSAR		1			100000	2009 ÖNCE										
88	YAŞAR BİLGİN PARKI	HİSAR	456-451	1	1		3420	2009 ÖNCE										
89	Ş.VEDAT KAYNAŞ PARKI	HÜRRİYET	1464-1491	1		1	2360	2009 ÖNCE										
90		HÜRRİYET	1502-1536		1	1	925	2009 ÖNCE										
91	Söğütli park saray evleri yanı	HÜRRİYET	1506-1508	1		1	1175	2009 ÖNCE	2017									
92	KARAHANLILAR PARKI	HÜRRİYET	1534-1511	1		1	1085	2009 ÖNCE	2016									
93	HARZEMŞAHLAR PARKI	HÜRRİYET	1490-1488	1		1	1800	2009 ÖNCE										
94		HÜRRİYET	1519-1530	1		1	2850	2009 ÖNCE										
95		HÜRRİYET	1536-1523	1	1		1600	2009 ÖNCE										
96		HÜRRİYET	1513-1524	1		1	1350	2009 ÖNCE										
97		HÜRRİYET	1527-1428	1		1	1200	2009 ÖNCE										
98	SEFA PARKI	HÜRRİYET	1470-1472	1		1	1700	2009 ÖNCE	2016	2018								
99		HÜRRİYET	1468-1466		1	1	1450	2009 ÖNCE	2013									
100		HÜRRİYET	1516-1549				2000	2015								1		
101	MUHSİN YAZICIOĞLU PARKI	HÜRRİYET- İBRAHİM H. K.		2	1		33803	2013									1	2
102	ESENTEPE PARKI	İBRAHİM HAKKI KONYALI	1108-794	1	1		2210	2009 ÖNCE	2018			2018						
103	KUZEY KIBRIS PARKI	İBRAHİM HAKKI KONYALI	965-792	1		1	1200	2009 ÖNCE										
104	DOĞU TÜRKİSTAN PARKI	İBRAHİM HAKKI KONYALI	794-792	1	1		2750	2009 ÖNCE	2018									
105	Bülent AYCAN	İBRAHİM HAKKI KONYALI	973-1093	1		1	2560	2009 ÖNCE										
106	İmaret Camii-İbrahim B.	İMARET	173-175		1	1	4000	2009 ÖNCE	2013									
107	İBRAHİM TAŞPINAR PARKI	İMARET	142	1		1	2900	2009 ÖNCE	2012									
108	DUYGU PARKI	İMARET	169-187		1	1	750	2009 ÖNCE										
109	Ş.BAYRAM YILDIZ PARKI	İMARET	177-140	1	1		2580	2009 ÖNCE	2018			2018						
110	KAYGISIZ SÜLEMAN P.	KAZIM KARABEKİR	289-256	1		1	1020	2009 ÖNCE	2014	2017								
111	ŞAHMET OKUR PARKI	KAZIM KARABEKİR	268-molla f.	1	1		2596	2009 ÖNCE	2016									
112	İŞİN ÇELEBİ PARKI	KAZIM KARABEKİR		1	1		2560	2009 ÖNCE	2015									
113	HOYRAT PARKI	KIRBAĞ	702-verem ş.	1	1		1130	2009 ÖNCE	2011									
114	TÜRK DİLİ PARKI	KİRİŞÇİ		1		1	7600	2009 ÖNCE	2013									
115	YUNUS EMRE PARKI	KİRİŞÇİ			1	1	1580	2009 ÖNCE										
116	ŞALPAY GÜRİSOY PARKI	KİRİŞÇİ			1	1	500	2009 ÖNCE										
117	BELEDİYE BİNASI ÖNÜ	KİRİŞÇİ			1	1	3800	2009 ÖNCE										
118	ADNAN ÖZDAĞ PARKI	KOÇAKDEDE	858-347	1	1		4727	2009 ÖNCE	2018									
119	NUSRET UYSAL PARKI	KÜLHAN	13-17	1		1	1051	2009 ÖNCE										
120	HASAN PINARBAŞI P.	LARENDE		1	1		3730	2009 ÖNCE	2015	2018								
121	DİRLİK PARKI	LARENDE	564-566	1		1	3855	2009 ÖNCE										
122		LARENDE	602		1	1	1400	2009 ÖNCE										
123	Ş.İBRAHİM DURAN P.	LARENDE	1204-637	1		1	1936	2009 ÖNCE										
124		LARENDE	1210	1		1	4490	2017								1		
125	İRİ REİS ÇOCUK PARKI	MAHMUDIYE	311-614	1	1		1687	2009 ÖNCE										
126	YILMAZ BABAOĞLU P.	MEHMET AKİF ERSOY	952-972		1	1	3080	2009 ÖNCE	2015									
127	HASAN ŞAHİN PARKI	MEHMET AKİF ERSOY	960-845	1		1	5700	2009 ÖNCE	2016									

172	MEHMET GÜNÇAVDI P.	ŞEYH ŞAMİL	1371-1314	1	1	2450	2009 ÖNCE	2015						
173		ŞEYH ŞAMİL	1312-1377	1	1	1800	2012						1	
174		ŞEYH ŞAMİL	100.YIL CAD.		1	5200	2011							
175	BABÜRLER PARKI	TABDUK EMRE	1617-1582	1	1	4410	2009 ÖNCE	2016		2016			1	
176	HUZUREVİ YAKINI PARK	TABDUK EMRE	1613-1578	1	1	1460	2009 ÖNCE	2016						
177		TABDUK EMRE	1635-1637	1	1	2420	2009 ÖNCE							
178		TABDUK EMRE	1552-1599	1	1	1400	2012	2015						
179		TABDUK EMRE	1558-1556		1	3200	2009	2017					1	
180	KUĞULU PARK	TAHSİN ÜNAL	İsmet Paşa Cad.		1	2800	2012							
181	CUMHURİYET PARKI	TAHSİN ÜNAL	İsmet Paşa Cad.		1	1850	2009 ÖNCE	2013						
182	CAMBAZ KADI PARKI.	TAHSİN ÜNAL	İsmet Paşa Cad.		1	580	2013							
183	ŞERALININ KAHVESİNİN KARŞISI	TOPUÇAK	429-Kenzi c.		1	1045	2009 ÖNCE	2015						
184	HUNLAR PARKI	URGAN	2011-2009	1	1	5560	2009 ÖNCE						1	
185		URGAN	SEL YATAĞI	2	1	152000	2009 ÖNCE			2016				
186		URGAN	ÖZEL AĞAÇLANDIRMA		1	80000	2013							
187	HOŞGÖRÜ PARKI	VALİDE SULTAN	227-225	1	1	3150	2009 ÖNCE	2011						
188	İNSAN HAKLARI PARKI	VALİDE SULTAN	235-231	1	1	3450	2009 ÖNCE	2015						
189	OZANLAR PARKI	YENİ MAHALLE	284-316	1	1	2150	2009 ÖNCE	2017						
190	Ş.ABİT ORBAY PARKI	YENİ MAHALLE	761-804	1	1	1980	2009 ÖNCE	2016		2016				
191	Ş.NURETTİN ÖZASLAN P.	YENİ MAHALLE	mara yolu		1	6300	2009 ÖNCE	2018						
192	Yeni Yapılan Park	YENİŞEHİR	651-1193	1	1	2900	2009 ÖNCE							
193		YENİŞEHİR	1239-1236	1	1	1950	2015							
194	GÜLİSTAN PARKI	YUNUS KENT	942-944	1	1	5000	2009 ÖNCE	2016						
195	HÜSEYİN TEK PARKI	YUNUS KENT	972-841	1	1	6200	2009 ÖNCE	2015					1	
196	ZÜBEYDE HANIM İ.Ö.O.YANI P.	YUNUS KENT	841-839	1	1	3450	2009 ÖNCE	2016						
197		YUNUS KENT	833-838	1	1	2690	2011							
198	Ş.POLİS MUSTAFA ÜNAL P.	YUNUS KENT	846-847	1	1	4370	2013							
199	YÜZBAŞI KUYUSU PARKI	ZEMBİLLİ ALİ EFENDİ	770-766	1	1	1300	2009 ÖNCE							
200	ZAFER PARKI	ZEMBİLLİ ALİ EFENDİ	759-726	1	1	4100	2009 ÖNCE	2017						
201	YARENLER PARKI	ZEMBİLLİ ALİ EFENDİ	782-784		1	1590	2009 ÖNCE							
202	ALTINORDU PARKI	ZEMBİLLİ ALİ EFENDİ	797-780	1	1	3150	2009 ÖNCE							
203		ZEMBİLLİ ALİ EFENDİ	759-736		1	1630	2011							
204		ZEMBİLLİ ALİ EFENDİ	736-667	1	1	1300	2011							
205	DEMOKRAŞİ PARKI	ZİYA GÖKALP	832-şahin m	1	1	7650	2009 ÖNCE	2015					1	
206	Ş.AHMET TAŞER PARKI	ZİYA GÖKALP	859-861	1	1	2100	2009 ÖNCE	2017						
207	LATİF YILDIZBAŞ PARKI	ZİYA GÖKALP	869-mut c.	1	1	2050	2009 ÖNCE							
208		BAŞAK ŞEHİR	2083-2087	1	1	2850	2011							
209		BAŞAK ŞEHİR	2250-2075			3000	2014						2	
210		ÜNİVERSİTE	2073-2066	1	1	2300	2013							
211		ÜNİVERSİTE	2073-2042		1	4700	2015						1	
212	TÜRK DÜNYASI KÜLTÜR PARKI			5	2	350000	2017							